

Lokalna Strategia Rozwoju LGD „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej” na lata 2014-2023

Frombork 2015

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Dokument opracowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania 19.

„Wsparcie dla rozwoju lokalnego

w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020:

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Publikacja opracowana przez LGD „Partnerstwo dla Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej”

WPROWADZENIE

Lokalna Strategia Rozwoju została przygotowana przez członków Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej” we współudziale lokalnej społeczności dla wykorzystania potencjałów rozwojowych i aktywizacji społeczności lokalnej, dzięki możliwościom, jakie daje instrument RLKS w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Działania zawarte w Lokalnej Strategii Rozwoju koncentrują się wokół czterech najważniejszych celów ogólnych, których osiągnięcie zagwarantuje zrównoważony i stały rozwój obszaru. Są to:

- Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD
- Rozwój turystyki na obszarze LGD
- Zachowanie dziedzictwa lokalnego obszaru LGD
- Rozwój społeczności lokalnej obszaru LGD

Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej” została powołana w celu stymulowania lokalnych inicjatyw na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, włączania członków samorządowych, gospodarczych oraz społecznych i mieszkańców do planowania i wdrażania lokalnych projektów. Poprzez swoje działania chce sprzyjać lepszemu wykorzystaniu potencjału rozwojowego terenów wiejskich, poprawie ich konkurencyjności, jako miejsca zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej, a także przyczyniać się do aktywizacji oraz współpracy mieszkańców wsi i małych miasteczek.

Proces budowania LSR trwał wiele miesięcy, a jego uczestnikami byli członkowie Lokalnej Grupy Działania reprezentujący różnorodne środowiska – mieszkańcy, rady sołeckie, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, instytucje publiczne i samorządowe.

Lokalna Strategia Rozwoju LGD „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej” jest zaproszeniem do współpracy wszystkich osób, instytucji i środowisk, którym zależy na dynamicznym rozwoju obszarów wiejskich naszego regionu. Przedsięwzięcia zaproponowane w strategii stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej. Każde z nich musi być realizowane przez wiele podmiotów, rozumiejących swoją rolę w podejściu LEADER.

Zarząd LGD

„Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej”

Spis treści

I Charakterystyka LGD	str. 4
II Partycypacyjny charakter LSR	str. 10
III Diagnoza - opis obszaru i ludności	str. 12
IV Analiza SWOT	str. 30
V Cele i wskaźniki	str. 32
VI Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru	str. 44
VII Plan działania	str. 47
VIII Budżet LSR	str. 48
IX Plan komunikacji	str. 48
X Zintegrowanie	str. 50
XI Monitoring i ewaluacja	str. 59
XII Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	str. 61
Wykaz wykorzystanej literatury	str. 62
Załączniki do LSR	str. 63

Rozdział I. Charakterystyka LGD.

Forma prawna i nazwa stowarzyszenia.

Nazwa: Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej”

Forma prawna: stowarzyszenie „specjalne” posiadające osobowość prawną, którego formę organizacyjno-prawną wprowadzono do krajowego porządku prawnego przepisami ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. z 2013 r., poz. 173 j.t.) oraz ustawy o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. U. 2009 Nr 72 poz. 619, z późn. zm.) i została utrzymana w ustawie o rozwoju lokalnym.

Obszar LGD.

Obecny obszar Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej” stanowi dziesięć gmin leżących w obrębie dwóch powiatów: braniewskiego oraz części elbląskiego w województwie warmińsko-mazurskim.

Tabela nr 1 - Podstawowe dane gmin obszaru LGD na dzień 31.12.2013 r.

Nazwa Gminy	Typ gminy	Powiat	Powierzchnia (km ²)	Liczba ludności (wg miejsca zamieszkania)
Gmina Braniewo	gmina wiejska	braniewski	306	6261
Gmina Miasto Braniewo	gmina miejska	braniewski	12	17385
Gmina Frombork	gmina miejsko-wiejska	braniewski	124	3744
Gmina Lelkowo	gmina wiejska	braniewski	198	3022
Gmina Milejewo	gmina wiejska	elbląski	96	3299
Gmina Młynary	gmina miejsko-wiejska	elbląski	158	4548
Gmina Pieniężno	gmina miejsko-wiejska	braniewski	243	6639
Gmina Płoskinia	gmina wiejska	braniewski	170	2581
Gmina Tolkmicko	gmina miejsko-wiejska	elbląski	208	6840
Gmina Wilczęta	gmina wiejska	braniewski	148	3108
Razem			1663	57427

Źródło: www.stat.gov.pl

Łączna liczba mieszkańców na obszarze LGD wynosi 57427 osób, co stanowi 3,97% ludności województwa warmińsko-mazurskiego. W miastach (Braniewo, Pieniężno, Frombork, Młynary, Tolkmicko) mieszka 27447 osób tj. 47,79% ogółu ludności obszaru, a na wsi 29980 osób, co stanowi 52,21%. To wynik zdecydowanie większy w stosunku do województwa warmińsko-mazurskiego gdzie 40,7% mieszkańców to ludność wiejska i w Polsce odpowiednio 39,58%. Gęstość zaludnienia na obszarze LGD wynosi 35 osób/km², a w województwie warmińsko-mazurskim 60 osób/km². Największą gminą LGD pod względem liczby ludności jest Gmina Miasto Braniewo.

Niepokojącą natomiast jest tendencja spadkowa w zaludnieniu. Na koniec 2014 roku obszar LSR zamieszkiwało 57163 osoby, czyli 264 osoby mniej w stosunku do roku 2013. Spadek ten spowodowany jest m.in. migracją zarobkową mieszkańców do większych miast i za granicę kraju.

Współczynnik salda migracji na pobyt stały (międzypowiatowe i zagraniczne) osób w wieku produkcyjnym na obszarze LSR w 2013 roku w powiecie braniewskim i wynosił -91,1, w powiecie elbląskim -33,9. W porównaniu do województwa warmińsko-mazurskiego -34,4 i odpowiednio dla Polski -7,3; współczynnik kształtuje się na niepokojąco wysokim poziomie. Niezbyt optymistyczne są również dane dotyczące przyrostu naturalnego na obszarze LSR, gdzie w ostatnich latach

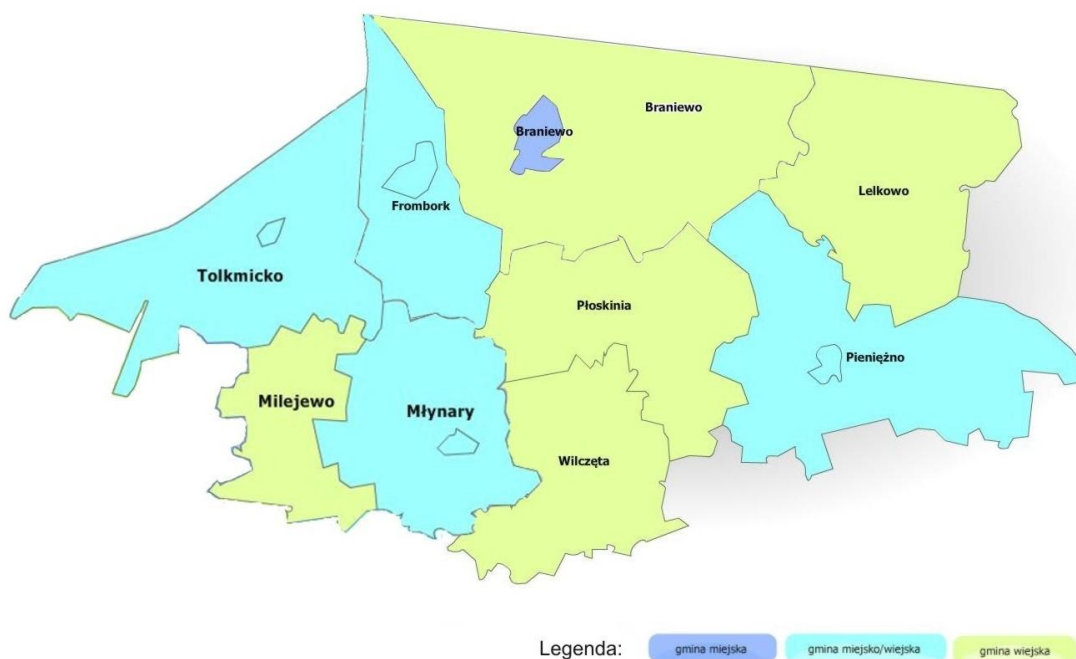
utrzymuje się niski poziom, najniższy jest w gminach (w przeliczeniu na 1000 ludności): Płoskinia (-3,07) Pieniężno (- 2,12), Tolkmicko (-1,75), natomiast najwyższy w Gminie Wilczęta (+ 3,84). (dane: 31.12.2013 r, źródło: www.stat.gov.pl, BDL).

Teren LGD jest mocno zróżnicowany kulturowo, obecnie zamieszkują go ludzie pochodzący z Ukrainy, Mazowsza, Litwy oraz autochtoni. Istnieją tu trzy dominujące religie: rzymsko-katolicka, greko-katolicka i protestancka.

Na obecnym obszarze w latach 2007-2013 swoją strategię realizowały dwie lokalne grupy działania:

- 1) **Lokalna Grupa Działania – Wysoczyzna Elbląska (obecnie LGD „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej”)**, która zasięgiem obejmowała trzy gminy z powiatu elbląskiego (Młynary, Milejewo i Tolkmicko). Obszar zamieszkiwało wówczas 14 348 osób (dane 2006 r.);
- 2) **Fundacja Lokalna Grupa Działania Partnerstwo dla Warmii**, która obejmowała swoim zasięgiem cały Powiat Braniewski z wyłączeniem Miasta Braniewo (gminy: Braniewo, Frombork, Pieniężno, Płoskinia, Lelkowo, Wilczęta). Wówczas obszar zamieszkiwało 26 284 osoby (dane 2006 r.).

Mapa obszaru objętego LSR.

Obszar, który prezentuje powyższa mapa, znajduje się w jednym obrysie, co sprawia, że spełnia warunek spójności przestrzennej. LGD sąsiaduje od wschodu z powiatem bartoszyckim, od strony południowo-wschodniej z powiatem lidzbarskim, od zachodu z gminami powiatu elbląskiego -gminą Pasłęk, gminą Elbląg i Miastem Elbląg. Od strony północnej znajduje się granica państwa z Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej oraz Zalew Wiślany. Największym miastem jest Braniewo (miasto powiatowe) liczące 17385 mieszkańców. Szczególne elementy łączące wszystkich partnerów, to oprócz geograficznej spójności obszaru, na którym gminy wzajemnie graniczą ze sobą, również wspólne więzy historyczne, kulturowe i przyrodnicze. Nade wszystko jednak wspólna dążność do zrównoważonego i dynamicznego rozwoju obszaru działania LGD, oparta na dotychczasowych doświadczeniach w realizacji wspólnych przedsięwzięć i wspólnych planach na przyszłość.

Obszar LGD, to bajkowy krajobraz krainy z falistą wysoczyzną morenową, która jest pozostałością

po lodowcu skandynawskim. Powierzchnia Wysoczyzny przekracza 350 km² i wznosi się do wysokości prawie 200 m. n.p.m. Miejscami opada stromymi krawędziami ku Równinie Warmińskiej, Równinie Nadzalewowej i Zalewowi Wiślanemu. Na znacznej przestrzeni pokryty jest lasami oraz pożłobiony głębokimi wąwozami erozyjnymi przez spływające we wszystkich kierunkach potoki.

Prawdziwym dziełem natury jest Zalew Wiślany (w części rosyjskiej nazywany Zalewem Kaliningradzkim) i jego otoczenie. Krajobraz unikalny w skali Europy, gdzie teren wyżynny łączy się z terenem depresyjnym a ten z krajobrazem morskim.

Równina Warmińska ma charakter równiny akumulacji zastoiskowej z iłami i glinami, urozmaiconej przez moreny akumulacyjne z piaskami. Doliny rzek są niezwykle malownicze. Dominują tu gleby brunatne i mady. Wśród zbiorowisk leśnych przeważają grądy i łęgi.

Dlatego cechami wyróżniającymi obszar LGD są: piękno krajobrazu i liczne walory przyrodnicze. Różnorodność ukształtowania powierzchni, jej specyfika stwarzająca ogromne możliwości dla uprawiania różnych form turystyki. Wyzwanie pokonywania tras turystycznych o różnym stopniu trudności, co pozwala na uprawianie turystyki rodzinnej, jak również stwarza możliwości aktywnego wypoczynku dla pozostałych osób. Sieć dróg gminnych, polnych i leśnych to potencjalne możliwości uprawiania turystyki pieszej, rowerowej i konnej. Turystyka powinna stać się, poza ekologicznym rolnictwem, jednym z głównych kierunków rozwoju. Rozwojowi tej dziedziny sprzyjają leżące tu liczne obszary chronione a także rezerваты. Naturalne, różnorodne walory turystyczne oraz tradycje turystyczne predestynują obszar LGD do bycia ośrodkiem całorocznej turystyki aktywnej. Duży potencjał turystyczny stwarza możliwości dalszego rozwoju bazy turystycznej i rekreacyjnej. Na obszarze LGD funkcjonują ośrodki wypoczynkowe, hotele, zajazdy. Podejmowane są działania w kierunku zagospodarowania terenów leśnych na miejsca odpoczynku. Prężnie rozwija się również agroturystyka oraz funkcjonują stadniny koni.

Z kolei akweny wodne stanowią bazę do rozwoju zarówno gospodarczego, jak i rekreacyjnego. Piękne rzeki, przepływające przez teren LGD umożliwiają uprawianie kajakarstwa. Na zainteresowanie zasługują również dziedzictwo kulturowe i historyczne tego obszaru, w szczególności związane z zamkami Kapituły Warmińskiej, w których to mieszkał Mikołaj Kopernik. Ogromnym świadectwem tradycji warmińskiej są także przydrożne kapliczki, których w takiej ilości nie spotka się w żadnym innym miejscu w Polsce. Wyróżnik stanowią zachowane zabudowania świadczące o tradycjach szlacheckich tj. pałace i dworki, zespoły parkowe. Znajdują się tu również przykłady zabytkowych obiektów sakralnych; kościoły, cmentarze. Niestety większości zabytków oraz innych charakterystycznych miejsc tego obszaru wymaga nakładów inwestycyjnych na remonty i renowacje.

Dziedzictwo historyczne i kulturowe przejawia się również w działaniach podejmowanych przez lokalną społeczność, tworzeniu i funkcjonowaniu organizacji społecznych pielęgnujących zwyczaje i tradycje. Cechą charakterystyczną mieszkańców obszaru LGD jest również aktywność społeczna, przejawiająca się w funkcjonowaniu wielu organizacji pozarządowych, prowadzących swoją działalność w dziedzinach; kultury i oświaty, sportu, turystyki, rekreacji i wielu innych aspektach życia społecznego. Dzięki temu stanowią doskonałe uzupełnienie przyrodniczych i historycznych walorów obszaru podkreślając jego specyfikę.

Dzięki dotychczasowym działaniom LGD, rozpoczął się oddolny proces budowania społeczeństwa obywatelskiego. Przejawia się to między innymi troską społeczeństwa o stan lokalnego środowiska naturalnego oraz społecznym monitoringu skuteczności działań prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego zarówno w tej dziedzinie jak i innych wpływających na funkcjonowanie i rozwój obszaru LGD. Gminy tworzące Lokalną Grupę Działania, posiadają unikatowe walory przyrodnicze takie jak zróżnicowana i specyficzna rzeźba terenu, różnorodność genetyczna i gatunkowa fauny i flory, (piękne lasy, pomniki przyrody, wiele gatunków roślin, licznie występująca zwierzyna leśna). Znajdują się tu również naturalne i antropogeniczne zbiorniki wodne. Ze względu na występowanie na obszarze LGD wymienionych wyżej wartości przyrodniczych i ich atrakcyjność turystyczną tego terenu konieczna jest jego ochrona przed degradacją, która powinna odbywać się

poprzez tworzenie warunków racjonalnego korzystanie z tego środowiska. Cechy tego obszaru stwarzają możliwości rozwijania aktywności mieszkańców w dziedzinie obsługi ruchu turystycznego, agroturystyki i kultury. Dla dalszego zrównoważonego rozwoju oraz zachowania wartości przyrodniczych i krajobrazowych konieczne jest kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec przyrody jako dziedzictwa i bogactwa narodowego oraz pełne wykorzystanie potencjału obszaru LGD.

Proces tworzenia partnerstwa.

Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej” jest LGD „Doświadczonym”. Powstała 7 lutego 2008r. (wpis do KRS) pod nazwą Lokalna Grupa Działania – Wysoczyzna Elbląska. Pierwsze spotkanie przedstawicieli gmin Milejewo, Młynary, Tolkmicko w sprawie utworzenia Lokalnej Grupy Działania odbyło się rok wcześniej tj. 22 lutego 2007r. w Milejewie, gdzie złożona została „Deklaracja Partnerskiej Współpracy” w sprawie realizacji projektu „Partnerstwo i Programowanie w LGD Wysoczyzny Elbląskiej” przez Stowarzyszenie Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania w Elblągu (partner – wnioskodawca projektu) i partnerów projektu: Gminę Milejewo, Miasto i Gminę Młynary oraz Miasto i Gminę Tolkmicko. Wnioskodawcą o przyznanie dotacji ze środków publicznych na realizację zadania „Partnerstwo i Programowanie w LGD Wysoczyzny Elbląskiej” w ramach konkursu ofert Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w zakresie aktywizacji obszarów wiejskich było Stowarzyszenie Łączy Nas Kanał Elbląski - Lokalna Grupa Działania w Elblągu.

Efektem projektu była opracowana diagnoza obszaru, opracowany podręcznik z założeniami procedur, a także przeprowadzone warsztaty, prezentacje i wykłady z zakresu planowania strategicznego. Lokalna Strategia Rozwoju została opracowana przez zespół koordynacyjny z gmin objętych projektem. Powołaniem stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania Wysoczyzny Elbląskiej zajęł się zespół koordynacyjny ds. powołania stowarzyszenia.

Merytoryczną rolę w wypracowaniu strategii dla regionu odegrali lokalni liderzy, którzy byli włączeni do zespołu planującego. Powstanie LGD- Wysoczyzna Elbląska poprzedziły spotkania informacyjne, prowadzone przez zespół koordynatorów LGD – Łączy Nas Kanał Elbląski.

Badanie potencjału rozwojowego oparto o dane statystyczne: Główny Urząd Statystyczny w Warszawie – Bank Danych Regionalnych, dane Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody, dane Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, dane zwarte w przygotowanych raportach o demografii i kapitale społecznym, o przedsiębiorczości i rynku pracy, o dziedzictwie przyrodniczo –kulturowym. Przeprowadzono również badanie potencjału wyrażone w analizie SWOT. Warsztaty strategiczne przeprowadzone były metodą „burzy mózgów”. Metodą tą wypracowana została analiza SWOT, misja i wizja obszaru, oraz warsztaty analizy problemów i celów. Odbyła się też analiza podmiotów planowania – cele i motywacja członków grupy oraz warsztaty planowania zadań do realizacji.

Na pierwszym Walnym Zebraniu Członków LGD- Wysoczyzna Elbląska wybrano jego Zarząd, Komisję Rewizyjną oraz organ decyzyjny - Radę Programową. W skład Zarządu wchodziło 71 % kobiet i 29% mężczyzn. 100% składu Zarządu stanowili przedstawiciele sektora społecznego. Członkami LGD- Wysoczyzna Elbląska byli przedstawiciele sektora społecznego, gospodarczego i publicznego.

W związku z wejściem nowych przepisów prawnych dotyczących Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczeństwo w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, obszar LGD zamieszkiwała zbyt mała liczba osób dla spełnienia wymogu dalszej realizacji działań w nowej perspektywie finansowej. Dlatego biorąc pod uwagę dotychczasową, dobrą współpracę na różnych płaszczyznach z Fundacją LGD Partnerstwo dla Warmii, podjęto starania o rozszerzeniu obszaru LGD- Wysoczyzna Elbląska i wspólnej realizacji działań w ramach nowej Lokalnej Strategii Rozwoju.

Na przełomie czerwca i lipca 2015 do stowarzyszenia LGD – Wysoczyzna Elbląska zaczęli przystępować nowi partnerzy. W dniu 20 lipca 2015 r. Zarząd LGD podjął stosowne uchwały o ich

prawomocnym przyjęciu. Partnerem Stowarzyszenia została m.in. Fundacja LGD Partnerstwo dla Warmii oraz gminy wchodzące w skład obszaru działania Fundacji w ramach poprzedniego funkcjonowania PROW 2007-2013.

W dniu 26 listopada 2015 r. podczas Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia przyjęto nową nazwę - Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej”, wybrano nowy skład Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej stowarzyszenia.

W okresie 17-30 września 2015 r. w każdej gminie znajdującej się na obszarze LGD odbyły się konsultacje społeczne, na których przeprowadzono badanie potencjału wyrażone w analizie SWOT. Do udziału zaproszono wszystkie samorządy gminne, partnerów społeczno- gospodarczych, stowarzyszenia oraz zainteresowanych tym tematem mieszkańców.

Zarówno stowarzyszenie jak i będąca już jej partnerem Fundacja Lokalna Grupa Działania Partnerstwo dla Warmii posiadają bogate doświadczenie w realizacji operacji w ramach Osi 4 Leader, będącą częścią Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Fundacja została utworzona w ramach Schematu I i uczestniczyła w Pilotażowym Programie Leader+, Schemat II, realizując Zintegrowaną Strategię Rozwoju Obszarów Wiejskich. W ramach Osi 4 Leader PROW 2007-2013 LGD Partnerstwo dla Warmii zrealizowało i koordynowało 2 międzyregionalne projekty współpracy w tym jeden pod akronimem „Na SPACER” wspólnie z dwoma partnerami tj. LGD – Wysoczyzna Elbląska i Związkiem Stowarzyszeń „ Kraina Drwęcy i Pasłęki”, którego efektem było m.in. utworzenie strony internetowej z wirtualnym spacerem po obszarze partnerskich LGD oraz drugi pod akronimem „CZAR” wspólnie z trzema partnerami tj. LGD „ Warmiński Zakątek ” „ Brama Mazurskiej Krainy” oraz LGD „ Kraina Drwęcy i Pasłęki”, którego efektem było utworzenie wspólnej strony internetowej www.czarlgd.eu promującej walory przyrodnicze, turystyczne, historyczne wszystkich partnerskich Lokalnych Grup Działania.

W zakresie realizacji LSR LGD Partnerstwo dla Warmii wybrało operacje, dla których wypłacona została łączna pomoc finansowa w kwocie 2 869 475,89 PLN tj. 94,11 % zaplanowanej kwoty wg ostatniego Aneksu do umowy ramowej.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania – Wysoczyzna Elbląska w ramach Osi 4 Leader PROW 2007-2013, również zrealizowała dwa międzyregionalne projekty współpracy, w tym wyżej wspomniany projekt „Na SPACER” oraz „RAJD” we współpracy ze Stowarzyszeniem „Łączy nas Kanał Elbląski”. W zakresie realizacji LSR LGD – Wysoczyzna Elbląska wybrało operacje, dla których wypłacona została łączna pomoc finansowa w kwocie 1 201 823 PLN tj. 73 % zaplanowanej kwoty wg ostatniego Aneksu do umowy ramowej.

Struktura LGD.

W obecnym kształcie strukturę Lokalnej Grupy Działania tworzą członkowie reprezentujący sektory: publiczny, gospodarczy i społeczny oraz mieszkańcy obszaru LGD.

Najwyższą władzą Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej” jest Walne Zebranie Członków, które tworzą wszyscy członkowie stowarzyszenia. Do zadań tego organu należy przede wszystkim uchwalanie kierunków i programu działania stowarzyszenia jak również wybór i odwoływanie członków: Zarządu, Komisji Rewizyjnej oraz Rady. Zarząd jest organem uprawnionym do kierowania bieżącą pracą LGD oraz jej reprezentowania.

W skład zarządu wchodzi: Prezes, Wiceprezes, Skarbnik oraz trzech członków.

Organem nadzoru wewnętrznego jest Komisja Rewizyjna, w której kompetencji leży kontrola bieżącej działalności stowarzyszenia. Komisja składa się z trzech członków, spośród których wybierani są Przewodniczący i Wiceprzewodniczący.

Dodatkowym organem w stowarzyszeniu jest Rada, która w strukturach LGD jest organem decyzyjnym, uprawnionym do wyboru operacji do finansowania i oceny zgodności operacji w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju.

Rada składa się z Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego oraz ośmiu innych członków. Członkowie Rady stanowią reprezentację sektorów: publicznego -20%, gospodarczego 20% i społecznego oraz mieszkańców - 60%. Posiadają odpowiednią wiedzę i doświadczenie, są głęboko zaangażowani w pracę na rzecz LGD. Nie mogą cedować swoich uprawnień na rzecz innych osób. Rada podejmuje decyzje w sprawie oceny zgodności i wyboru projektów w formie uchwał, zwykłą większością głosów.

W składzie Rady oraz w trakcie jej posiedzeń władze publiczne, ani żadna grupa interesu nie będzie mogła mieć więcej niż 49% prawa głosu w podejmowaniu decyzji, co jest zgodne z ustawą o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności oraz ze statutem LGD.

Dokumenty regulujące funkcjonowanie LGD.

Oprócz unijnych i krajowych aktów normatywnych, regulujących funkcjonowanie LGD, stowarzyszenie posiada również własne regulacje wewnętrzne przedstawione poniżej w formie tabelarycznej:

Tabela nr 2 - wewnętrzne dokumenty regulujące działalność LGD

Lp.	Rodzaj dokumentu	Najważniejsze uregulowane kwestie
1.	Statut stowarzyszenia	• Określenie organu nadzoru- Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego; • Określenie organu LGD kompetentnego w zakresie uchwalenia LSR i jej aktualizacji oraz kryteriów wyboru operacji; • Zasady nabywania i utraty członkostwa w LGD oraz jej organach; • Określenie dodatkowego organu odpowiedzialnego za wybór operacji (Rada)
2.	Regulamin Obrad Walnego Zebrania Członków	• Określa procedury dotyczące prowadzenia obrad WZC
3.	Regulamin Rady	• Określa szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń organu decyzyjnego (sposób informowania członków organu o posiedzeniach, zasady dostarczania dokumentów dotyczących spraw podejmowanych na posiedzeniach, itp.); • Określa szczegółowe rozwiązania dotyczące wyłączenia z oceny operacji (sposób wyłączenia członka organu z oceny); • Określa szczegółowe zasady podejmowania decyzji w sprawie wyboru operacji (ocena wniosków, sposób podziału wniosków do oceny pomiędzy członków organu, zasady preselekcji operacji, jeśli dotyczy, zasady dokumentowania oceny, wzory dokumentów, itp.) • określa procedurę odwoławczą od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji do finansowania.
4.	Regulamin Komisji Rewizyjnej	• Określa szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń Komisji; • Określa zasady prowadzenia działań kontrolnych; • Określa zasady protokołowania posiedzeń.
5.	Regulamin Zarządu	• Określa podział zadań pomiędzy członkami Zarządu
6.	Regulamin Biura Zarządu stowarzyszenia	• Określa kwestie organizacyjne Biura Zarządu LGD; • Reguluje kwestie zatrudniania i wynagradzania pracowników Biura; • Określa uprawnienia Dyrektora Biura Zarządu oraz pozostałych pracowników.

Źródło: opracowanie własne LGD.

Rozdział II Partycypacyjny charakter LSR.

W nawiązaniu do zapisów zawartych w dokumencie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju „Zasady realizacji instrumentu rozwój lokalny kierowany przez społeczność w Polsce”, RLKS powinno wykształcać w społecznościach i lokalnych samorządach umiejętności porozumiewania się, wyrażania swoich opinii, ale także współodpowiedzialności za swój własny rozwój. Ta zdolność jest bezsprzecznie jednym z najważniejszych, długofalowych rezultatów RLKS.

Dlatego partycypacyjny charakter tworzenia LSR „Partnerstwa Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej” na lata 2014-2023 umożliwił szerszy udział społeczności lokalnej w przygotowaniu i kształcie strategii i w myśl inicjatywy LEADER zapewnił oddolny charakter samej LSR.

We wszystkich działaniach i na każdym etapie tworzenia tej strategii, uczestniczył nasz partner Fundacja Lokalna Grupa Działania Partnerstwo dla Warmii, który w poprzednim okresie Programowania Leader 2007-2013 obejmował swoimi działaniami większość naszego obecnego obszaru. Wiedza, doświadczenie, znajomość społeczeństwa i terenu stanowiła duży wkład Fundacji w budowę naszej Lokalnej Strategii Rozwoju.

Istotnym elementem prac przy tworzeniu tego rodzaju dokumentacji była bezpośrednia współpraca z mieszkańcami, w tym konsultacje społeczne, które pozwoliły uzyskać prawdziwy obraz problemów występujących na obszarze LGD. Zastosowano szereg działań aktywizujących i zachęcających do dyskusji zarówno przedstawicieli sektora społecznego, gospodarczego, publicznego oraz zainteresowanych mieszkańców wszystkich gmin objętych LSR. W pierwszym etapie naszych partycypacyjnych działań została powołana grupa roboczą d.s. opracowania lokalnej strategii rozwoju, składającą się z przedstawicieli wszystkich gmin członkowskich, posiadających odpowiednie przygotowanie merytoryczne, reprezentujących różne sektory (publiczny, gospodarczy, społeczny oraz mieszkańców). Osoby te wspólnie z naszym partnerem Fundacją LGD Partnerstwo dla Warmii, opracowały diagnozę i opis obszaru, a następnie brały czynny udział w kolejnych etapach tworzenia strategii.

Jednak kluczowym elementem przy budowaniu Lokalnej Strategii Rozwoju były bezpośrednie spotkania z mieszkańcami obszaru LGD, podczas których uczestnicy metodą warsztatową analizowali mocne i słabe strony obszaru oraz jego szanse i zagrożenia. Mieszkańcy z chęcią dzielili się informacją o problemach jakie dotyczą ich „małe ojczyzny” oraz przedstawili pomysły na łagodzenie ich skutków.

Tabela nr 3- Spotkania informacyjno-konsultacyjne wg chronologii:

data	gmina	Miejsce spotkania
17.09.2015r.	Gmina Braniewo	Świetlica wiejska w Lipowinie.
18.09.2015r.	Gmina Frombork	Urząd Miasta i Gminy we Fromborku (sala narad).
21.09.2015r.	Gmina Lelkowo	Ośrodek Kultury w Lelkowie.
22.09.2015r.	Gmina Płoskinia	Gminna Biblioteka Publiczna w Płoskini.
23.09.2015r.	Gmina Młynary	Ośrodek Kultury w Młynarach.
24.09.2015r.	Gmina Pieniężno	Miejski Dom Kultury w Pieniężnie.
25.09.2015r.	Gmina Wilczęta	Urząd Gminy Wilczęta (sala narad).
28.09.2015r.	Gmina Milejewo	Urząd Gminy Milejewo (sala narad).
29.09.2015r.	Gmina Tolkmicko	Urząd Miasta i Gminy Tolkmicko (sala narad).
30.09.2015r.	Gmina Miasto Braniewo	Urząd Miasta (sala narad).

Źródło: opracowanie własne LGD.

W powyższych spotkaniach łącznie uczestniczyły 152 osoby.

W ramach włączenia społecznego w budowę i realizację Lokalnej Strategii Rozwoju, opracowano również ankietę konsultacyjną, którą zainteresowane podmioty mogły pobrać ze strony internetowej LGD lub otrzymać bezpośrednio w Biurze Zarządu, a po jej wypełnieniu dostarczyć do biura.

Dla osób niemogących uczestniczyć w zorganizowanych spotkaniach, przewidziano możliwość przeprowadzenia indywidualnych konsultacji bezpośrednio w Biurze LGD, lub za pomocą środków teleinformatycznych. Z dodatkowej możliwości (do 04.12.2015r.) skorzystały 23 osoby.

Partycypacyjne metody zastosowane przy tworzeniu strategii.

Podczas tworzenia LSR zastosowano następujące formy i metody partycypacji:
informowanie, konsultowanie, współdecydowanie i współdziałanie.

Każdy z wymienionych tu sposobów – metod partycypacji miała zastosowanie w zależności od sytuacji.

Opracowania diagnozy i analizy SWOT, drzewa problemów, drzewa celów:

Informowanie - informacja na stronach internetowych LGD- Wysoczyzna Elbląska i LGD Partnerstwo dla Warmii, wiadomości e-mail do samorządów terytorialnych, organizacji pozarządowych, aktywnych lokalnych liderów, plakaty ogłoszeniowe na tablicach informacyjnych, informacja podczas posiedzeń rad gmin;

Wynikiem zastosowanych metod było opracowanie analizy SWOT, diagnoza obszaru – ogólny obraz gospodarki/ przedsiębiorczości obszaru, określenie problemów (bezrobocie, ubóstwo) i grup defaworyzowanych szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR

Informowanie, konsultowanie i współdecydowanie- ta metoda została wykorzystana podczas spotkań konsultacyjnych oraz poprzez wypełnienie konsultacyjnej ankiety w wersji elektronicznej lub papierowej.

Określenie celów głównych i szczegółowych oraz przedsięwzięć i wskaźników:

informowanie, konsultowanie, współdecydowanie, współdziałanie- wykorzystano: e-mail, spotkania osobiste z osobami zainteresowanymi w biurze LGD, rozmowy telefoniczne, praca grupy roboczej LGD.

Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalenie kryteriów wyboru:

Informowanie, konsultowanie, współdecydowanie, współdziałanie - wykorzystano: droga e-mail, spotkania bezpośrednie z osobami zainteresowanymi w biurze LGD, rozmowy telefoniczne, praca grupy roboczej LGD.

Opracowanie zasad i monitorowania i ewaluacji:

Informowanie, konsultowanie, współdecydowanie współdziałanie - wykorzystano: e-mail, spotkania bezpośrednie z osobami zainteresowanymi w biurze LGD, rozmowy telefoniczne, praca grupy roboczej LGD.

Opracowania planu komunikacyjnego związanego z realizacją LSR przez LGD:

Informowanie, konsultowanie, współdecydowanie, współdziałanie - wykorzystano: ankiety konsultacyjne, e-mail, spotkania bezpośrednie z osobami zainteresowanymi w biurze LGD, rozmowy telefoniczne, praca grupy roboczej LGD.

Dodatkowo LGD zorganizowała spotkanie prezentujące projekt całego dokumentu Lokalnej Strategii Rozwoju. Ostateczną wersję strategii zatwierdziło Walne Zebranie Członków LGD „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej” w dniu 30.12.2015r.

Partycypacyjne metody będą również wykorzystywane podczas realizacji LSR, a także jej aktualizacji, gdzie w dalszym ciągu „społeczność lokalna” będzie miała wpływ na możliwość wprowadzenia istotnych zmian w LSR, wpływając na korzyść obszaru i jej mieszkańców. Opis procesu aktualizacji LSR i wpływu społeczności lokalnej (konsultacji) na ten proces znajduje się w rozdziale XI Monitoring i ewaluacja oraz w załączniku nr 1 do Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej” Procedura Aktualizacji Lokalnej Strategii Rozwoju.

Wyniki przeprowadzonej analizy wniosków z konsultacji:

Podczas spotkań informacyjno- konsultacyjnych uczestnicy zdecydowanie wskazali na problem zbyt małej liczby ofert pracy na lokalnym rynku i występowanie dużego bezrobocia na znacznej części obszaru, a co za tym idzie, również dużą ilość beneficjentów pomocy społecznej oraz zaobserwowane zjawisko emigracji zarobkowej wśród młodych ludzi. Część uczestników spotkań nie kryła swojego słabego wykształcenia oraz braku znajomości języków obcych, co według nich blokuje dostęp do rynku pracy. Inne podmioty wskazywały na zbyt zawile procedury przy ubieganiu się o środki pomocowe na rozwój przedsiębiorczości, niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturę drogową, techniczną czy około turystyczną oraz zbyt słabą promocję gmin, co niewątpliwie hamuje rozwój społeczno-gospodarczy obszaru. Dodatkowo wskazywano na zbyt małe wsparcie inicjatyw społecznych mieszkańców, słabo rozwinięte instytucje wspierające małe i średnie przedsiębiorstwa lub ich brak, niską opłacalność produkcji rolnej, brak lub zbyt małą liczbą gospodarstw agroturystycznych, ekologicznych.

Respondenci ankiet, również potwierdzali wskazywane wcześniej problemy.

Oprócz problemów dotyczących poszczególne podmioty, uczestnicy spotkań jasno precyzowali propozycje rozwiązań łagodzących ich skutki, gdzie do najważniejszych należy zaliczyć: wzmocnienie kapitału społecznego, wsparcie dla podmiotów chcących założyć działalność gospodarczą oraz pomoc w rozwoju przedsiębiorczości, wsparcie dla rozwoju produktów lokalnych, wsparcie dla rozwoju rynków zbytu, wsparcie dla przedsięwzięć mających na celu zachowanie dziedzictwa lokalnego, wsparcie dla rozwoju ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej, wsparcie rozwoju infrastruktury drogowej, podnoszenie kompetencji mieszkańców w powiązaniu z zakładaniem działalności gospodarczej, rozwojem przedsiębiorczości lub różnicowaniem źródeł dochodu, podniesienie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska, zmian klimatycznych a także innowacji, wsparcie dla dywersyfikacji (różnicowania) źródeł dochodu, w tym tworzenia i rozwoju inkubatorów przetwórstwa lokalnego tj. Infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych w celu udostępnienia jej lokalnym producentom.

Podczas prowadzonych konsultacji najczęściej wskazywanym sposobem informowania o działaniach prowadzonych przez LGD były kolejno:

- **Strona internetowa LGD;**
- **Portale społecznościowe;**
- **Wiadomości e-mail (baza mailingowa);**
- **Prasa lokalna, w tym internetowa**

Rozdział III Diagnoza - opis obszaru i ludności

Opis obszaru.

Obszar, na którym LGD „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej” zamierza realizować działania w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju leży na północy Polski, w północno zachodniej części Województwa Warmińsko -Mazurskiego, obejmuje obszar powiatu braniewskiego (Miasto i Gmina Braniewo, Miasto i Gmina Pieniężno, Miasto i Gmina Frombork, Gmina Lekowo, Gmina Płoskinia, Gmina Wilczęta) oraz część powiatu elbląskiego (Miasto i Gmina Tolkmicko, Miasto i Gmina Młynary, Gmina Milejewo), stanowiący 32,32% jego powierzchni.

W ramach uwarunkowań geograficznych istotnym pozostaje fakt, że jest to zróżnicowany obszar, którego poszczególne części położone są na terenie Wysoczyzny Elbląskiej, Równiny Warmińskiej, Wybrzeża Staropruskiego oraz Wzniesień Górowskich. Charakterystyczną wspólną cechą dla całego terenu jest położenie geograficzne w dorzeczu rzek, które swój bieg kończą w Zalewie Wiślanym.

Ukształtowanie terenu.

Obszar LGD jest jednostką mezoregionalną wyodrębnioną w fizyczno-geograficznym podziale Polski. Teren obejmujący gminy, które mają inną morfologenezę jednostki taką jak:

- **Wysoczyzna Elbląska** obejmująca gminę Milejewo i Tolkmicko
- **Równina Nadzalewowa** obejmująca gminę Tolkmicko
- **Zalew Wiślany** obejmujący gminę Tolkmicko
- **Równina Warmińska** obejmująca gminę Młynary, Płoskinia, Pieniężno, Wilczęta, Lelkowo, Frombork, Braniewo.

Ukształtowanie terenu LGD przechodzi z odosobnionego wału morenowego (**Wzniesienia Górowskie**) o średniej wysokości przekraczającej 150 m n.p.m., osiągający w kulminacji Góry Zamkowej 216 m n.p.m. do regionu, posiadających zdecydowanie nizinny charakter (**Równiny Warmińskiej**) obszaru równinnego, częściowo zbudowany z łódz polodowcowych, położony na wysokości ok. 70 m n.p.m., odwadnianych przez Baudę i dolną Pasłękę oraz falistą wyżyną morenową (**Wysoczyzna Elbląska**), która jest pozostałością po lodowcu skandynawskim. Powierzchnia Wysoczyzny Elbląskiej przekracza 350 km² i wznosi się do wysokości prawie 200 m. n.p.m. Miejscami opada stromymi krawędziami ku Równinie Warmińskiej, Równinie Nadzalewowej i Zalewowi Wiślanemu. Na znacznej przestrzeni pokryta jest lasami oraz pożłobiona głębokimi wąwozami erozyjnymi przez spływające we wszystkich kierunkach potoki. Pięknym dziełem natury jest Zalew Wiślany (w części rosyjskiej nazywany Zalewem Kaliningradzkim) i jego otoczenie. Teren unikalny w skali Europy gdzie wyżynny łączy się z terenem depresyjnym a ten z krajobrazem morskim.

Grupy defaworyzowane obszaru.

Najliczniejszą grupą defaworyzowaną na obszarze LSR są osoby pozostające poza rynkiem pracy, czyli osoby bezrobotne. Z uwagi na podział wg wybranych kategorii można wyodrębnić następujące grupy:

- **osoby długotrwale bezrobotne**, czyli zarejestrowane w urzędzie pracy, jako pozostające bez zatrudnienia łącznie 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat. W 2012 r. ta grupa bezrobotnych stanowiła 61 % ogółu bezrobotnych na obszarze LSR, w 2013 r. 61%, i odpowiednio w 2014 r. 65 %. Długotrwale pozostawanie bez pracy, niska mobilność w parze z brakiem jakichkolwiek kwalifikacji zawodowych, doświadczenia zawodowego, a także często brak środków finansowych powoduje, że powrót do pracy jest bardzo trudny. Często są to osoby o bardzo niskim statusie materialnym, korzystające długotrwale z pomocy opieki społecznej. Jest to grupa najbardziej zagrożona wykluczeniem społecznym.
- **osoby bez kwalifikacji zawodowych** – na obszarze LSR w przeciągu 3 lat tj. 2012-2014, ta grupa bezrobotnych stanowi średnio 34% ogółu bezrobotnych. Brak odpowiednich kwalifikacji zawodowych jest podstawową i najczęstszą barierą w znalezieniu pracy, co z kolei zamyka drogę do zdobycia jakiegokolwiek doświadczenia zawodowego. Osoby te charakteryzuje bardzo niski stopień motywacji oraz bierność w poszukiwaniu pracy. W odpowiedzi na propozycje urzędów pracy w zakresie doskonalenia zawodowego wiele osób nie wyraża chęci uczestnictwa.
- **osoby powyżej 50 roku życia** – W latach 2012-2014 ta grupa osób stanowiła przeciętnie 23% ogółu bezrobotnych. Osoby z tej grupy wiekowej mają duże trudności w znalezieniu pracy. Aktywny powrót na rynek pracy przeważnie utrudnia zbyt długa przerwa w pracy, niewystarczające kwalifikacje i doświadczenie zawodowe, dla niektórych pracodawców również wiek osoby. Brak perspektyw na powrót do pracy tworzy bariery osobiste, wewnętrzne, budzi obawę przed zmianami.

- **osoby do 25 roku życia** – ta grupa bezrobotnych w 2012 roku stanowiła 21% ogółu bezrobotnych na obszarze LSR, w 2013 roku 19,6%, w 2014 r. 18 %. Na podstawie przedstawionych danych można zauważyć nieznaczny spadek udziału tej grupy wiekowej w ogólnej liczbie bezrobotnych. Młodzież cechuje coraz wyższy stopień wykształcenia. Niemniej jednak osoby te mają też spore trudności w znalezieniu pracy z zadowalającym je wynagrodzeniem. Powodem jest brak lub zbyt mała ilość miejsc pracy. Jest to grupa aktywna i chętnie korzystająca ze wsparcia finansowego urzędów pracy na rozpoczęcie własnej działalności.
- **osoby niepełnosprawne** – w latach 2012-2014 grupa ta stanowiła średnio od 3,4 %- 4% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych. Na rynku pracy jest brak lub zbyt mała ilość ofert pracy adresowanych do tej grupy. Często osoby niepełnosprawne nie posiadają też odpowiednich kwalifikacji i doświadczenia zawodowego, jakie stawiają pracodawcy. Przedstawiciele firm z otwartego rynku pracy bardzo nisko oceniają kwalifikacje i kompetencje posiadane przez niepełnosprawnych oraz patrzą na osoby niepełnosprawne przez pryzmat negatywnych stereotypów, które w większości przypadków nie dopuszczają do przeprowadzenia merytorycznej oceny prezentowanych przez nich kwalifikacji i umiejętności. Dodatkowo przed zatrudnieniem osób niepełnosprawnych odstraszała przedsiębiorców ciągle zmieniające się przepisy.

Na podstawie przedstawionych danych dotyczących struktury bezrobotnych w latach 2012, 2013, 2014, można zauważyć, iż większość osób bezrobotnych zamieszkuje wieś. W 2012 roku stanowili oni 61,8 % ogółu bezrobotnych, w 2013 roku 62,2 %, a w 2014 roku wskaźnik ten wzrósł do poziomu 63,9%. Większość wśród bezrobotnych stanowią też kobiety. W latach 2012-2014 stanowiły one ok.52% wszystkich bezrobotnych.

Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości

Na koniec roku 2013 r. na obszarze LGD zarejestrowanych było 4051 przedsiębiorstwa, „Wskaźnik przedsiębiorczości”, czyli ilość przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców wynosił około 71.

Jak przedstawia poniższa tabelka najniższy wskaźnik przedsiębiorczości zanotowano w gminach: Lelkowo, Wilczęta, Braniewo, najwyższy zaś w Gminie Miasta Braniewo i Gminie Tolkmicko.

Tabela nr 4 - Wskaźnik przedsiębiorczości na obszarze LSR na koniec 2013 r.

Nazwa Gminy	Wskaźnik przedsiębiorczości
Gmina Braniewo	90,70
Gmina Miasto Braniewo	46,00
Gmina Frombork	72,38
Gmina Lelkowo	35,73
Gmina Milejewo	69,41
Gmina Młynary	58,26
Gmina Pieniężno	71,54
Gmina Płoskinia	49,59
Gmina Tolkmicko	83,77
Gmina Wilczęta	44,08

Źródło: opracowanie własne LGD.

Na koniec roku 2014 r. na obszarze LGD zarejestrowanych było 4102 przedsiębiorstwa, z czego 66,55 % ogółu stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. „Wskaźnik przedsiębiorczości”, czyli ilość przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców wynosił około 71, podczas gdy dla województwa warmińsko-mazurskiego wynosił 85, a dla Polski 107.

Tabela nr 5 – Podmioty gospodarcze na obszarze LGD (2012-2014)

Gmina	Podmioty gospodarki narodowej ogółem			Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą			Spółki handlowe			Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego		
Rok	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Miasto Braniewo	1538	1577	1592	985	1014	1005	54	62	66	6	7	9
Braniewo	284	288	289	217	226	226	25	29	26	2	2	1
Frombork	263	271	281	181	183	189	9	12	16	2	2	2
Lelkowo	105	108	113	62	62	67	11	12	12	5	4	4
Pieniężno	455	475	472	294	311	308	22	26	22	0	0	0
Płoskinia	124	128	139	79	80	89	8	12	11	0	0	0
Milejewo	228	229	235	183	184	185	9	9	11	3	3	3
Młynary	261	265	273	199	203	211	7	7	7	0	0	0
Tolkmicko	557	573	570	337	349	347	39	42	41	13	13	11
Wilczęta	127	137	138	95	104	103	5	5	6	2	2	2
Razem	3942	4051	4102	2632	2716	2730	189	216	218	33	33	32

Źródło: www.stat.gov.pl

Jak wynika z powyższego, liczba podmiotów gospodarczych na obszarze rośnie w niewielkim stopniu. Przeważnie tworzone są małe firmy jednoosobowe (samozatrudnienie).

Wśród podmiotów gospodarczych przeważa udział sektora prywatnego. W 2014 na obszarze zarejestrowanych było 3819 podmiotów sektora prywatnego, co stanowi 93,1% ogółu podmiotów oraz 283 sektora publicznego, co stanowi odpowiednio 6,9 %.

Wpływ na sferę gospodarczą LGD ma fakt, że do lat 90-tych dominowały tu duże przedsiębiorstwa państwowe branży rolnej (PGR). Gwałtowna restrukturyzacja w latach 90-tych spowodowała drastyczny wzrost bezrobocia w regionie. Jednocześnie w miejsce dawnych, dużych przedsiębiorstw nie powstała wystarczająca ilość małych i średnich firm, które zrekomensowałyby skutki przekształceń w rolnictwie. Problemem jest również mentalność mieszkańców i ich niska mobilność.

Tabela nr 6 -Dochód podatkowy gmin na obszarze LSR (Dane na dzień 31.12.2013 r.)

Dochód podatkowy gminy na jednego mieszkańca na obszarze LSR		
Gmina	Dochody	
	ogółem	własne
Miasto Braniewo	2606	1201
Braniewo	3122	1353
Frombork	5142	3307
Lelkowo	3492	1146
Pieniężno	3669	1011
Płoskinia	5563	3186
Milejewo	3416	1515
Młynary	3729	1530
Tolkmicko	5856	3356
Wilczęta	3639	1473
Średnia z gmin tworzących obszar	4023,4	1735
Średnia dla województwa warmińsko-mazurskiego	3225	1386

Źródło: www.stat.gov.pl

Przedsiębiorczość społeczna.

W Polsce rozumienie przedsiębiorczości społecznej jest podobne do rozumienia EMES –European Research Network, który wyróżnia następujące ich cechy:

kryteria ekonomiczne

- prowadzenie w sposób ciągły, regularny działalności w oparciu o instrumenty ekonomiczne,
- niezależność, suwerenność instytucji w stosunku do instytucji publicznych,
- ponoszenie ryzyka gospodarczego,
- istnienie choćby nielicznego płatnego personelu;

kryteria społeczne:

- wyrażna orientacja na społecznie użyteczny cel przedsięwzięcia,
- oddolny, obywatelski charakter inicjatywy,
- specyficzny, możliwie demokratyczny system zarządzania;
- możliwie wspólnotowy charakter działania,
- ograniczona dystrybucja zysków.

W Polsce, obok kryteriów wymienionych powyżej, zwraca się dodatkowo uwagę na lokalny charakter przedsiębiorczości społecznej rozumiany zarówno jako jej tworzenie siłami społeczności lokalnych, jak też nastawienie przedsiębiorczości społecznej na wspieranie lokalnego rozwoju.

Przedsiębiorstwo społeczne można także opisać poprzez najważniejsze funkcje jakie pełni:

- aktywizuje zawodowo i społecznie osoby wykluczone z rynku pracy i wykluczone ze społeczeństwa z powodu np. niepełnosprawności, długotrwale bezrobotni, osoby powyżej 50 roku życia, przedstawiciele mniejszości narodowych, pracowników byłych PGR-ów, więźniów, bezdomnych,
- uczy osoby wykluczone społecznie nowych kompetencji społecznych, samodzielności i odpowiedzialności za siebie
- uczy aktywności i przedsiębiorczości,
- stanowi sieć wsparcia dla osób społecznie wyłączonej,
- oferuje produkty i usługi społecznie użyteczne,
- wspiera podmioty potrzebujące w społecznościach lokalnych np. poprzez bezpłatne udostępnianie swoich usług np. instytucjom edukacyjnym, opiekuńczo-wychowawczym,
- koncentruje i integruje władze lokalne stymulując rozwój społeczności lokalnych

W Polsce kwestie definicyjne w dużej mierze uporządkuje projektowana ustawa o przedsiębiorstwie społecznym, gdzie ekonomia społeczna rozumiana jest jako: sfera aktywności obywatelskiej, która poprzez działalność ekonomiczną i działalność pożytku publicznego służy: integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych społeczną marginalizacją, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej (interesu ogólnego). W jej sferze działają podmioty ekonomii społecznej, obejmujące pięć głównych grup:

- przedsiębiorstwa społeczne, będące fundamentem ekonomii społecznej;
- podmioty reintegracyjne, służące reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, tj. Zakłady Aktywności Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej; formy te nie będą w żadnym przypadku przedsiębiorstwami społecznymi, ale mogą przygotowywać do prowadzenia lub pracy w przedsiębiorstwie społecznym lub być prowadzone jako usługa na rzecz społeczności lokalnej przez przedsiębiorstwa społeczne;
- podmioty działające w sferze pożytku publicznego, które prowadzą działalność ekonomiczną, zatrudniają pracowników, choć ich działanie nie jest oparte na ryzyku ekonomicznym. Są to organizacje pozarządowe prowadzące działalność odpłatną i nieodpłatną pożytku publicznego; podmioty te mogą stać się przedsiębiorstwami społecznymi, o ile podejmą działalność gospodarczą w określonym zakresie, podejmując również zobowiązania statutowe odnośnie do dystrybucji zysku;

- podmioty sfery gospodarczej, które tworzone były jednak w związku z realizacją celu społecznego, bądź dla których leżący we wspólnym interesie cel społeczny jest racją bytu działalności komercyjnej. Są to podmioty, które nie spełniają wszystkich cech i warunków dotyczących działalności przedsiębiorstwa społecznego. Grupę tę można podzielić na trzy podgrupy:
  - a) organizacje pozarządowe prowadzące działalność gospodarczą, z której zyski wspierają realizację celów statutowych;
  - b) zakłady aktywności zawodowej;
  - c) spółdzielnie, których celem jest zatrudnienie; pozostałe spółdzielnie o charakterze konsumenckim i wzajemnościowym.

Na terenie LSR w 2013 roku zarejestrowanych było **19 spółdzielni** (zakres działania: przeważają spółdzielnie mieszkaniowe, gminne spółdzielnie „Samopomoc Chłopska”, 2 spółdzielnie socjalne – niestety nie podjęły działalności).

Funkcjonuje jedno **Centrum Integracji Społecznej w Braniewie**. Jako podmiot ekonomii społecznej podejmuje inicjatywy w dziedzinie reintegracji społeczno-zawodowej grup dotkniętych wykluczeniem społecznym (osoby zdolne do pracy, ale bezczynne zawodowo). Swoją działalność prowadzi na terenie miasta Braniewa i powiatu braniewskiego i jest uzupełnieniem publicznej pomocy społecznej. Pomoc CIS skierowana jest do osób długotrwale pozostających bez pracy oraz innych obarczonych różnymi dysfunkcjami m.in. osób bezrobotnych, pozostające długoletni okres bez zatrudnienia – nie posiadających dochodu, osoby niepełnosprawne z dysfunkcjami psychofizycznymi po odbytym/ch leczeniu/ach, osoby bezdomne realizujące Indywidualny Program Wychodzenia z Bezdomności, osoby uzależnione od alkoholu i innych środków psychoaktywnych po odbytej psychoterapii stacjonarnej w Zakładach leczniczych, osoby zwalniane z zakładu karnego, uchodźców realizujących Indywidualny Program Integracji. Poza tym na obszarze LSR znajdują się placówki prowadzące **Zakłady Aktywności Zawodowej w Kamienniku Wielkim, Warsztaty Terapii Zajęciowej (Frombork, Kamiennik Wielki, Tolkmicko)** zajmujące się rehabilitacją społeczną i zawodową niepełnosprawnych podopiecznych, **Klub Integracji Społecznej we Fromborku**, który prowadzi reintegrację społeczną i zawodową osób bezrobotnych, które korzystają ze zaświadczeń ośrodków pomocy społecznej.

Opis rynku pracy.

Ludność w wieku przedprodukcyjnym (0-14 lat) to 8 908 osób, co stanowi 15,51% ludności zamieszkałej na obszarze LGD, ludność w wieku produkcyjnym (kobiety w wieku 15–59 lat, mężczyźni w wieku 15 –64 lat) – 39 652 osoby, co stanowi 69,05 % ogółu ludności, ludność w wieku poprodukcyjnym (kobiety w wieku 60 lat i więcej, mężczyźni w wieku 65 lat i więcej) 8 867 osób – 15,44 %. (Źródło: www.stat.gov.pl, dane na 31.12.2013).

Tabela nr 7- Ludność w wieku produkcyjnym (kobiety w wieku 15–59 lat, mężczyźni w wieku 15 –64 lat) i bezrobotni zarejestrowani na obszarze LGD

Gmina	Ludność w wieku produkcyjnym		Bezrobotni rejestrowani wg płci		
	razem	w tym kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety
Dane na dzień 31.12.2012 r.					
Miasto Braniewo	12205	5751	1455	677	778
Braniewo	4450	1999	798	377	421
Frombork	2601	1224	418	218	200
Lelkowo	2116	967	473	230	243
Pieniężno	4665	2039	744	364	380
Płoskinia	1765	809	276	127	149
Milejewo	2321	1092	288	140	148
Młynary	3090	1432	346	155	191

Tolkmicko	4660	2100	574	284	290
Wilczęta	2146	952	398	189	209
Razem	40019	18365	5770	2761	3009
Dane na dzień 31.12.2013 r.					
Miasto Braniewo	12064	5674	1505	734	771
Braniewo	4404	1963	810	411	399
Frombork	2603	1228	450	232	218
Lelkowo	2089	945	539	272	267
Pieniężno	4613	2010	812	385	427
Płoskinia	1734	801	323	143	180
Milejewo	2339	1105	310	153	157
Młynary	3059	1410	410	195	215
Tolkmicko	4640	2087	581	289	292
Wilczęta	2107	926	422	209	213
Razem	39652	18149	6162	3023	3139
Dane na dzień 31.12.2014 r.					
Miasto Braniewo	11896	5569	1248	612	636
Braniewo	4383	1940	731	346	385
Frombork	2562	1208	370	186	184
Lelkowo	2075	934	488	232	256
Pieniężno	4529	1963	694	325	369
Płoskinia	1721	787	265	115	150
Milejewo	2353	1099	281	131	150
Młynary	3030	1379	332	151	181
Tolkmicko	4619	2015	521	259	262
Wilczęta	2084	916	400	191	209
Razem	39252	17810	5330	2548	2782

Źródło: www.stat.gov.pl

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, iż liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym w obrębie obszaru LSR sukcesywnie maleje. Rośnie natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym i w 2014 roku stanowiła 16,07 % ogółu mieszkańców. Wśród osób bezrobotnych przeważająca większość stanowią kobiety.

Tabela nr 8- Liczba osób bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym na obszarze LSR w relacji do liczby osób bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym w województwie warmińsko –mazurskim

Obszar	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych	Relacja
Rok 2012			
LSR „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej ”	40019	5770	14,42
Województwo warmińsko-mazurskie	994892	113223	11,38
Rok 2013			
LSR „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej ”	39652	6162	15,54
Województwo warmińsko-mazurskie	985486	115873	11,76
Rok 2014			
LSR „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej ”	39252	5330	13,58
Województwo warmińsko-mazurskie	974992	98139	10,07

Źródło: www.stat.gov.pl

W grudniu 2013 roku liczba bezrobotnych zarejestrowanych na obszarze LSR wynosiła 6162 osoby i wzrosła o 6,36 % w stosunku do roku 2012, kiedy to bez pracy pozostawało 5770 osób. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2013 roku na obszarze powiatu braniewskiego wynosiła 32,8 %, w powiecie elbląskim 28,9 %, wobec 13,4 % stopy bezrobocia w kraju i 21,6 % w województwie warmińsko mazurskim. Natomiast na koniec 2014 r. liczba bezrobotnych na obszarze LSR wynosiła 5330 osoby, co wskazuje 13,5 % spadek w stosunku do roku 2013 r., a stopa bezrobocia kształtowała się następująco: powiat braniewski - 29 %, powiat elbląski- 26%, kraj- 11,4 %, województwo warmińsko-mazurskie - 18,7 %. Według danych GUS na dzień 31.08.2015 r. stopa bezrobocia spada i kształtuje się następująco: powiat braniewski – 26,8 %, powiat elbląski- 22,9%, kraj- 9,9%, województwo warmińsko-mazurskie- 16,1%.

Przedstawione dane wskazują, że bezrobocie w regionie ulega niewielkim wahaniom i mimo spadku w ostatnich latach utrzymuje się na wysokim poziomie w odniesieniu do województwa warmińsko-mazurskiego oraz w skali kraju i pozostaje największym problemem obszaru działania LGD „Partnerstwa Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej”.

Tabela nr 9- Pracujący na obszarze LSR w poszczególnych sektorach gospodarki w 2013 r.

Gmina	Pracujący	Sektory gospodarki			
		Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Przemysł i budownictwo	Handel: naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa: obsługa rynku nieruchomości oraz pozostałe usługi
Miasto Braniewo	3059	27	633	800	1599
Braniewo	662	56	66	160	380
Frombork	533	4	117	49	363
Lelkowo	123	15	-	-	101
Pieniężno	447	45	67	106	229
Płoskinia	279	49	58	81	91
Milejewo	408	-	258	-	118
Młynary	549	36	325	44	144
Tolkmicko	659	-	199	-	364
Wilczęta	194	7	-	-	93
Razem	6913	239	1723	1240	3482

Źródło: www.stat.gov.pl

Dane zawarte w powyższej tabeli wskazują, iż w 2013 r. na obszarze objętym LSR najwięcej osób zatrudnionych (ubezpieczonych w ZUS) było w sektorze: działalność finansowa i ubezpieczeniowa: obsługa rynku nieruchomości oraz pozostałe usługi 50,37 % ogółu pracujących, przemysł i budownictwo i stanowi 24,92 %, handel naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja 17,94 %, rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo stanowi 3,46 %.

Pracujący na wsi (rolnicy indywidualni i domownicy objęci ubezpieczeniem KRUS) w 2013 stanowili grupę 2880 osób, w 2014 r. 2811 osób. Tylko w ciągu jednego roku nastąpił spadek o 2,4 %. W ostatnich latach obserwowana jest tendencja spadkowa. Wiele osób zaprzestaje prowadzenia własnych gospodarstw, w konsekwencji je sprzedając. Głównym tego powodem jest niska opłacalność produkcji oraz brak osób chętnych do przejęcia gospodarstwa.

Łączna ilość pracujących na obszarze LSR w 2013 r. to 9793 osoby.

Charakterystyka grup poza rynkiem pracy.

Tabela nr 10- Osoby pozostające poza rynkiem pracy w 2012 r.

Osoby pozostające poza rynkiem pracy (struktura bezrobotnych)											
Wybranie kategorii	Ogółem	Miasto Braniewo	Braniewo	Frombork	Lelkowo	Pieniężno	Płoskinia	Milejewo	Młynary	Tolkicko	Wilczęta
zamieszkali na wsi	3566	0	798	213	473	530	276	288	223	367	398
osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	270	77	38	12	19	42	16	10	18	22	16
do 25 roku życia	1204	296	177	71	102	163	64	58	85	117	71
długotrwale bezrobotni	3506	825	479	261	328	447	176	165	194	354	277
powyżej 50 roku życia	1255	306	170	89	103	156	103	58	63	103	104
bez kwalifikacji zawodowych	2089	379	284	160	183	258	183	105	125	243	169
niepełnosprawni	206	69	38	6	14	8	14	16	10	25	6

Tabela nr 11- Osoby pozostające poza rynkiem pracy w 2013 r.

Osoby pozostające poza rynkiem pracy (struktura bezrobotnych)											
Wybranie kategorii	Ogółem	Miasto Braniewo	Braniewo	Frombork	Lelkowo	Pieniężno	Płoskinia	Milejewo	Młynary	Tolkicko	Wilczęta
zamieszkali na wsi	3833	0	810	221	539	567	323	310	262	379	422
osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	316	99	33	24	21	38	22	18	25	18	18
do 25 roku życia	1206	281	172	85	101	151	79	67	88	98	84
długotrwale bezrobotni	3689	860	493	269	336	498	189	189	223	353	279
powyżej 50 roku życia	1401	352	173	106	123	185	48	64	94	144	112
bez kwalifikacji zawodowych	2174	398	283	181	216	281	127	114	150	249	175
niepełnosprawni	210	71	39	7	15	8	10	9	9	29	13

Tabela nr 12- Osoby pozostające poza rynkiem pracy w 2014 r.

Osoby pozostające poza rynkiem pracy (struktura bezrobotnych)											
Wybranie kategorii	Ogółem	Miasto Braniewo	Braniewo	Frombork	Lelkowo	Pieniężno	Płoskinia	Milejewo	Młynary	Tolkicko	Wilczęta
zamieszkali na wsi	3406	0	731	186	488	497	265	281	217	341	400
osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	214	49	27	16	19	21	11	14	21	21	15
do 25 roku życia	960	207	155	78	85	125	54	50	57	81	68
długotrwale bezrobotni	3450	772	470	235	351	494	180	162	200	323	263
powyżej 50 roku życia	1302	330	165	95	112	178	49	59	73	131	110
bez kwalifikacji zawodowych	1817	304	260	138	184	228	90	101	116	230	166
niepełnosprawni	218	74	43	9	10	14	11	11	10	22	14

Źródło: www.stat.gov.pl, www.pupbraniewo.pl, www.elblag.up.gov.pl

Najlichnieszą grupę bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne, bez kwalifikacji zawodowych, mieszkający na wsi.

Działalność sektora społecznego

Na terenie objętym LSR działa wiele instytucji sektora pozarządowego, a społeczność lokalną cechuje duża aktywność. W 2013 roku funkcjonowały 203 organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje, organizacje społeczne). W porównaniu do roku 2006 ilość instytucji tego typu wzrosła. Najwięcej organizacji kapitału społecznego funkcjonuje w mieście Braniewo oraz w gminach Tolkmicko, Pieniężno, Młynary, Milejewo i Frombork. Wiele organizacji zarówno formalnych jak i nieformalnych działa w dziedzinach, które pozwalają wykorzystać lokalną kulturę, historię, walory przyrodniczo-krajobrazowe. Podejmowane są przez nie również inicjatywy w zakresie sportu, turystyki i rekreacji we współpracy ze sobą, jak również z ośrodkami kultury i urzędami gmin. Prowadzona działalność prospołeczna kierowana była również do sektora gospodarczego, osób zainteresowanych podjęciem działalności gospodarczej, rolników. I tu istotną rolę odegrały działające w latach 2009-2015 dwie lokalne grupy działania: Fundacja Lokalna Grupa Działania Partnerstwo dla Warmii z siedzibą w Pieniężnie oraz Lokalna Grupa Działania- Wysoczyzna Elbląska z siedzibą w Milejewie. Realizując operacje LSR w ramach Osi 4 (Leader) w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, wsparto utworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, utworzenie gospodarstw agroturystycznych. Dofinansowywane były również działania promujące obszar, produkty lokalne, historię. LGD wybrały do dofinansowania inicjatywy gmin w zakresie remontów i zakupu sprzętu do świetlic wiejskich, remontów ośrodków kultury, bibliotek, stadionów, budowy placów zabaw, parków rekreacji, poprawę wizerunku miejscowości, organizacji imprez sportowych i kulturalnych promujących lokalne dziedzictwo, integrujących mieszkańców. Wspomagane były parafie, które wykorzystwały pomoc finansową na renowację zabytkowych kościołów.

W ramach realizacji LSR z PROW 2007-2013 obie LGD realizowały zadania mające na celu aktywizację oraz integrację społeczności lokalnej. Przeprowadzone zostały szkolenia dla lokalnych liderów. Zorganizowano szereg imprez sportowych, kulturalnych, kulinarnych, które integrowały mieszkańców, promowały tradycyjne potrawy (konkursy na najlepsze ciasto, potrawy z dziczyzny, potrawy z ziemniaków itp.).

Ponadto Fundacja LGD Partnerstwo dla Warmii realizowała projekty międzynarodowe w ramach Programu Leonardo da Vinci, gdzie tematem przewodnim było propagowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także Program Grundtvig, którego działania skierowane były do osób starszych, dzieci i młodzieży szkolnej.

Zacieśniając się współpraca sektora organizacji pozarządowych z gospodarczym rokuje dobrze na przyszłość i być może zaowocuje fuzją doświadczenia tego pierwszego z rosnącymi możliwościami finansowymi drugiego. W dużej mierze zależy to jednak od odpowiedniej postawy sektora samorządowego mogącego stymulować rozwój współpracy i partnerstwa międzysektorowego.

Problemy społeczne obszaru.

Dostęp do miejscowej infrastruktury i kultury:

- obiekty sportowe- 17 (w tym: stadiony- 8, Orliki-7, baseny- 2)
- obiekty kulturalne 25 (w tym: biblioteki- 10, kina- 2, domy kultury- 8, muzea- 5)
- świetlice -77,
- place zabaw ok.50
- przedszkola i placówki wychowania przedszkolnego- 35

- szkoły podstawowe – 25, gimnazja -14, szkoły średnie -12, szkoły wyższe – 1
- opieka zdrowotna- 44 (w tym: szpitale -1, apteki i punkty apteczne -13, przychodnie – 30)
- policja – Powiatowa Komenda Policji w Braniewie, Posterunki Policji w Pieniężnie, Młynarach, Tolkmicku oraz Wilczętach

Tabela nr 13- Ludność w % korzystająca z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej (dane na koniec 2013 r.)

obszar	Ludność w % korzystająca z instalacji:		
	wodociągowej	kanalizacyjnej	gazowej
Gmina Miasta Braniewo	99,4	96,5	0,1
Gmina Braniewo	60,4	43,7	-
Gmina Frombork	93,7	64,82	-
Gmina Lelkowo	85,05	36,6	-
Gmina Pieniężno	65,8	51,4	-
Gmina Płoskinia	71,2	32,6	-
Gmina Milejewo	71,3	-	-
Gmina Młynary	81,00	36,7	0,2
Gmina Tolkmicko	86,3	60,9	-
Gmina Wilczęta	72,4	12,00	-

Największy dostęp do instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej mają mieszkańcy Gminy Miasto Braniewo. Natomiast najslabiej rozwinięta infrastruktura wodno-kanalizacyjna jest w Gminach Braniewo i Pieniężno oraz w Gminie Milejewo, gdzie w badanym okresie nie było instalacji kanalizacyjnej.

Tabela nr 14- Osoby objęte opieką społeczną(dane: 31.12.2014 r. źródło: ośrodki pomocy społecznej)

obszar	Liczba rodzin objętych opieką społeczną	Powody udzielenia pomocy i wsparcia				
		bezrobocie	ubóstwo	Niepełno sprawność	bezdomność	alkoholizm
Gmina Miasta Braniewo	1056	427	406	344	33	57
Gmina Braniewo	435	293	282	142	104	18
Gmina Frombork	269	177	108	72	0	65
Gmina Lelkowo	445	137	65	56	6	4
Gmina Pieniężno	448	354	313	117	3	20
Gmina Płoskinia	207	145	147	76	2	19
Gmina Milejewo	350	103	27	66	5	10
Gmina Młynary	476	176	157	122	0	21
Gmina Tolkmicko	610	411	429	234	17	31
Gmina Wilczęta	278	210	159	45	6	13
Razem	4574	2433	2093	1274	176	258

Jak wynika z powyższego, na koniec 2014 roku, pomocą społeczną objętych były 4574 rodziny. Największą grupę osób, do których kierowana jest pomoc stanowią osoby bezrobotne (najczęściej długotrwale) i ich rodziny. Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy przez ośrodki pomocy społecznej było bezrobocie, ubóstwo i niepełnosprawność.

Stopa ubóstwa skrajnego w województwie warmińsko -mazurskim w 2014 r. wyniosła 14,8 % osób w gospodarstwach domowych i była najwyższa w Polsce. Związane to było przede wszystkim z bezrobociem, wielodzietnością, niepełnosprawnością oraz faktem zamieszkiwania na wsi.

Wewnętrzna spójność obszaru.

Obszar LGD „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej” jest spójny pod względem geograficznym, historycznym, kulturowym i gospodarczym, ze względu na położenie geograficzne (teren Warmii, Wysoczyzny Elbląskiej), wspólną historię rozwoju miast i osad oraz wspólne możliwości rozwoju (turystyka, agroturystyka i ekologiczne rolnictwo) oraz wspólne problemy (stosunkowo niski wskaźnik przedsiębiorczości, postawy roszczeniowe ludności, bezrobocie).

Jednocześnie kultywowanie tradycji i aktywność społeczna organizacji pozarządowych łączy społeczność LGD. Realizacja wspólnych projektów współpracy w ramach Osi 4 Leader w ramach PROW 2007-2013, dodatkowo wzmocniła i potwierdziła spójność kulturową i historyczną mieszkańców obszaru. W wyniku prac nad LSR, jak również na podstawie zapisów LSR LGD Partnerstwo dla Warmii oraz LSR LGD- Wysoczyzna Elbląska w ramach PROW 2007-2013 i doświadczenia w realizacji tej strategii dokonano analizy spójności obszaru LGD.

Najważniejszymi cechami charakterystycznymi dla obszaru objętego planowaniem, które zarazem decydują o jego spójności i tożsamości są:

- Przynależność do Warmii oraz do Wysoczyzny Elbląskiej w sensie geograficznym i przestrzennym oraz do powiatu Braniewskiego i części elbląskiego w sensie administracyjnym;
- Wspólne bogactwo przyrodnicze predestynujące ten obszar do rozwoju turystyki, agroturystyki i całej infrastruktury około turystycznej w tym kontekście głównymi wyróżnikami są:
  - atrakcyjne tereny rekreacyjno-wypoczynkowe i walory turystyczne w tym liczne szlaki,
  - ścieżki piesze i rowerowe; piękno krajobrazu całego terenu,
  - bogactwo przyrody,
  - przyjazne i czyste środowisko,
  - dbałość o ekologię.
- Wspólna kultura materialna i niematerialna w szczególności zabytki architektury sakralnej, pałacowo - parkowe, dworki, zamki i warownie obronne,
- Wspólne tradycje historyczne i tożsamość lokalna, wspólna historia terytorialna;
- Aktywność społeczna mieszkańców, działalność licznych stowarzyszeń i organizacji społecznych;
- Sytuacja społeczno-gospodarcza związana z upadkiem bądź restrukturyzacją przedsiębiorstw, które przez lat stanowiły podstawę zatrudnienia lokalnej społeczności;

Dziedzictwo kulturowe i zabytki.

Na atrakcyjność LGD „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej” ma wpływ nie tylko malownicze położenie nad samym Zalewem Wiślanym oraz niewątpliwe walory klimatyczne i przyrodnicze, ale także bardzo bogata historia regionu i związane z nią zabytki.

Do rejestru zabytków wpisanych jest ok. 220 obiektów, wśród których przeważają obiekty architektury sakralnej.

Niewątpliwie najwięcej zabytków znajduje się na obszarze **Miasta Frombork**, kojarzonego z wybitną postacią, jaką był nasz polski uczony Mikołaj Kopernik.

Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku:

W skład kompleksu Muzeum wchodzi:

- **Wzgórze Katedralne**, należące do zabytków najwyższej klasy. Wielokrotnie niszczone i przebudowywane zachowało podstawowe elementy średniowiecznego założenia architektonicznego. Wiele zgromadzonych zabytków wspaniałej przeszłości przyciąga do Fromborka ludzi z całego świata. Udostępniane są zwiedzającym liczne obiekty i wystawy.
- **Bazylika Katedralna**, pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Andrzeja Apostoła - najstarsza budowla fromborskiego wzgórza. Zbudowana w latach 1329-1388. Posiada kilka przybudówek, w tym dwie kaplice: św. Jerzego (tzw. Kaplica Polska) - powstała ok.1500 r., Zbawiciela (zwana kaplicą Szembeka) - barokowa z 1735 r. Katedra Warmińska jest

budowlą gotycką, halową, trójnawową o długości około 97 m. szerokości od 12 m (prezbiterium) do 22 m (główny korpus) i wysokości od posadzki do zwornika sklepienia 16,5 m.

- **Dawny pałac biskupi**, budowla gotycko - barokowa położona w południowo - wschodnim narożniku Wzgórza Katedralnego. Pałac spłonął w 1945r., odbudowany w latach 1965-1970. Mieści główne sale ekspozycyjne Muzeum.
- **Dzwonnica zwana Wieżą Radziejowskiego**, najwyższa budowla Wzgórza Katedralnego, gotycko-barokowa (XVI-XVII w.). Spłonęła w 1945 r. odbudowana w latach 1972-1973. W przyziemiu mieści się muzealne planetarium. Na wyższych kondygnacjach prezentowane są wystawy sztuki współczesnej. W dzwonnicy zawieszono jest Wahadło Foucaulta - jedyny w Polsce przyrząd do obserwacji ruchu wirowego Ziemi. Na wysokości 70 m n.p.m. znajduje się taras widokowy, z którego można podziwiać panoramę okolic Fromborka.
- **Wieża Kopernika**, północno-zachodnia, najstarszy element fortyfikacji Wzgórza Katedralnego. Zbudowana przed 1400 r., wyższe kondygnacje wielokrotnie przebudowywane w XV-XVIII w., spalona w 1945 r., rekonstruowana - prace zakończono w 1965 r. Wieża była własnością Mikołaja Kopernika w latach 1504-1543.
- **Brama Południowa**, zbudowana w XIV w., rozbudowana w połowie XIX w., mieści kasę główną muzeum, informatorium turystyczne i punkt przewodnicki.
- **Kanonie wewnętrzne**, XVII/XVIII w. zajęte przez bibliotekę i pracownie muzealne.
- **Szpital św. Ducha**, zespół poszpitalny z kaplicą św. Anny istnieje od końca XV w., w obecnym kształcie od początku XVIII w. Po 1945r. zniszczony i opuszczony, remontowany w latach 1978-1989 na potrzeby Muzeum - dział historii medycyny.

Miasto i Gmina Pieniężno:

Ruiny Zamku Kapituły Warmińskiej w Pieniężnie

Zamek zbudowany w I poł. XIV w. usytuowany na wzgórzu w północno-zachodnim narożu miasta, posiadał system obronny sprzężony z miastem – nie był oddzielony od niego wewnętrznymi murami lub fosą. Pieniężno wchodząc w skład biskupstwa warmińskiego od 1466 roku należało do Polski, w 1455 r. miasto zostało zdobyte przez Henryka von Plauena a zamek został ograbiony i spalony. Po odbudowie ponownie w 1520 r. uciepiał z powodu księcia Albrechta, a w 1626 r. zamek ograbili i częściowo spalili Szwedzi. Gruntowna renowacja uszkodzonego zamku, przeprowadzona w duchu modnego już wówczas rokoka nastąpiła w latach czterdziestych XVII wieku. Pod koniec tegoż wieku zamek zaczął popadać w ruinę. W latach siedemdziesiątych XIX w. ze względu na zły stan zabudowań zburzono 2 skrzydła, pozostawiono jedynie główny budynek zachodni i przylegające doń skrzydło północne.

Kościół świętego Piotra i Pawła w Pieniężnie

Wzniesiony w 1312 r., następnie przebudowany w drugiej połowie XIV w. na typową warmińską halę z wieżą ale bez wyodrębnionego prezbiterium. W czasie reformacji kościół został sprofanowany, ołtarz główny konsekrował w roku 1554 bp warmiński Stanisław Hozjusz. W 1895 r. został z wyjątkiem wieży rozebrany i na jego miejscu wzniesiono okazałą budowlę neogotycką, którą w roku 1897 konsekrował bp Andrzej Thiel. Kościół ma kształt niezbyt długiej, ale bardzo szerokiej czteroprzęsłowej hali o pięciu nawach. Wnętrze prezentuje się imponująco jako rozległa przestrzeń, nad którą rozpinają się wsparte na smukłych wielobocznych sklepienia gwiazdźiste. Wieża w dolnej części jest gotycka z II połowy XIV wieku, murowana z cegły, górna kondygnacja nadbudowana w 1895 r. zwieńczona jest szczytami. Wyposażenie wnętrza neogotyckie wykonane już po 1895 r. Ołtarz główny i cztery boczne mają formy trójdzielne o wysokich strzelistych zwieńczeniach, zawierają wiele rzeźb i płaskorzeźb. Neogotyckie są również: ambona, chór muzyczny i prospekt organowy oraz ławy.

Zespół folwarku z dworem i parkiem w Kierpajnach Wielkich

Majątek o bardzo starym pochodzeniu. Były to dobra rycerskie nadane w 1280 roku, w posiadaniu rodzin szlacheckich, także polskich znajdował się do 1945r. Na przełomie XIX i XX wieku był własnością rodziny baronów von Buhl, obejmował 258 ha ziemi. Z dawnego założenia zachował się dobrze dwór, park, zabudowania podwórza gospodarczego oraz usytuowane wzdłuż drogi domy pracowników folwarcznych. Obecnie własność prywatna.

Miasto i Gmina Tolkmicko

Kościół pw. św. Jakuba Apostoła w Tolkmicku jest najciekawszą budowlą sakralną w miasteczku. Został wzniesiony pod koniec XIV w. w miejsce wcześniejszego kościoła drewnianego. Obecnie ma kształt trzynawowej bazyliki. Do kościoła przylega wieża nakryta hełmem namiotowym. Bardzo interesujące są arkady wieńczące nawę poprzeczną oraz gotycki portal kościoła. Przed świątynią znajdują się dwie cenne rzeźby dłuta Krzysztofa Perwanger, przedstawiające Madonnę z 1745r. i św. Jana Nepomucena z 1736r. Na południowej elewacji kościoła znajduje się rzeźba, przedstawiająca Jezusa w Ogrójcu.

Pałac w Kadynach jest okazałym i wzniosłym budynkiem zbudowanym w stylu barokowym. Otoczony starodrzewem i parkiem. W końcu XIX w. jego właścicielem był Cesarz Wilhelm II. Obecnie w części budynków pałacowych znajduje się kompleks hotelowo-restauracyjny i rekreacyjny.

Miasto i Gmina Młynary

Kościół św. Piotra Apostoła w Młynarach. Budowla z 1327 roku, z barokowym wyposażeniem z XVII w. (ołtarz główny, ambona, organy Caspariniego z zabytkowym prospektem, boczne ołtarzyki - Jezusa i Maryi). W kościele jest ogrzewanie tego samego typu, jak na zamku w Malborku. Wieża usytuowana charakterystycznie na styl pomezński.

Kościół w Błudowie - kościół zbudowano w końcu XV wieku. Gruntownie przebudowany w. XVI/XVII i w latach 1703 - 1718. W środku wyposażenie głównie z XVIII i XIX wieku. Ołtarz główny z połowy XIX wieku. Ambona, późnobarokowa z około 1730 r.

Gmina Milejewo

Kościół gotycki św. Stanisława w Milejewie, to jedna z najcenniejszych zabytkowych budowli gminy. W jego wnętrzu zachowało się kilka zabytków rzemiosła artystycznego, w tym m.in.: piękny barokowy ołtarz główny z rzeźbą figuralną i malowidłami oraz prospekt organowy z 1734 roku. Z czasów średniowiecznych pochodzi granitowa kropielnica.

Gotycki **kościół pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny w Pomorskiej Wsi**, to kolejny cenny zabytek gminy Milejewo, z gotyckim XIV wiecznym prezbiterium, nawą z 1672r. i drewnianą wieżą z 1766r. Pierwotną świątynię w 1671 roku strawił pożar, z wypalonego kościoła pozostały tylko mury obwiednie i wschodni szczyt. Odbudowano go częściowo już w następnym roku. Drewniany strop uzyskał w 1688r. polichromię, zachowaną do dziś.

Gmina Braniewo

Kościół wraz z cmentarzem z XIV – XVIII w. w Żelaznej Górze.

Wzniesiony etapami: prezbiterium około poł. XIV w., nawa w 3 ćw. XIV w., a nieznacznie później zakrystia, przedsionek zachodni dobudowany na początku XVI w., nad nim na początku XVIII w. Postawiono drewnianą wieżę, przerobioną na początku wieku XIX. Zniszczony silnie w 1945r. W latach 1994 – 96r. odbudowany. Gotycki, orientowany. Murowany z kamienia polnego i cegły o nieregularnym układzie gotyckim. Ołtarz główny barokowy z 1700 roku, zapewne dzieło Izaaka z

Rygi. Jednokondygnacyjny z kręconymi kolumnami wspierającymi przerywane belkowanie, zdobiony snycerką o motywach akantowych i postaciami aniołków, z rzeźbami ewangelistów..

Pałac w Podleśnym.

Majątek ziemski, który w końcu XIX w. i w początkach XX w. należał do rodzin Siegfried – Carben. Z dawnego założenia pozostał dwór okolony parkiem i zabudowania dawnego podwórza gospodarczego usytuowane po drugiej stronie drogi. Dwór pochodzi z II poł. XIX w. jest niewielki ale z interesującym detalem architektonicznym. Parterowy ze ścianką kolumnową, przykryty dachem dwuspadowym, z dużą, niższą przybudówką przy elewacji bocznej.

Gmina Wilczęta

Zespół pałacowy i barokowy folwark w Słobitach

Pałac w Słobitach (Schlobitten) należał do ekstraklasy pałaców zbudowanych w Prusach Wschodnich. Przez kilkaset lat stanowił siedzibę rodową jednego z najznamienitszych pruskich rodów zu Dohna. Był perełką architektury barokowej. Kolejni Dohnowie zgromadzili w nim wspaniałą kolekcję dzieł sztuki, między innymi 450 obrazów oraz zbiory porcelany, mebli i monet. Pałacowa biblioteka liczyła 55 tysięcy książek! Do 1945 roku była to największa prywatna biblioteka w Europie. Ostatni właściciel Słobit Aleksander Dohna - Schlobitten w styczniu 1945 roku wywiózł co mógł do Niemiec. Resztę rozgrabili w lutym 1945 roku Sowieci. A potem pałac spalili. Dla Polski udało się uratować tylko kilka obrazów, które znajdują się w Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie. Z pałacu pozostały tylko ruiny. Zachował się tylko główny korpus pałacu. Ocalał za to położony kilometr od pałacu folwark. W parku zachowały się lipy i dęby posadzone w 1625 roku.

Barokowy folwark w Słobitach (niem. Vorwerk Schlobitten) został wybudowany w latach 1718-1725 w odległości 1 km na południowy wschód od pałacu według projektu Johanna C. Hindersina. Interesująca koncepcja architektoniczna folwarku, opierająca się na symetrii i osiowości, była integralnie związana z kompozycją całości założenia rezydencjonalnego, niemającego sobie równych w tej części Prus. Folwark uległ przez stulecia stosunkowo niewielkim przekształceniom, jest dobrze zachowany i obecnie stanowi unikatowy zespół przypałacowy z epoki baroku na terenie Polski północno-wschodniej.

Obszary atrakcyjne turystycznie.

Od wieków obszar LSR znany był ze swoich walorów. Cechuje się przede wszystkim czystym środowiskiem naturalnym, bogatym w interesujące gatunki fauny i flory i pięknym krajobrazem. Znajduje się tutaj wiele atrakcji krajoznawczych. Są tu wartościowe zasoby do wykorzystania w celach edukacyjno – ekologicznych i wypoczynkowych.

Cały teren cechuje bogactwo form przyrody ożywionej i nieożywionej. Dodatkowym atutem regionu jest występowanie bogactwa na stosunkowo niewielkim obszarze. Unikalne walory przyrody omawianego obszaru mają odzwierciedlenie w szeroko zakrojonych działaniach mających na celu ich zachowanie. Znajdują się tu liczne rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, czy parki krajobrazowe. Obszar objęty jest także europejskimi systemami obszarów chronionych takich jak NATURA 2000, CORINE czy ECONET.

Przyrodnicze obszary chronione

W obrębie Powiatu Braniewskiego obejmującego gminy: Płoskinia, Pieniężno, Wilczęta, Lelkowo, Frombork, Braniewo występuje:

- **141 pomników przyrody** ustanowionych Rozporządzeniem Wojewody.

W systemie wieloprzestrzennych obszarów chronionych – na obszarze działania LGD jest:

- **6 rezerwatów przyrody:** Dolina rzeki Walszy, Rezerwat torfowiskowy Ostoja Cielętnik, Ostoja bobrów na rzece Pasłęce, Rezerwat brzozy niskiej w Cielętniku, Rezerwat Osiek II, Rezerwat „Jezioro Martwe”.

- **5 obszarów chronionego krajobrazu:** Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Baudy, Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Pasłęki, Obszar Chronionego Krajobrazu Wybrzeża Staropruskiego, Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Banówki, Obszar Chronionego Krajobrazu Wzniesień Górowskich.
- **3 obszary Natura 2000:** Zalew Wiślany, Dolina Pasłęki, Ostoja Warmińska.

W obrębie Powiat Elbląskiego obejmującego gminy: Tolkmicko, Młynary, Milejewo znajduje się:

- **7 rezerwatów przyrody:** Pióropusznikowi Jar, Lenki, Buki Wysoczyzny Elbląskiej, Kadyński Las, Dolina Stradanki, Nowinka, Zatoka Elbląska
- **Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej „Srebrna Góra”**, to najwyższe wzniesienie na Wysoczyźnie Elbląskiej o wysokości 198,5m.n.p.m., z której rozciąga się malowniczy widok na położone niżej tereny.
- **5 Obszarów Chronionego Krajobrazu** Jeziora Drużno, Wysoczyzny Elbląskiej Zachód i Wysoczyzny Elbląskiej Wschód, rzeki Baudy i Słobicki
- **340 pomników przyrody**, w tym **dąb im. Jana Bażyńskiego w Kadynach**, gm. Tolkmicko i **pospolita „Gruba Kaśka”** - jedna z najwyższych sosen w Polsce, ma około 40 metrów, rośnie na terenie ścieżki edukacyjnej w Gardynach, gm. Młynary, pomnik przyrody **„Święty Kamień”** w Tolkmicku; **„Dąb Graniczny”**- kilkusetletnie drzewo rosnące między Pomorską Wsią i Zastawnem. Dawniej wyznaczał granicę między Prusami Wschodnimi i Prusami Zachodnimi. W tym miejscu przebiegała, również granica między lennem Polski a państwem zakonnym w latach 1466-1772. Obecnie wskazuje granicę gmin: Milejewo i Młynary oraz według niektórych źródeł, granicę Warmii i Powiśla
- **Zalew Wiślany jako obszar Natura 2000** w gm. Tolkmicko

Zasoby wodne:

- Zalew Wiślany
- Jeziora: Martwe, Stare, Goplanica i jezioro Troyl z łączącą je Kumielą, Jezioro Pierzchalskie, Głębock, Taftowo
- Rzeki: Bauda, Wałsza, Pasłęka, Banówka.

Na obszarze występują liczne obiekty archeologiczne. Odkrytych i wpisanych do rejestru zostało 18 i są to m.in. grodziska, osady, cmentarzyska i kurhany.

- **Kadyny** – 2 grodziska wyżynne;
- **Kamionek Wielki** – grodzisko;
- **Łęcze** – grodzisko, grodzisko wyżynne;
- **Nowinka** – grodzisko wyżynne, cmentarzysko płaskie z owr i osada otwarta;
- **Suchacz** – osada neolityczna kultury rzucewskiej, osada otwarta z I i II okresu brązu i owr, osada otwarta z młodszej epoki kamienia;
- **Tolkmicko** - osada otwarta z młodszej epoki kamienia, kultury ceramiki sznurowej;
- **Zajączkowo** – grodzisko wyżynne;
- **Karszewo** – grodzisko;
- **Gładysze** – grodzisko cyplowe;
- **Kajnity** – 2 grodziska;
- **Młoteczno**- osada z wczesnej epoki żelaza, cmentarzysko z okresu wędrówek ludów i wczesnego średniowiecza (VI – VII w n.e.);
- **Piórkowo**- cmentarzysko kurhanowe;
- **Pluty** – grodzisko;
- **Wielkie Wierzno** – grodzisko stożkowe;

Lesistość obszaru.

Ogólna powierzchnia lasów 46105,91 ha -2013 r. lesistość 27,72%, największa w Gminie Młynary 37,8% i Gminie Płoskinia 30,5%. Najmniejsza w gminie Frombork 22,4 %. W 2014 r. zanotowano wzrost powierzchni lasów o 384,25 ha, co związane jest m.in. z przeznaczaniem przez rolników części gruntów rolnych pod lasy. (dane: www.stat.gov.pl, BDL)

Dzięki powyższym, na terenie LGD szybko rozwija się turystyka i agroturystyka. Na obszarze LRS zarejestrowanych jest 43 gospodarstwa agroturystyczne. Najwięcej funkcjonuje w gminie Płoskinia - 8, Pieniężno - 7, Milejewo- 6 i Tolkmicko - 6. (dane: listopad 2015 r., Źródło: urzędy gmin - Informacja Turystyczna).

Prowadzone są przez małe gospodarstwa rolne, dla których tego typu działalność jest dodatkowym źródłem dochodu. Stałe podnoszona jest jakość usług świadczonych. Poza odpowiednim standardem noclegu i wyżywienia urozmaicają bazę rekreacyjną i sportową oferując atrakcyjnie spędzony czas wolny, umożliwiając poznawanie historii i kultury miejscowości i okolicznych wsi. Baza turystyczna w tym noclegowa i gastronomiczna wymaga jednak dalszego rozwoju przede wszystkim poprzez inwestycje w infrastrukturę, ale również w ludzi.

Tabela nr 15- Intensywność ruchu turystycznego (Wskaźnik Schneidera – ilość turystów korzystających z noclegów na 100 mieszkańców)

Obszar	Ilość mieszkańców	Ilość udzielonych noclegów	Wskaźnik Schneidera
2007			
Województwo warmińsko-mazurskie	1 426 155	2 407 709	169
Obszar LSR w tym:	57 589	45 315	79
Gmina Miasta Braniewo	17 693	16 144	91
Gmina Frombork	3 713	19 220	518
Gmina Tolkmicko	6 702	9 690	145
2010			
Województwo warmińsko-mazurskie	1 453 782	2 407 502	166
Obszar LSR w tym:	58 302	40 071	69
Gmina Miasta Braniewo	17 838	9 525	53
Gmina Frombork	3 760	20 714	550
Gmina Tolkmicko	6 823	9 832	144
2013			
Województwo warmińsko-mazurskie	1 446 915	2 691 604	186
Obszar LSR w tym:	57 427	36 063	64
Gmina Miasta Braniewo	17 385	10 349	60
Gmina Frombork	3 744	16 450	439
Gmina Tolkmicko	6 840	9 314	136

Opracowanie własne LGD, na podstawie danych - Źródło: www.stat.gov.pl, BDL

Analizując ruch turystyczny na obszarze LGD „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej” w porównaniu do średniej z województwa charakteryzuje się on bardzo niskim wskaźnikiem. Intensywność ruchu turystycznego jest tu bardzo zróżnicowana. Są obszary, na których nie można określić tego wskaźnika, ponieważ nie funkcjonuje tam baza noclegowa lub jest zbyt słabo rozwinięta. Bezwzględnie najwyższy wskaźnik od lat notuje się w gminie Frombork, która

z racji bogactwa zabytków i historii związanej z Mikołajem Kopernikiem jest nadal najbardziej znanym miastem na obszarze Północnej Warmii. W dalszej kolejności najczęściej odwiedzana gminą jest Tolkmicko, gdzie średnio na 100 mieszkańców przypada 140 turystów. Atutem gminy jest dostęp do licznych plaż nad Zalewem Wiślanym, który zajmuje ponad 50% powierzchni gminy, Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej, liczne rezerваты oraz zabytki., rejsy tramwajem wodnym z Tolkmicka do Krynicy Morskiej.

Opis produktów lokalnych, tradycyjnych i regionalnych:

Produkt lokalny, to wyrób lub usługa, które obejmują wiele dziedzin wytwórczości ludzkiej (żywność, rękodzieło, rzemiosło czy działalność artystyczną). Dodatkowo jest ściśle związany danym regionem geograficznym. To wyrób lub usługa, z którymi utożsamiają się mieszkańcy danego obszaru, produkowany w sposób nie masowy i przyjazny dla środowiska, z surowców lokalnie dostępnych.

Na obszarze LGD, można zidentyfikować kilkanaście produktów lokalnych, które zostały wykreowane w minionym okresie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Tabela nr 16- Zestawienie produktów lokalnych na obszarze LGD:

Producent/ Twórca	Nazwa produktu
Pani Barbara Chrzęszcz	„Dżem z tolkmickich rajszych jabłuszek”
Pani Krystyna Rydzewska	„Naleśnik po rybacku”
Pani Emilia Piaścik	„Tolkmicki serek jabłkowy”
Pani Danuta Bondarenko	„Śledzik zalewowy”
Pani Teresa Rosół	„Rosółowy sok malinowy”
Państwo Dorota i Grzegorz Wójcik reprezentujący Stowarzyszenie „Łęczęwiew z perspektywą”	„Piernikowa chata podcieniowa na miodzie gryczanym”
Państwo Ewa i Waldemar Nisiewicz	„Nalewka pokrzywowo-miętowa”
Państwo Ewa i Waldemar Nisiewicz	„Konfitura z jarzębiny”
Stowarzyszenie „Pióropusznikowy Gaj”	„Karszewskie Mordonie”
Pani Janina Gajewska	„Wyszywanki Pani Janki”
Stowarzyszenie „Pogrodzie dla przyszłości”	„Lalki Motanki z Pogrodzia”
Pan Jerzy Gajewski	„Bocian z Wioski Dzieci”
Pan Adam Gałązka	„Piastowskie Szopki Bożonarodzeniowe”

Promocja i sprzedaż produktów prowadzona jest podczas lokalnych imprez odbywających się na obszarze LGD (kiermasze, dożynki powiatowe, gminne, parafialne). Informacja o produktach zamieszczona jest również na stronie internetowej LGD, stronach internetowych lokalnych organizacji pozarządowych działających na obszarze.

Charakterystyka rolnictwa i rynku rolnego.

Gospodarka obszaru LGD „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej jest w dużym stopniu uzależniona od rozwoju sektora rolniczego i turystycznego. Słabo rozwinięty jest przemysł. Tworzonych jest niewiele nowych miejsc pracy. Główną branżą jest rolnictwo. Na omawianym terenie znajduje się 5022 gospodarstwa rolne, gdzie dominują gospodarstwa średnie.

Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego na obszarze LSR – **15,52 ha**, w województwie warmińsko-mazurskim – **22,76 ha** (dane: wrzesień 2015 r.), w kraju – **10,49 ha** (dane: wrzesień 2015 r.).

Ogólna powierzchnia zasiewów w 2010 r. wynosiła ok. 41 tys. ha, gdzie przeważają zasiewy pszenicy ok. 12,5 tys. ha, owsa ok. 5 tys. ha, rzepaku ok. 4 tys. ha, żyta ok. 3,5 tys. ha, pszenżyta ok. 3,3 tys. ha. Hoduje się blisko 24 tys. szt. bydła, 14 tys. szt. trzody chlewnej, ok.1 tys. szt. koni. (źródło: www.strat.gov.pl, BDL - Powszechny Spis Rolny w 2010 r.).

W ostatnich latach można zaobserwować, iż jednym z przejawów aktywności i przedsiębiorczych zachowań rolników, oprócz działalności pozarolniczej związanej z usługami rolnymi jest uzyskiwanie dodatkowego dochodu z agroturystyki i wynajmu pokoi. W rolnictwie w 2013 r. pracowało 2880 osób (opłacający składki KRUS).

Tabela nr 17- Liczba gospodarstw rolnych i średnia powierzchnia (dane: listopad 2015 r.),

Gmina	Liczba gospodarstw rolnych	Ogólna powierzchnia gospodarstw rolnych (ha fizyczne)	Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego (ha fizyczne)
Braniewo	753	18359,44	24,38
Frombork	321	4587,09	14,29
Lelkowo	417	7246,87	17,38
Pieniężno	640	12746,79	19,92
Płoskinia	438	8115,00	18,52
Milejewo	736	6274,63	8,52
Młynary	727	8039,73	11,06
Tolknicko	591	4073,32	6,89
Wilczęta	399	8487,57	21,27
Razem	5022	77930,44	15,52

źródło: (urzędy gmin)

Rozdział IV Analiza SWOT

SWOT (Siły, Słabości, Szanse, Zagrożenia):

SIŁY (STRENGTHS) – wewnętrzne czynniki mające lub mogące mieć pozytywny wpływ na rozwój obszaru LGD, wyróżniające go w sposób korzystny w otoczeniu, tworzące podstawy dla rozwoju, podnoszące atrakcyjność i konkurencyjność w oczach mieszkańców, inwestorów, osób odwiedzających.

SŁABOŚCI (WEAKNESSES) – wewnętrzne czynniki mające lub mogące mieć negatywny wpływ na rozwój obszaru LGD, utrudniające rozwój i realizację zamierzeń, braki w potencjałach, obniżające pozycję powiatu zarówno w oczach mieszkańców jak i podmiotów zewnętrznych.

SZANSE (OPPORTUNITIES) – czynniki w otoczeniu sprzyjające lub mogące sprzyjać rozwojowi obszaru LGD, umożliwiające eliminowanie słabości, wzmacnianie sił, uruchamianie nowych kierunków rozwoju.

ZAGROŻENIA (THREATS) – czynniki w otoczeniu utrudniające lub mogące utrudniać rozwój obszaru LGD, stanowiące bariery w przełamywaniu dzisiejszych trudności i blokujące możliwości podejmowania działań w różnych, istotnych z punktu widzenia społeczności lokalnej dziedzinach.

Przedstawiona poniżej analiza SWOT jest wynikiem przeprowadzonych spotkań z mieszkańcami obszaru oraz reprezentantami wszystkich trzech sektorów tj., publicznego, gospodarczego i społecznego, gdzie metodą warsztatową wspólnie wypracowano jej treść, która jak najbardziej jest spójna z przedstawioną powyżej diagnozą obszaru LGD.

Tabela nr 18

Mocne strony	Słabe strony
• Zróżnicowane walory turystyczne umożliwiające rozwój oferty dla różnych grup turystów, • Brak uciążliwego przemysłu (czyste powietrze) • Rosnące znaczenie agroturystyki w ofercie regionu • Funkcjonujące wioski tematyczne • Działalność Kół Gospodyń Wiejskich i grup zainteresowań • Działalność licznych klubów sportowych • Potencjał w wytwarzaniu produktów lokalnych • Bogate dziedzictwo historyczne kulturowe • Dobrze rozwinięte placówki kulturalne • Wielokulturowość obszaru • Potencjał wykształconych, aktywnych ludzi • Prężnie działające organizacje pozarządowe • Doświadczenie w pozyskiwaniu zewnętrznych środków pomocowych • Zbliżona charakterystyka gmin tworzących LGD • Zalew Wiślany i naturalne zbiorniki wodne • Bliskość granicy z Obwodem Kaliningradzkim • Współpraca sektorów: publicznego, gospodarczego i społecznego • Możliwość pozyskiwania środków unijnych • Dbłość mieszkańców o estetykę najbliższego otoczenia • Bezpieczne miejsca osadnicze (spokojne okolice) • Poprawiająca się infrastruktura techniczna (sieć wodociągowa, kanalizacyjna) • Potencjał inwestycyjny	• Wysoki wskaźnik bezrobocia • Zbyt mała liczba ofert pracy • Niski poziom wykształcenia mieszkańców • Niski poziom znajomości języków obcych • Znikome zainteresowanie rolników możliwością prowadzenia gospodarstw specjalistycznych • Niska świadomość ekologiczna społeczeństwa • Roszczeniowa postawa części społeczeństwa • Duży odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej oraz niskie dochody społeczności lokalnej • Skomplikowane przepisy prawne i procedury pozyskiwania środków zewnętrznych • Wysokie koszty wytwarzania żywności ekologicznej, skąpy rynek zbytu, • Niewystarczająca promocja produktów lokalnych • Brak sieci przetwórstwa rolno-spożywczego • Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna • Niewystarczające oznakowanie atrakcji turystycznych • Niewystarczająca liczba lub brak połączeń komunikacyjnych z miastem wojewódzkim, miejscowościami powiatowymi oraz gminnymi obszaru LGD • Zły stan dróg gminnych i powiatowych • Niewystarczająca ilość infrastruktury technicznej (kanalizacja, wodociąg) • Niewystarczająca promocja niektórych gmin • Niska jakość usług internetowych i telefonii komórkowej • Słaba oferta spędzania czasu wolnego • Utrudniony dostęp do świadczeń w zakresie opieki zdrowotnej • Słaba infrastruktura opiekuńcza dla osób starszych • Sceptycyzm społeczny- stereotypowe myślenie • Niewystarczające wsparcie dla organizacji społecznych • Zbyt niskie budżety Gmin
Szanse	Zagrożenia
• Rozwój przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy w oparciu o zasoby lokalne • Rozbudowa infrastruktury turystycznej, kulturalnej i rozrywkowej • Wzmocnienie promocji obszaru • Wzrost atrakcyjności turystycznej, w tym zainteresowania weekendową turystyką wiejską • Współpraca podmiotów prowadzących działalność gospodarczą (sieciowanie)	• Wzrost migracji młodych i wykształconych ludzi poza obszary wiejskie i zagranicę. • Wzrost wykluczenia społecznego wśród osób starszych i młodzieży • Powiększające się zjawisko „starzenia społeczeństwa” • Niż demograficzny • Powiększające się zjawisko wykluczenia cyfrowego

• Wypracowanie ciekawej oferty turystycznej • Poprawa estetyki wsi i miasteczek • Wzrost ofert spędzania czasu wolnego • Wzrost edukacji ekologicznej • Wzrost aktywności i świadomości społecznej • Wzmocnienie roli organizacji społecznych • Wzrost kompetencji mieszkańców • Mały ruch przygraniczny • Międzynarodowa współpraca partnerska • Wzrost popytu na wysokiej jakości żywność i produkty lokalne • Wzrost zainteresowania osadnictwem • Zwiększenie dochodów poszczególnych gmin	• Marazm społeczny • Degradacja obiektów zabytkowych • Degradacja środowiska • Zahamowanie rozwoju gospodarczego • Zahamowanie rozwoju społecznego • Osłabienie konkurencyjności na rynku pracy • Spadek atrakcyjności turystycznej • Spadek zainteresowania inwestycyjnego • Bierność w pozyskiwaniu środków unijnych przez małe organizacje społeczne (brak zaplecza prawnego i księgowego)

Rozdział V Cele i wskaźniki

Przedstawione w tym rozdziale cele zostały określone na podstawie opracowanej wcześniej diagnozy obszaru oraz analizy SWOT, przy pełnym zaangażowaniu społeczności obszaru LGD „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej”. Dodatkowo są zgodne z celami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w ramach którego będą realizowane z udziałem Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Cele zostały podzielone na ogólne i szczegółowe oraz wskazano przedsięwzięcia, czyli działania stanowiące propozycję rozwiązania danych problemów. Wszystkie przedsięwzięcia określone w ramach RLKS będą zrealizowane m.in. przez ogłaszanie konkursów w ramach realizacji LSR, projekty grantowe, operacje własne, projekty współpracy oraz aktywizację.

Tabela nr 19 Cele i przedsięwzięcia Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej”:

CELE OGÓLNE	CELE SZCZEGÓŁOWE	PRZEDSIĘWZIĘCIA
I. Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD.	I.1. Rozwój kompetencji mieszkańców obszaru LGD	I.1.1. Działania edukacyjne zwiększające kompetencje zawodowe mieszkańców obszaru LGD.
		I.1.2 Działania edukacyjne lub doradcze dla osób chcących podejmować lub rozwijać działalność gospodarczą na obszarze LGD.
		I.1.3 Działania wspierające współpracę między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze LGD.
	I.2. Rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarze LGD.	I.2.1. Tworzenie lub rozwijanie działalności gospodarczej
		I.2.2. Działania prorozwojowe rynków zbytu produktów i usług lokalnych, z wyłączeniem operacji polegających na budowie lub modernizacji targowisk.
		I.2.3 Tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego produktów .
II. Rozwój turystyki na obszarze LGD.	II.1 Spójna i atrakcyjna oferta turystyczna obszaru LGD.	II.1.1. Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej.
		II.1.2 Promocja oferty turystycznej obszaru LGD.
		II.1.3 Działania podnoszące jakość usług turystycznych na obszarze LGD.
	II.2. Znana marka turystyczna obszaru LGD.	II.2.1. Tworzenie produktów turystycznych obszaru LGD
		II.2.2 Aktywna promocja walorów turystycznych obszaru LGD.
		II.2.3 Jednolite oznaczenie marki turystycznej obszaru LGD
III. Zachowanie dziedzictwa Lokalnego obszaru LGD.	III.1. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru LGD.	III.1.1. Działania edukacyjne w zakresie podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru LGD.
		III.1.2 Działania promujące dziedzictwo przyrodnicze obszaru LGD.
	III.2. Zachowanie walorów historycznych, kulturowych i przyrodniczych obszaru LGD.	III.2.1. Działania promujące walory obszaru LGD.
		III.2.2 Rewitalizacja obiektów zabytkowych obszaru LGD
		III.2.3 . Działania wspierające tworzenie produktów lokalnych obszaru LGD.

IV. Rozwój społeczności lokalnej obszaru LGD.	IV.1 Rozwój aktywności społecznej mieszkańców obszaru LGD.	IV.1.1. Podnoszenie wiedzy i umiejętności mieszkańców obszaru LGD.
		IV.1.2 Działania integrujące mieszkańców obszaru LGD i rozwijające ofertę spędzenia wolnego czasu.
	IV.2. Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD.	IV.2.1. Budowa lub przebudowa publicznych dróg gminnych lub powiatowych, które umożliwiają połączenie obiektów użyteczności publicznej lub skracają dystans albo czas dojazdu do tych obiektów.
		IV.2.2. Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej lub kulturalnej.
		IV.2.3 Działania ułatwiające mieszkańcom dostęp do usług lokalnych.

Tabela nr 20 Tabelaryczna matryca logiczna powiązań diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów i wskaźników

Zidentyfikowane problemy/wyzwania społeczno-ekonomiczne	Cel ogólny	Cele szczegółowe	Planowane przedsięwzięcia	Produkty	Rezultaty	Oddziaływanie	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działań i osiągnięcie wskaźników
Zbyt mała liczba ofert pracy i duże bezrobocie oraz niskie kompetencje mieszkańców.	1.Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD.	1.1Rozwój kompetencji mieszkańców obszaru LGD	1.1.1Działania edukacyjne zwiększające kompetencje zawodowe mieszkańców obszaru LGD.	Szkolenia, Kursy, Warsztaty, Doradztwo, Promocja;	Liczba osób uczestniczących w zajęciach edukacyjnych,	Spadek liczby osób bezrobotnych na obszarze LGD	Duży potencjał ludzki i rosnąca aktywność mieszkańców; Duży potencjał inwestycyjny;
			1.1.2Działania edukacyjne lub doradcze dla osób chcących podejmować lub rozwijać działalność gospodarczą na obszarze LGD.				

			1.1.3Działania wspierające współpracę między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze LGD				
		1.2Rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarze LGD.	1.2.1Tworzenie lub rozwijanie działalności gospodarczej	Nowa działalność, rozwijane przedsiębiorstwo; Warsztaty, promocja; Powstanie inkubatora przetwórstwa lokalnego;	Liczba utworzonych miejsc pracy,		
			1.2.2Działani prorozwojowe rynków zbytu produktów i usług lokalnych, z wyłączeniem operacji polegających na budowie lub modernizacji targowisk.				
			1.2.3Tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego produktów .				
Zbyt słabo rozbudowana infrastruktura turystyczna, niewystarczająca promocja	2.Rozwój Turystyki na obszarze LGD.	2.1Spójna i atrakcyjna oferta turystyczna obszaru LGD.	2.1.1Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej.	Trasy turystyczne, Wiaty, miejsca widokowe, Publikacje, Wydarzenia, Szkolenia, Modernizacja bazy turystycznej, Inne;	Wzrost liczby osób korzystających z oferty turystycznej obszaru LGD	Ilość nowych podmiotów uzyskujących dochody z działalności okołoturystycznej	Bogate dziedzictwo przyrodnicze i potencjał turystyczny; Potencjał ludzki i rosnąca aktywność mieszkańców;
			2.1.2Promocja oferty turystycznej obszaru LGD.				

			2.1.3Działania podnoszące jakość usług turystycznych na obszarze LGD.	Warsztaty, Nowe produkty turystyczne, Wydarzenia turystyczne, Inne; Wypracowanie marki turystycznej i jej logo;			
	2.2Znana marka turystyczna obszaru LGD.	2.2.1Tworzenie produktów turystycznych obszaru LGD	Wypracowanie wspólnej marki turystycznej i przystąpienie do niej podmiotów świadczących usługi okołoturystyczne				
		2.2.2Aktywna promocja walorów turystycznych obszaru LGD.					
		2.2.3Jednolite oznaczenie marki turystycznej obszaru LGD					
Niska świadomość ekologiczna mieszkańców, słaba promocja walorów obszaru, mała ilość produktów lokalnych, oraz zły stan niektórych obiektów zabytkowych.	3.Zachowanie dziedzictwa Lokalnego obszaru LGD.	3.1Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru LGD.	3.1.1Działania edukacyjne w zakresie podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru LGD.	Szkolenia, Warsztaty, Publikacje, Wydarzenia, Wizyty studyjne, inne; Odrestaurowanie obiektów zabytkowych;	Ilość uczestników działań proekologicznych	Odsetek osób deklarujących poprawę dostępności do dóbr dziedzictwa lokalnego.	Bogate i różnorodne dziedzictwo historyczne, przyrodnicze i kulturowe;
			3.1.2Działania promujące dziedzictwo przyrodnicze obszaru LGD.				
		3.2Zachowanie walorów historycznych, kulturowych i przyrodniczych obszaru LGD.	3.2.1Działania promujące walory obszaru LGD.		Liczba przeprowadzonych działań wpływających na zachowanie walorów dziedzictwa lokalnego		
			3.2.2Rewitalizacja obiektów zabytkowych obszaru LGD				
			3.2.3Działania wspierające tworzenie				

			produktów lokalnych obszaru LGD.				
Słaba oferta spędzania wolnego czasu; Sceptycyzm społeczny- stereotypowe myślenie; Zły stan infrastruktury drogowej; Utrudniony dostęp do usług w zakresie opieki zdrowotnej oraz słaba infrastruktura opiekuńcza dla osób starszych.	4.Rozwój społeczności lokalnej obszaru LGD.	4.1Rozwój aktywności społecznej mieszkańców obszaru LGD.	4.1.1Podnoszenie wiedzy i umiejętności mieszkańców obszaru LGD.	Animacja, Warsztaty, Wydarzenia, Inne; Operacje dot. budowy lub przebudowy dróg lokalnych;	Liczba uczestników działań aktywizacyjnych	Osoby deklarujące poprawę sytuacji społecznej na obszarze LGD	Potencjał ludzki i rosnąca aktywność mieszkańców; Poprawiająca się infrastruktura techniczna; Poprawiająca się infrastruktura kulturalna, i sportowo-rekreacyjna;
			4.1.2Działania integrujące mieszkańców obszaru LGD i rozwijające ofertę spędzenia wolnego czasu.				
		4.2Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD.	4.2.1Budowa lub przebudowa publicznych dróg gminnych lub powiatowych, które umożliwiają połączenie obiektów użyteczności publicznej lub skracają dystans albo czas dojazdu do tych obiektów.	Place zabaw, Place rekreacyjne, Świetlice, Nowe usługi, rozwój istniejących usług na obszarze LGD	Liczba nowopowstałej lub zmodernizowanej infrastruktury społecznej		
			4.2.2Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej lub kulturalnej.				
			4.2.3Działania ułatwiające mieszkańcom dostęp do usług lokalnych.				

Tabela nr 21 Cele i wskaźniki

1.0	CEL OGÓLNY 1	Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD						
1.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Rozwój kompetencji mieszkańców obszaru LGD						
1.2		Rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarze LGD.						
		Wskaźnik oddziaływania celu ogólnego	Jednostka miary	Stan początkowy 2014	Plan 2023r.	Źródło danych/sposób pomiaru		
W1.0	Spadek liczby osób bezrobotnych na obszarze LGD		osoba	6162	6062	dane zewnętrzne		
		Wskaźnik rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	Stan początkowy 2014	Plan 2023r.	Źródło danych/sposób pomiaru		
W1.1	Liczba osób uczestniczących w zajęciach edukacyjnych		osoba	0	50	ankiety, sprawozdania		
W1.2	Liczba utworzonych miejsc pracy		etat	0	20	ankiety, sprawozdania		
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja)	Wskaźniki produktu				
				nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
		Początkowa 2014 rok	Końcowa 2023 rok					
1.1.1	Działania edukacyjne zwiększające kompetencje zawodowe mieszkańców obszaru LGD.	Wszystkie grupy ujęte w LSR, również defaworyzowane	konkurs w ramach LSR, projekt grantowy, operacje własne	Szkolenia, Kursy, Warsztaty.	sztuka	0	5	ankiety, sprawozdania
1.1.2	Działania edukacyjne lub doradcze dla osób chcących podejmować lub rozwijać działalność gospodarczą na obszarze LGD.	Wszystkie grupy ujęte w LSR, również defaworyzowane	konkurs w ramach LSR, projekt grantowy, operacje własne	Szkolenia, Kursy, doradztwo Warsztaty.	sztuka	0	5	ankiety, sprawozdania
1.1.3	Działania wspierające współpracę między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze LGD.	Wszystkie grupy ujęte w LSR, również defaworyzowane	konkurs w ramach LSR, projekt grantowy, operacje własne	Szkolenia Doradztwo, Promocja,	sztuka	0	4	ankiety, sprawozdania

1.2.1	Tworzenie lub rozwijanie działalności gospodarczej	Wszystkie grupy ujęte w LSR, również defaworyzowane	konkurs w ramach LSR	Nowa działalność, Rozwijane przedsiębiorstwo	sztuka	0	18	ankiety, sprawozdania
1.2.2	Działania prorozwojowe rynków zbytu produktów i usług lokalnych, z wyłączeniem operacji polegających na budowie lub modernizacji targowisk.	Wszystkie grupy ujęte w LSR, również defaworyzowane	konkurs w ramach LSR, projekt grantowy, operacje własne	Warsztaty, Promocja,	sztuka	0	2	ankiety, sprawozdania
1.2.3	Tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego produktów	Wszystkie grupy ujęte w LSR, również defaworyzowane	konkurs w ramach LSR	Powstanie inkubatora	sztuka	0	1	ankiety, sprawozdania
suma								
2.0	CEL OGÓLNY 2	Rozwój turystyki na obszarze LGD.						
2.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Spójna i atrakcyjna oferta turystyczna obszaru LGD.						
2.2		Znana marka turystyczna obszaru LGD.						
		Wskaźnik oddziaływania celu ogólnego	Jednostka miary	Stan początkowy 2014	Plan 2023r.	Źródło danych/sposób pomiaru		
W2.0	Ilość nowych podmiotów uzyskujących dochody z działalności okołoturystycznej		sztuka	0	8	dane zewnętrzne		
		Wskaźnik rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	Stan początkowy 2014	Plan 2023r.	Źródło danych/sposób pomiaru		
W2.1	Wzrost liczby osób korzystających z oferty turystycznej obszaru LGD		osoba	0	200	ankiety, sprawozdania		
W2.2	Wypracowanie wspólnej marki turystycznej i przystąpienie do niej podmiotów świadczących usługi okołoturystyczne		sztuka	0	15	ankiety, sprawozdania		

Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja)	Wskaźniki produktu				
				nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						Początkowa 2014 rok	Końcowa 2023 rok	
2.1.1	Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej.	Wszystkie grupy ujęte w LSR, również defaworyzowane	konkurs w ramach LSR, projekt grantowy, operacje własne	Trasy turyst. Wiaty, Miejsca widokowe, inne	sztuka	0	6	ankiety, sprawozdania
2.1.2	Promocja oferty turystycznej obszaru LGD.	Wszystkie grupy ujęte w LSR, również defaworyzowane	konkurs w ramach LSR, projekt grantowy, operacje własne, projekt współpracy	Publikacje, Wydarzenia, inne	sztuka	0	3	ankiety, sprawozdania
2.1.3	Działania podnoszące jakość usług turystycznych na obszarze LGD.	Wszystkie grupy ujęte w LSR, również defaworyzowane	konkurs w ramach LSR, projekt grantowy, operacje własne,	Szkolenia, Modernizacja bazy turystycznej inne	sztuka	0	3	ankiety, sprawozdania
2.2.1	Tworzenie produktów turystycznych obszaru LGD	Wszystkie grupy ujęte w LSR, również defaworyzowane	konkurs w ramach LSR, projekt grantowy, operacje własne	Warsztaty, Nowe produkty lokalne	sztuka	0	3	ankiety, sprawozdania
2.2.2	Aktywna promocja walorów turystycznych obszaru	Wszystkie grupy ujęte w LSR, również defaworyzowane	konkurs w ramach LSR, projekt grantowy, operacje własne, projekt współpracy	Wydarzenia turystyczne inne	sztuka	0	4	ankiety, sprawozdania

2.2.3	Jednolite oznaczenie marki turystycznej obszaru LGD	Wszystkie grupy ujęte w LSR, również defaworyzowane	konkurs w ramach LSR, projekt grantowy, operacje własne	Wypracowanie marki turystyczn i jej logo	sztuka	0	1	ankiety, sprawozdania
suma								
3.0	CEL OGÓLNY 3	Zachowanie dziedzictwa Lokalnego obszaru LGD.						
3.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru LGD.						
3.2		Zachowanie walorów historycznych, kulturowych i przyrodniczych obszaru LGD.						
		Wskaźnik oddziaływania celu ogólnego	Jednostka miary	Stan początkowy 2014	Plan 2023r.		Źródło danych/sposób pomiaru	
W3.0	Odsetek osób deklarujących poprawę dostępności do dóbr dziedzictwa lokalnego.		osoba	0	30%		dane zewnętrzne	
		Wskaźnik rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	Stan początkowy 2014	Plan 2023r.		Źródło danych/sposób pomiaru	
W3.1	Ilość uczestników działań proekologicznych		osoba	0	200		ankiety, sprawozdania	
W3.2	Liczba przeprowadzonych działań wpływających na zachowanie walorów dziedzictwa lokalnego		sztuka	0	23		ankiety, sprawozdania	
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja)	Wskaźniki produktu				
				nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
			Początkowa 2014 rok	Końcowa 2023 rok				
3.1.1	Działania edukacyjne w zakresie podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru LGD	Wszystkie grupy ujęte w LSR, również defaworyzowane	konkurs w ramach LSR, projekt grantowy, operacje własne	Szkolenia, Warsztaty	sztuka	0	4	ankiety, sprawozdania

3.1.2	Działania promujące dziedzictwo przyrodnicze obszaru LGD.	Wszystkie grupy ujęte w LSR, również defaworyzowane	konkurs w ramach LSR, projekt grantowy, operacje własne, projekt współpracy	Publikacje, Wydarzenia, inne	sztuka	0	4	ankiety, sprawozdania
3.2.1	Działania promujące walory obszaru LGD.	Wszystkie grupy ujęte w LSR, również defaworyzowane	konkurs w ramach LSR, projekt grantowy, operacje własne, projekt współpracy	Publikacje, Wydarzenia, inne	sztuka	0	6	ankiety, sprawozdania
3.2.2	Rewitalizacja obiektów zabytkowych obszaru LGD	Wszystkie grupy ujęte w LSR, również defaworyzowane	konkurs w ramach LSR	Odrestauraow. Obiektów zabytkowych	sztuka	0	5	ankiety, sprawozdania
3.2.3	Działania wspierające tworzenie produktów lokalnych obszaru LGD.	Wszystkie grupy ujęte w LSR, również defaworyzowane	konkurs w ramach LSR, projekt grantowy, operacje własne	Szkolenia Warsztaty, Wizyty studyj. wydarzenia	sztuka	0	2	ankiety, sprawozdania
suma								
4.0	CEL OGÓLNY 4	Rozwój społeczności lokalnej obszaru LGD.						
4.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Rozwój aktywności społecznej mieszkańców obszaru LGD.						
4.2		Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD.						
		Wskaźnik oddziaływania celu ogólnego		Jednostka miary	Stan początkowy 2014	Plan 2023r.	Źródło danych/sposób pomiaru	
W4.0	Osoby deklarujące poprawę sytuacji społecznej na obszarze LGD			%	0	20%	dane zewnętrzne	
		Wskaźnik rezultatu dla celów szczegółowych		Jednostka miary	Stan początkowy 2014	Plan 2023r.	Źródło danych/sposób pomiaru	
W4.1	Liczba uczestników działań aktywizacyjnych			osoba	0	200	ankiety, sprawozdania	
W4.2	Liczba nowopowstałej lub zmodernizowanej infrastruktury społecznej			sztuka	0	10	ankiety, sprawozdania	
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy,	Wskaźniki produktu				
				nazwa	Jednostka	wartość	Źródło danych/sposób	

			operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja)		miary	Początkowa 2014 rok	Końcowa 2023 rok	pomiaru
4.1.1	Podnoszenie wiedzy i umiejętności mieszkańców obszaru LGD.	Wszystkie grupy ujęte w LSR, również defaworyzowane	konkurs w ramach LSR, projekt grantowy, operacje własne	Animacja, Warsztaty, Wydarzenia, inne	sztuka	0	3	ankiety, sprawozdania
4.1.2	Działania integrujące mieszkańców obszaru LGD i rozwijające ofertę spędzenia wolnego czasu.	Wszystkie grupy ujęte w LSR, również defaworyzowane	konkurs w ramach LSR, projekt grantowy, operacje własne	Animacja, Warsztaty, Wydarzenia, inne	sztuka	0	6	ankiety, sprawozdania
4.2.1	Budowa lub przebudowa publicznych dróg gminnych lub powiatowych, które umożliwiają połączenie obiektów użyteczności publicznej lub skracają dystans albo czas dojazdu do tych obiektów.	Wszystkie grupy ujęte w LSR, również defaworyzowane	konkurs w ramach LSR	Ilość operacji dot. budowy lub przebudowy dróg lokalnych	sztuka	0	8	ankiety, sprawozdania
4.2.2	Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej lub kulturalnej	Wszystkie grupy ujęte w LSR, również defaworyzowane	konkurs w ramach LSR	Place zabaw, Place rekreacyjne, Świetlice, inne	sztuka	0	1	ankiety, sprawozdania
4.2.3	Działania ułatwiające mieszkańcom dostęp do usług lokalnych.	Wszystkie grupy ujęte w LSR, również defaworyzowane	konkurs w ramach LSR, projekt grantowy, operacje własne	nowe usługi, rozwój istniejących usług na obszarze LGD	sztuka	0	1	ankiety, sprawozdania
suma								

Przedstawione powyżej wskaźniki z wartościami docelowymi będą stanowić podstawę do prawidłowej realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju, zwłaszcza do poprawnej ewaluacji i rozliczania jej wyników. W tym celu prowadzony zostanie bieżący monitoring i ewaluacja. Przynajmniej raz na rok będzie sporządzane sprawozdanie i raport z wdrażania LSR. W procesie monitoringu dane zbierane będą za pomocą: ankiet monitorujących, sprawozdań kwartalnych i rocznych, rejestru danych, opinii, tabeli podsumowujących, list obecności oraz wykazu konsultacji indywidualnych. Metody zbierania informacji są wielokierunkowe i można tu wyróżnić: opinie, testy sprawdzające, ankiety, szkolenia, rejestry danych, wykazy konsultacji, listy obecności, raporty, sprawozdania, analiza dokumentów, strona internetowa, a także bieżący kontakt z beneficjentem.

Stan początkowy wskaźników będzie zwykle wynosił „0”, a w szczególnych przypadkach przyjęty na podstawie danych statystycznych na koniec roku 2014 lub na podstawie wiarygodnych danych.

Zgodnie z przyjętym planem działania (załącznik nr 3) założono, że wszystkie cele i przypisane do nich wskaźniki produktu i rezultatu zostaną osiągnięte do 2023 roku. Założono, że 20% wszystkich wskaźników zrealizowane zostanie do roku 2018. Do roku 2021 LGD zamierza osiągnąć łącznie 80% wskaźników, natomiast pozostałe wskaźniki zostaną osiągnięte do końca realizacji LSR.

LGD w ramach wdrażania LSR planuje również realizację minimum dwóch projektów współpracy, w tym jeden międzynarodowy. Partnerem projektu międzyregionalnego będzie Stowarzyszenie Kraina Drwęcy i Pasłęki, projekt będzie realizowany w pierwszych latach wdrażania LSR. Projekty współpracy będą realizowały następujące cele ogólne: Cel Ogólny 2. Rozwój Turystyki na obszarze LGD, Cel szczegółowy 2.1. Spójna i atrakcyjna oferta turystyczna obszaru LGD, Przedsięwzięcie 2.1.2. Promocja oferty turystycznej obszaru LGD, oraz Cel ogólny 3. Zachowanie dziedzictwa lokalnego obszaru LGD, Cel szczegółowy 3.2. Zachowanie walorów historycznych, kulturowych i przyrodniczych obszaru LGD, Przedsięwzięcie 3.2.1. Działania promujące walory obszaru LGD. Miernikiem zrealizowanych przedsięwzięć będzie wskaźnik produktu w postaci liczby przygotowanych wniosków współpracy i liczby projektów współpracy zrealizowanych. Miernikiem zrealizowanych celów szczegółowych będzie wzrost liczby osób korzystających z oferty turystycznej obszaru LGD, liczba przeprowadzonych działań wpływających na zachowanie walorów dziedzictwa lokalnego.

Rozdział VI Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru

LGD przystępując do prac w wymienionym zakresie miało na uwadze wcześniejsze ustalenia zasugerowane i wypracowane przy udziale społeczności lokalnej obszaru LSR, czego rezultatem było zdefiniowanie problemów, przedsięwzięć, celów i wskaźników. Przygotowane zasady odnoszące się do wyboru operacji są ściśle powiązane z analizą SWOT oraz diagnozą obszaru.

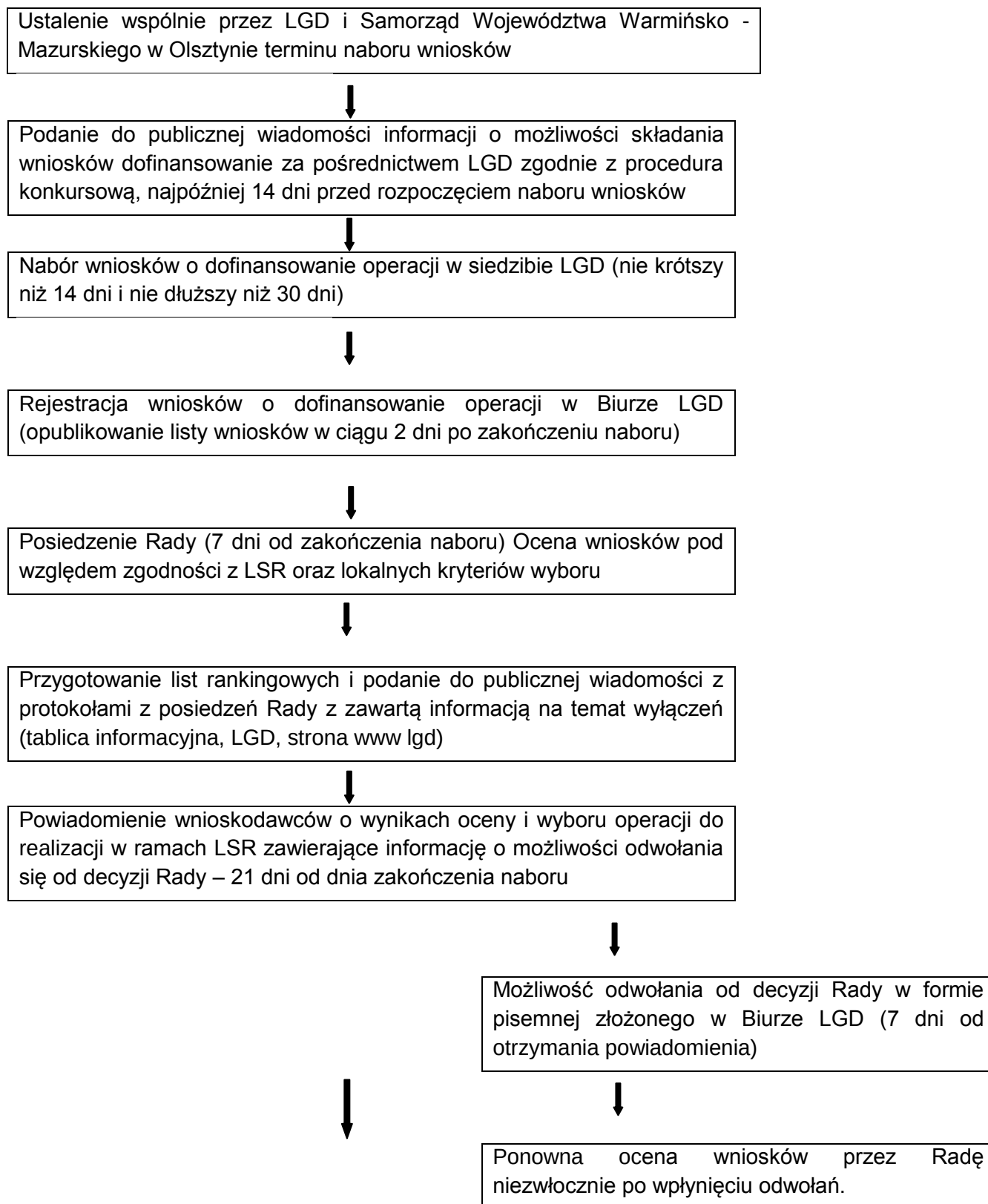
Opracowane i przyjęte procedury w LSR „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej” są zgodnie z zapisami Rozporządzenia 1303/2013, gdzie zawarty jest wymóg, że do zadań LGD w nowym okresie programowania należeć będzie m.in. „opracowanie niedyskryminującej i przejrzystej procedury wyboru oraz obiektywnych kryteriów wyboru operacji, które pozwalają uniknąć konfliktów interesów, gwarantują, że co najmniej 50% głosów w decyzjach dotyczących wyboru pochodzi od partnerów niebędących instytucjami publicznymi i umożliwiają wybór w drodze procedury pisemnej” Przed zatwierdzeniem przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia, LGD w sposób Partycypacyjny skonsultowało kształt wypracowanych kryteriów wyboru operacji jak również

procedury naboru wniosków. Opracowane dokumenty zostały podane do publicznej wiadomości i dostępne są na stronie internetowej LGD oraz w Biurze Zarządu LGD.

W wyniku zaistnienia konieczności zmiany kryteriów wyboru, LGD będzie konsultowało to ze społecznością lokalną (ankiety, spotkania), a nowy kształt zatwierdzi WZC Stowarzyszenia.

Schemat procedury oceny i wyboru operacji przez LGD „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej”

↓

Ponowne powiadomienie wnioskodawców po uwzględnieniu rozpatrzonych przez Radę odwołań od wyników oceny i wyboru operacji wybranych do realizacji (2 dni od rozpatrzenia odwołania)

↓

Przekazania Listy wniosków wybranych do dofinansowania wraz z dokumentacją projektu - do Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (14 dni od dnia dokonania wyboru operacji, jednak nie później niż 45 dni od zakończenia naboru)

Pracownicy Biura Zarządu LGD będą udzielali **bezpłatnego wsparcia doradczego** w zakresie przygotowywania wniosków

LGD będzie realizowało również projekty grantowe i operacje własne, które będą oceniane wg oddzielnych kryteriów i procedur wyboru.

Cele i założenia procedur wyboru i oceny operacji zostały opracowane z myślą o wyborze projektów, które w największym stopniu przyczynią się do osiągnięcia celów i wskaźników określonych w LSR i wpłyną na w efekcie na rozwój obszaru

Dokumentami opisującymi i regulującymi sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustalania i zmiany kryteriów wyboru i oceny wniosków jest Regulaminu Rady LGD i procedury opracowane dla poszczególnych rodzajów operacji wraz z wzorami dokumentów będące załącznikiem do w/w Regulaminu.

Kryteria wyboru operacji

Każdemu zakresowi operacji określony został oddzielny zestaw kryteriów wyboru. Zastosowano kryterium m.in. komplementarności projektu z celami LSR, kryterium określające wskaźniki rezultatu i produktu oraz kryterium innowacyjności. Kryteria wymienione w kartach pozwolą ocenić komplementarność projektu z celami, przedsięwzięciami i pozwolą ocenić czy beneficjent wskazał odniesienie się do wskaźników LSR oraz określono minimum i maksimum punktowe.

W przypadku jednakowej ilości punktów uzyskanej przez kilka operacji, o kolejności na liście rankingowej będzie decydowała średnia arytmetyczna trzech kryteriów: komplementarność projektu i innowacyjność oraz czy operacja przewiduje zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska.

Na podstawie informacji zawartych w Diagnozie opisującą sytuację społeczno-gospodarczą obszaru oraz analizie SWOT wypracowanej podczas spotkań z mieszkańcami LSR wynikło, że wsparciem należy objąć działania związane tworzeniem i rozwojem przedsiębiorczości przy uwzględnieniu grup defaworyzowanych. Potencjał, jakim jest bogactwo przyrodnicze, historyczne i kulturowe obszaru wskazuje, iż jest on szansą rozwój turystyki na obszarze i ten zakres wsparcia zawarty w LSR będzie również premiowany.

Innowacyjność została ujęta jako jedno z kryteriów przy ocenie wniosków, i którego uwzględnienie przez beneficjenta będzie premiowane. Poprzez Innowacyjność rozumie się wdrożenie na danym obszarze nowego lub znacząco udoskonalonego produktu, usługi, procesu, organizacji lub nowego

sposobu wykorzystania lub zmobilizowania istniejących zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych czy społecznych.

Kryterium to będzie spełnione przez beneficjenta jeśli wykaże, że działania projektu będą zupełnie nowe, dotąd nie stosowane, nietypowe, niepowtarzalne, i które przełożą się na realizację inwestycji angażujących szereg nowych czynności technologicznych, organizacyjnych, handlowych, wykorzystujących potencjał obszaru: zasoby przyrodnicze, historyczne, kulturowe, ludzkie. Wysokość punktacji będzie uzależniona od zasięgu terytorialnego, jaki obejmuje innowacyjność

Aby ułatwić stwierdzenie i uznanie przez radę jednomyślną decyzji, co do innowacyjności operacji (tak/nie), a beneficjentowi przybliżyć, co oznacza to pojęcie, LGD sprecyzowało definicję innowacyjności w kontekście odnoszącym się do przedsięwzięć zawartych w strategii i wyjaśnienie zawarła w kartach oceny.

Zakres i wysokość wsparcia

Mając na uwadze sytuację społeczno –gospodarczą obszaru LSR oraz przepisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, **LGD ustaliło następujący zakres wsparcia:**

- **na pokrycie 65% kosztów kwalifikowanych** – dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na obszarze
- **na pokrycie 70% kosztów kwalifikowanych** – dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, i którzy zatrudnią osoby z grup defaworyzowanych.
- **90 000,00 zł**– dla osób fizycznych podejmujących działalność gospodarczą
- **100 000,00 zł**– dla osób z grup defaworyzowanych lub osób, które zatrudnią osoby z grup defaworyzowanych
- **na pokrycie 100 % kosztów kwalifikowanych** – dla pozostałych podmiotów
- **na pokrycie 63,63 % kosztów kwalifikowanych** – dla jednostek sektora finansów publicznych

Wysokość wsparcia na utworzenie lub rozwój mikroprzedsiębiorstw w ramach LSR realizowanej z Osi 4, PROW 2007-2014 wynosiła średnio 85 tys. zł na beneficjenta. Operacje dotyczyły przeważnie tworzenia i rozwijania bazy noclegowej (agroturystyka).

Rozdział VII Plan działania

Opracowany i przedstawiony w załączniku nr 3 Plan działania to dokument przedstawiający szczegółowy harmonogram osiągania poszczególnych celów i wskaźników określonych w poszczególnych przedsięwzięciach zaplanowanych w LSR dla obszaru LGD „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej”. Plan działania jest ściśle powiązany z logiką realizacji LSR opisaną w rozdziale V dotyczącym celów i przedsięwzięć oraz budżetem opisanym w rozdziale VIII. Określone w strategii cele są ukierunkowane na rozwiązanie specyficznych problemów lokalnych zdiagnozowanych w procesie partycypacyjnym. Przyjęte założenia są ambitne, ale także realne i możliwe do osiągnięcia. Opierają się o rozpoznane potrzeby i potencjał przewidywanych wnioskodawców, zarówno organizacyjny jak i finansowy.

Plan działania jest skorelowany z harmonogramem ogłaszania naboru wniosków.

Największe wyzwanie stanowi pierwszy "kamień milowy", czyli rok 2018. Dotyczy to zwłaszcza projektów konkursowych, bo ich wartość oznacza, że odnoszą się do operacji (tak inwestycyjnych jak i miękkich) złożonych i rozciągniętych w czasie. Dla realizacji obowiązku umownego, czyli osiągnięcia minimum 20% wszystkich wskaźników produktu, LGD zdecydowała się na ogłoszenie naboru wniosków we wszystkich celach w możliwie najbliższym terminie. Poszczególne cele ogólne i cele szczegółowe oraz przedsięwzięcia i przypisane im wskaźniki zostały w planie działania podzielone na 3 czasookresy 2016-2018, 2019-2021, 2022-2023, w których LGD będzie się rozliczać z osiągniętych efektów, zgodnie z zapisami projektu umowy ramowej o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Planując rozłożenie działań w czasie uwzględniono terminy zapisane w obowiązujących aktach prawnych, jak i złożoność merytoryczną oraz formalną zaplanowanych operacji. Podstawą było doświadczenie z realizacji LSR w poprzednim okresie programowania 2007-2013. Za najpilniejszymi działaniami do realizacji przyjęto projekty związane z poprawą jakości życia mieszkańców obszaru LGD, które planujemy wykonać w 80%.

Rozdział VIII Budżet LSR

W celu prawidłowego wydatkowania środków finansowych dla właściwej realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju i niezbędnym stało się opracowanie budżetu LSR, który przedstawiono w załączniku nr 4, gdzie dokonano podziału (rozbicia) wysokości wsparcia finansowego na poszczególne działania oraz przedstawiono plan finansowy w zakresie poddziałania 19.2 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Przy czym nadmienić należy, że niniejsza Lokalna Strategia Rozwoju jest dokumentem jednofunduszowym, w związku z czym wszystkie zawarte w niej przedsięwzięcia dążące do osiągnięcia założonych celów będą realizowane z udziałem Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Rozdział IX Plan komunikacji

Jednym z aspektów wartości dodanej, możliwej do osiągnięcia w wyniku zastosowania RLKS na obszarze LGD, jest systematyczne rozwijanie potencjału społeczności lokalnych do świadomego osiągania celów strategii. Można to uzyskać poprzez tworzenie warunków do aktywnego, ciągłego i szeroko rozumianego uczestnictwa społeczności lokalnych w jej bieżącym wdrażaniu oraz kreowanie lokalnych liderów wywodzących się ludności, która dzięki swojemu zaangażowaniu i prowadzonej działalności zawodowej może przyczyniać się do rozwoju całego obszaru i osiągania założonych celów. Dotychczasowe doświadczenia podejścia LEADER wskazują, iż bieżące włączanie społeczności lokalnych w realizację strategii może przynosić nie tylko efekty edukacyjne, ale także może znacząco polepszać jakość operacji zgłaszanych do LGD przez wnioskodawców (dotyczy to zarówno operacji indywidualnych, przynoszących korzyści głównie poszczególnym beneficjentom z obszaru działań LGD, jak i przedsięwzięć wspólnych, wzmacniających powiązania partnerskie, niosących potencjalnie większą wartość dodaną).

Warunkiem skutecznego zaangażowania społeczności lokalnej w realizację LSR jest skuteczna (obustronna) komunikacja. Dlatego już na etapie tworzenia Lokalnej Strategii Rozwoju założono plan komunikacji, który w swej treści określa cele działań komunikacyjnych i środków przekazu (narzędzi) używanych do przekazywania informacji (komunikatów) na linii LGD - społeczności lokalne, które używane będą na poszczególnych etapach wdrażania LSR (Załącznik nr 5 do LSR).

Dlatego w trakcie konsultacji społecznych prowadzonych przez LGD położono szczególny nacisk na aspekty związane z komunikacją, z czego jasno wynika, że głównymi celami przedmiotowego planu

komunikacji powinny być zarówno bieżące informowanie potencjalnych wnioskodawców o zasadach i kryteriach udzielania wsparcia z budżetu LSR, bieżące informowanie o stanie realizacji LSR, w tym o stopniu osiągania celów i wskaźników, oraz promocja dobrych praktyk osiąganych w innych regionach kraju lub za granicą.

W realizacji powyższych celów wykorzystane zostaną następujące środki komunikacji: kampanie informacyjne i promocyjne z użyciem dostępnych mediów lokalnych, szkolenia, warsztaty tematyczne, badania satysfakcji, imprezy tematyczne promujące region i produkty lokalne, wydarzenia turystyczne, materiały promocyjne, portale społecznościowe.

Natomiast adresatami powyższych działań komunikacyjnych będą: sformalizowane grupy społeczne, m.in. KGW i inne organizacje pozarządowe; potencjalni inwestorzy, podmioty sektora publicznego, wytwórcy produktów lokalnych, inne podmioty gospodarcze zajmujące się produkcją lokalną i usługową oraz grupy defaworyzowane.

W ramach przedmiotowego Planu komunikacji założono następujące wskaźniki realizujące założone cele komunikacji, poprzez które zostaną osiągnięte docelowe efekty działań komunikacyjnych:

- Przeprowadzenie 7 Kampanii informacyjno- promocyjnych
- Zamieszczenie 10 artykułów w prasie lokalnej, w tym internetowej;
- Zorganizowanie 10 spotkań informacyjno-szkoleniowych dotyczących problematyki osi LEADER;
- Bieżąca aktualizacja strony internetowej LGD;
- Utworzenie i bieżąca aktualizacja przynajmniej 1 profilu społecznościowego;
- Opracowanie, wydanie i dystrybucja materiałów informacyjno-promocyjnych: ulotki informacyjne – 2000 szt., plakaty - 500 szt., gadżety promocyjne – 2000 szt., foldery informacyjno-promocyjne -1000 szt.
- Współpraca z Powiatowymi Urzędami Pracy w Braniewie i Elblągu, Centrum Integracji Społecznej w Braniewie, Ośrodkami Pomocy Społecznej, Warsztatami Terapii Zajęciowej zlokalizowanymi na naszym obszarze. Nasza współpraca z w/w podmiotami będzie dotyczyć szczególnie osób z grup defaworyzowanych określonych w naszej LSR. Doradztwo dla minimum 10 osób, korespondencja emaliowa z w/w podmiotami - minimum 50 szt., dostarczenie materiałów informacyjno – promocyjnych 200szt.

Docelowe efekty działań komunikacyjnych:

- wzrost liczby przedsięwzięć gospodarczych, w tym turystycznych; rozwój już istniejących przedsiębiorstw; zwiększenie poziomu zatrudnienia;
- aktywizacja społeczności lokalnej w podejmowaniu przedsięwzięć; zwiększenie umiejętności przygotowania wniosków aplikacyjnych; zwiększenie współpracy i integracji społeczności lokalnych, włączenie społeczne grup defaworyzowanych;
- lepsze wykorzystanie obiektów użyteczności publicznej; podniesienie wiedzy u osób prowadzących świetlice i stworzenie możliwości zwiększenia zatrudnienia do prowadzenia zajęć w tych obiektach;
- zwiększenie liczby podmiotów zaangażowanych w tworzenie produktów i usług lokalnych; organizacja wspólnych przedsięwzięć związanych z promocją obszaru LGD;

Analiza efektywności zastosowanych działań komunikacyjnych i środków przekazu

Przedstawione wyżej działania komunikacyjne oraz wykorzystywane w tym celu środki przekazu, podlegać będą cyklicznym badaniom efektów, jakie przynoszą i porównywaniu ich z zakładanymi

rezultatami. Jeśli w wyniku monitoringu lub ewaluacji stwierdzi się brak skuteczności któregoś z założonych działań komunikacyjnych, zostanie zastosowana aktualizacja, która polegać będzie na modyfikacji dotychczasowych praktyk komunikacyjnych i ich udoskonaleniu lub wprowadzeniu innych, które w ocenie LGD będą bardziej odpowiednie w drodze do osiągnięcia założonego celu. Każde bowiem działanie posiada atuty, ale czasami nosi pewną dozę ryzyka. Na obecnym etapie trudno jest przewidzieć zakres takiego ryzyka, szczególnie, jeśli spowodowane będzie barierami zewnętrznymi.

W planie komunikacji ujęto wiele działań komunikacyjnych, skierowanych do różnych grup docelowych, mających różne cele odpowiadające celom nakreślonym w LSR i mających przynieść różne efekty. Z analizy obszaru oraz przeprowadzonych konsultacji społecznych z mieszkańcami zdefiniowano następujące grupy docelowe, w stosunku do których określono sposób dotarcia oraz rodzaje operacji, które będą im dedykowane: jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy i rolnicy, mieszkańcy oraz grupy defaworyzowane tj: osoby bezrobotne; długotrwale, bez kwalifikacji zawodowcy, powyżej 50 roku życia, do 25 roku życia i niepełnosprawne.

Dobre przez nas metody, techniki, środki i narzędzia przekazu informacji, a także doświadczenie i wysoki poziom umiejętności komunikacji interpersonalnej i merytorycznej pracowników biura LGD powinny przynieść planowane efekty. LGD planuje, że uzyska wsparcie w tym zakresie w wielu osobach będących członkami LGD, pełniącymi wielorakie funkcje społeczne i organizacyjne, a przede wszystkim będącymi liderami społecznymi i aktywnymi uczestnikami procesów wdrażania poprzedniego LSR.

Rozdział X Zintegrowanie

Zintegrowane podejście Lokalnej Strategii Rozwoju "Partnerstwa Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej" mające odzwierciedlenie w doborze celów ogólnych, szczegółowych i przedsięwzięć zapoczątkowane zostało poprzez udział wszystkich trzech sektorów publicznego, gospodarczego i społecznego oraz mieszkańców przy budowie tego dokumentu. Ostateczna strategia odzwierciedla oddolną wizję rozwoju i odpowiada problemom różnych grup społecznych. Jej zintegrowany charakter dotyczy łączenia potrzeb społeczno-gospodarczych, zasobów kulturowych, historycznych i naturalnych w powiązaniu z uwarunkowaniami naszego terenu. Kompleksowo opracowane cele ogólne, szczegółowe i przedsięwzięcia obejmują możliwie cały obszar działania LGD, aktywizując, zachęcając do współpracy różne sektory i partnerów, jak również łączą różne zasoby. Ich realizacja, poprzez wzajemne przenikanie się skutków, daje efekt synergii, wydatnie wpływając na ogólną poprawę, a tym samym skuteczniej przyczynia się do rozwiązywania istniejących na obszarze LGD zagrożeń zidentyfikowanych w analizie SWOT. Wzajemne powiązanie przedsięwzięć oraz ich skutków dla finalnego efektu funkcjonowania partnerstwa, podnosi efektywność realizacji założeń i silniej przyczynia się do osiągnięcia planowanych rezultatów. Właściwy dobór wzajemnie się przenikających celów ogólnych oraz realizacja ujętych w ich ramach celów szczegółowych, które oddziałują na siebie, prowadząc do wypełniania założonej przez LGD misji, oznacza zintegrowane podejście dla przedsięwzięć planowanych w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju. Działania zdefiniowane przez LGD koncentrują się na kreowaniu dodatkowych źródeł dochodu mieszkańców - przedsiębiorczości, a także dzięki pełnemu wykorzystaniu posiadanych zasobów doprowadzenie do poprawy estetyki i szeroko rozumianego wizerunku terenu objętego LSR, z jednoczesnym rozwojem życia społeczno-kulturalnego. Rozwój gospodarczy możliwy jest dzięki wielosektorowemu charakterowi podejmowanych działań. Działania te koncentrują się na reprezentantach trzech partnerskich sektorów obszaru i wszystkich mieszkańcach w tym na grupach defaworyzowanych. Szczególny nacisk kładziony jest na lokalne organizacje pozarządowe, samorządy i przedsiębiorców, ze szczególnym uwzględnieniem branży turystycznej i powiązanych z nią branż usług, gastronomii i przetwórstwa. Zintegrowany charakter podejścia LSR przejawia się w

działaniu różnych branż, sektorów i grup: rolników i przedsiębiorców (lokalne produkty spożywcze – cel szczegółowy: tworzenie i rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego), przedsiębiorców (hotele, restauracje, organizacja wolnego czasu – cel szczegółowy: tworzenie lub rozwijanie działalności gospodarczej), samorządu (poprawa publicznej infrastruktury turystycznej i społecznej – cel szczegółowy: budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej lub kulturalnej), organizacji pozarządowych (organizacja szkoleń i doradztwa podnoszących wiedzę i umiejętności prowadzenia np. biznesu turystycznego i okołoturystycznego, rękodzielniczego, i innego, który w dalszej perspektywie wyrastałby na produkt lokalny; organizacja imprez promocyjnych będących również atrakcją dla odwiedzających nas turystów i gości z zewnątrz; akcje promocyjno-informacyjne zachęcające osoby z zewnątrz do poznania obszaru LGD – cele szczegółowe: działania edukacyjne zwiększające kompetencje zawodowe mieszkańców obszaru LGD, aktywna promocja walorów turystycznych obszaru) na rzecz rozwój turystyki na obszarze LGD, tworzenia miejsc pracy i przez to rozwoju społeczności lokalnej i podnoszenia jakości życia na terenie „Partnerstwa Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej” Chcemy wykorzystać możliwość zintegrowania środowiska naturalnego i kulturowego obszaru przy jednoczesnym rozwoju społecznym i gospodarczym, szczególnie w branży turystycznej i około pobytowej, w której ukierunkowana współpraca integruje kilka branż, między innymi gastronomię, hotelarstwo, handel, przetwórstwo, usługi świadczone przez firmy obsługujące turystykę, ruch turystyczny i podmioty wykonujące lokalne wyroby. Zintegrowanie celów i przedsięwzięć przy integracji różnych branż działalności gospodarczej umożliwią wykorzystanie pełnego potencjału naszego terenu, a ich efekt jest większy niż suma oddzielnych działań.

W wyniku tych działań cele szczegółowe w LSR „Partnerstwa Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej” w ramach których realizowane są przedsięwzięcia zostały tak zaplanowane aby w sposób spójny i kompleksowy z użyciem różnych metod i zaangażowaniem różnych sektorów i branż przyczynić się do rozwiązania zagrożeń wynikających z Analizy SWOT przy zapewnieniu uporządkowanego ciągu interwencji planowanych do przeprowadzenia przy jej wykonaniu.

Komplementarność

Planowane w Lokalnej Strategii Rozwoju „Partnerstwa Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej” cele uwzględniają istniejące programy. Nasza strategia jest wzajemnie uzupełniającym – komplementarnym dokumentem do najistotniejszych wybranych dokumentów strategicznych regionu, państwa i Europy. Przedstawiają to tabele zamieszczone poniżej, w których z jednej strony zostały uwzględnione – przedstawione cele innych dokumentów planistycznych a z drugiej cele LSR. Analizowane cele wzajemnie się uzupełniają – są wzajemnie komplementarne.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (obszary strategiczne)	Lokalna Strategia Rozwoju „Partnerstwa Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej na lata 2014-2023			
	Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD	Rozwój Turystyki na obszarze LGD	Zachowanie dziedzictwa Lokalnego obszaru LGD	Rozwój społeczności lokalnej obszaru LGD
Konkurencyjna gospodarka	X	X		X
Spójność społeczna i terytorialna			X	X
Sprawne i efektywne państwo	X	X		X

EUROPA 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu (priorytety)		Lokalna Strategia Rozwoju „Partnerstwa Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej na lata 2014-2023			
		Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD	Rozwój Turystyki na obszarze LGD	Zachowanie dziedzictwa Lokalnego obszaru LGD	Rozwój społeczności lokalnej obszaru LGD
Priorytety	Rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji	X	X	X	X
	Rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki Efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej	X	X	X	
	Rozwój sprzyjający: włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną	X	X	X	X

Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (cele przekrojowe)		Lokalna Strategia Rozwoju „Partnerstwa Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej na lata 2014-2023			
		Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD	Rozwój Turystyki na obszarze LGD	Zachowanie dziedzictwa Lokalnego obszaru LGD	Rozwój społeczności lokalnej obszaru LGD
Cele przekrojowe	Środowisko	X	X	X	X
	Łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej	X	X	X	
	Innowacje	X	X	X	X
Cele szczegółowy - 6B) Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich		X	X	X	X

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	Lokalna Strategia Rozwoju „Partnerstwa Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej na lata 2014-2023			
	Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD	Rozwój Turystyki na obszarze LGD	Zachowanie dziedzictwa Lokalnego obszaru LGD	Rozwój społeczności lokalnej obszaru LGD
CEL SZCZEGÓŁOWY - PI 8II Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 29 r.ż. bez pracy, w tym w szczególności osób, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu	X	X		
CELE SZCZEGÓŁOWE PI 8V 1.Wzrost liczby MMSP wykorzystujących wsparcie partnerów społecznych przy realizacji działań wspierających rozwój przedsiębiorstwa, w tym pozwalających na efektywne wykorzystanie podmiotowych systemów finansowania w regionach 2.Wzrost liczby przedsiębiorstw, których pracownicy nabyli kompetencje w obszarach pozwalających na zdobycie przewagi konkurencyjnej na rynku 3.Zapewnienie dostępności i jakości usług rozwojowych świadczonych na rzecz przedsiębiorców i pracowników	X	X		
CELE SZCZEGÓŁOWE PI 9I 3. Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób w szczególnym stopniu zagrożonych wykluczeniem społecznym	X	X		

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025 (cele strategiczne)	Lokalna Strategia Rozwoju „Partnerstwa Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej na lata 2014-2023			
	Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD	Rozwój Turystyki na obszarze LGD	Zachowanie dziedzictwa Lokalnego obszaru LGD	Rozwój społeczności lokalnej obszaru LGD
Wzrost konkurencyjności gospodarki	X	X		
Wzrost aktywności społecznej			X	X
Wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych	X	X		X
Nowoczesna infrastruktura rozwoju	X	X		X

Strategia polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego do 2020 roku (cele strategiczne)	Lokalna Strategia Rozwoju „Partnerstwa Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej na lata 2014-2023			
	Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD	Rozwój Turystyki na obszarze LGD	Zachowanie dziedzictwa Lokalnego obszaru LGD	Rozwój społeczności lokalnej obszaru LGD
Rodzina w większym stopniu wykorzystuje swój potencjał oraz żyje w warunkach sprzyjających wypełnianiu funkcji i ról społecznych.	X			X
Osoby z grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym biorą coraz bardziej aktywny udział w rozwiązywaniu swoich problemów i uczestniczą w życiu społeczności lokalnej.	X	X	X	X
Osoby bezrobotne są bardziej gotowe do zmian, aktywne w rozwiązywaniu swoich problemów, bardziej samodzielne życiowo i ekonomicznie oraz częściej wchodzi na rynek pracy dzięki instrumentom aktywnej integracji, w tym ekonomii społecznej.	X			X
Społeczności lokalne aktywniej uczestniczą w zaspokajaniu swoich potrzeb i kreowaniu życia społecznego.			X	X

Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (Cele strategiczne)	Lokalna Strategia Rozwoju „Partnerstwa Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej na lata 2014-2023			
	Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD	Rozwój Turystyki na obszarze LGD	Zachowanie dziedzictwa Lokalnego obszaru LGD	Rozwój społeczności lokalnej obszaru LGD
Wzrost konkurencyjności gospodarki	X			
Wzrost aktywności społecznej				X
Wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych		X		
Nowoczesna infrastruktura rozwoju				X

Strategia Rozwoju Powiatu Elbląskiego (cele priorytetowe)	Lokalna Strategia Rozwoju „Partnerstwa Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej na lata 2014-2023			
	Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD	Rozwój Turystyki na obszarze LGD	Zachowanie dziedzictwa Lokalnego obszaru LGD	Rozwój społeczności lokalnej obszaru LGD
Rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich	X	X	X	X
Racjonalnie zagospodarowany potencjał gospodarczy i ludzki	X			X
Optimalnie wykorzystanie zasoby i walory turystyczne		X	X	
Rozwinięta infrastruktura techniczna	X			X
Sprawnie funkcjonująca infrastruktura społeczna i społeczeństwo informacyjne				X

Strategia Rozwoju Powiatu Braniewskiego (wybrane cele niezbędne i pierwszorzędne)	Lokalna Strategia Rozwoju „Partnerstwa Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej na lata 2014-2023			
	Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD	Rozwój Turystyki na obszarze LGD	Zachowanie dziedzictwa Lokalnego obszaru LGD	Rozwój społeczności lokalnej obszaru LGD
Ekologia - Podjąć działania w kierunku zwiększenia edukacji ekologicznej społeczeństwa			X	
Gospodarka - Lepiej wykorzystać istniejący potencjał społeczny i gospodarczy	X	X		X
Infrastruktura - Podjąć działania na rzecz poprawy stanu dróg na terenie powiatu			X	
Przestrzeń - Podjąć działania dla lepszego wykorzystania walorów przyrodniczych, ekologicznych, kulturowych i historycznych		X	X	
Spółeczność - Podjąć działania w kierunku właściwego funkcjonowania oświaty i edukacji	X			X

STRATEGIA ROZWOJU OBSZARU GMIN NADZALEWOWYCH DO ROKU 2020 (Priorytety)	Lokalna Strategia Rozwoju „Partnerstwa Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej na lata 2014-2023			
	Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD	Rozwój Turystyki na obszarze LGD	Zachowanie dziedzictwa Lokalnego obszaru LGD	Rozwój społeczności lokalnej obszaru LGD
Wzmocnienie konkurencyjności produktów turystycznych obszaru gmin nadzalewowych	X	X	X	X
Spójność systemu zarządzania	X			X
Dostępność komunikacyjna				X

Studium uwarunkowań i kierunków Zagospodarowania przestrzennego gminy Wilczęta (Cel nadrzędny)	Lokalna Strategia Rozwoju „Partnerstwa Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej na lata 2014-2023			
	Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD	Rozwój Turystyki na obszarze LGD	Zachowanie dziedzictwa Lokalnego obszaru LGD	Rozwój społeczności lokalnej obszaru LGD
Wykorzystanie potencjału i zasobów obszaru gminy dla poprawy warunków życia społeczności lokalnej.	X	X		X

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA BRANIEWA DO 2020 ROKU Podstawowe kierunki (misje)	Lokalna Strategia Rozwoju „Partnerstwa Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej na lata 2014-2023			
	Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD	Rozwój Turystyki na obszarze LGD	Zachowanie dziedzictwa Lokalnego obszaru LGD	Rozwój społeczności lokalnej obszaru LGD
Braniewo miastem zaspokojonych potrzeb lokalnej społeczności		X		X
Braniewo miastem rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości	X			X
Braniewo miastem otwartym na świat				X
Braniewo miastem ekologicznym - zdrowym			X	

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Frombork (wybrane cele realizacyjne)	Lokalna Strategia Rozwoju „Partnerstwa Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej na lata 2014-2023			
	Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD	Rozwój Turystyki na obszarze LGD	Zachowanie dziedzictwa Lokalnego obszaru LGD	Rozwój społeczności lokalnej obszaru LGD
Rozwój edukacji i kultury				X
Ochrona dziedzictwa kulturowego			X	
Rozwój turystyki		X		
Tworzenie warunków dla różnorodnych form przedsiębiorczości na terenie miasta i gminy	X			

Strategia Rozwoju Gminy Lelkowo (wybrane cele strategiczne)	Lokalna Strategia Rozwoju „Partnerstwa Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej na lata 2014-2023			
	Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD	Rozwój Turystyki na obszarze LGD	Zachowanie dziedzictwa Lokalnego obszaru LGD	Rozwój społeczności lokalnej obszaru LGD
Rozwój przedsiębiorczości i tworzenie pozarolniczych miejsc pracy	X	X		
Poprawa warunków życia na terenach wiejskich				X
Ochrona walorów przyrodniczych, odbudowa wartości kulturowych obszaru gminy			X	
Poprawa infrastruktury technicznej ochrony środowiska naturalnego oraz dostępności transportowej do obszaru gminy				X

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milejewo 2020+ (cele)	Lokalna Strategia Rozwoju „Partnerstwa Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej na lata 2014-2023			
	Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD	Rozwój Turystyki na obszarze LGD	Zachowanie dziedzictwa Lokalnego obszaru LGD	Rozwój społeczności lokalnej obszaru LGD
Aktywizacja zawodowa, tworzenie nowych miejsc pracy	X	X		
Ograniczenie ubóstwa	X			X
Podniesie poziom edukacji zawodowej			X	X
Infrastruktura			X	X

Strategia wyrównywania szans edukacyjnych w gminie Pieniężno na lata 2013 – 2018 (cele)	Lokalna Strategia Rozwoju „Partnerstwa Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej na lata 2014-2023			
	Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD	Rozwój Turystyki na obszarze LGD	Zachowanie dziedzictwa Lokalnego obszaru LGD	Rozwój społeczności lokalnej obszaru LGD
Zwiększenie w edukacji gminnej, począwszy od edukacji w wieku żłobkowym, dorobku kulturowego, społecznego i środowiska naturalnego			X	X
Doskonalenie umiejętności społecznych i psychologicznych wychowanków, np. komunikatywność, współpraca w grupie, autoprezentacja, radzenie sobie w trudnych sytuacjach, pewność siebie, optymalne poczucie własnej wartości i In.			X	X
Zwiększenie dostępności oferty edukacyjnej w placówkach oświatowych, kulturalnych, sportowych, itp.		X		
Zwiększenie oferty aktywnego spędzania czasu wolnego dla całych rodzin		X		

Rozdział XI Monitoring i ewaluacja

W niniejszym rozdziale przedstawiono opis prowadzenia ewaluacji i monitoringu w ramach wdrażania LSR 2014-2020 oraz funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej”. Celem prowadzonych badań i analiz będzie zebranie informacji na temat finansowego, rzeczowego oraz społecznego wymiaru działania oraz wdrażania LSR pod kątem skuteczności i wydajności pracy LGD. Działania związane z wdrażaniem i aktualizacją niniejszej Lokalnej Strategii Rozwoju będą miały charakter kompleksowy, wiążąc się jednocześnie z procesem monitoringu i ewaluacji LSR. Te dwa procesy monitoring i ewaluacja ściśle związane z planem komunikacji, są niezbędnymi narzędziami i zajmują bardzo ważne miejsce w łańcuchu działań zarządzania projektem. Należyćie wykonane działania ewaluacji, oraz monitoringu wdrażanego projektu, są jedynym miarodajnym wskaźnikiem pozwalającym na poprawną ocenę zgodności programu do rozpoznanego problemu, co ważne, pomagają również w odpowiednim czasie namierzyć i trafnie określić potencjalne problemy i zawiślania w realizacji zadań, oraz na ich właściwą korektę, w tym przypadku aktualizację LSR. Ewaluacja i monitoring pomimo różnic w sferze pojęciowej w procesie zarządzania projektem są zawsze, ze sobą rzeczowo i wzajemnie powiązane.

Monitoring LSR jest procesem ciągłym, polega na systematycznej analizie wdrażania LSR, wszystkich podejmowanych działań przez LGD oraz otoczenia, na które działania te mają wpływ. Wykonawcą zadań monitoringowych jest Biuro Zarządu, odpowiedzialnym za monitoring jest Zarząd stowarzyszenia.

W zakresie stanu realizacji przy założonej potrzebie bieżącego dostępu do informacji o finansowym i rzeczowym postępie realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju, celem oceny zgodności wdrażanych działań w ramach LSR z zatwierdzonymi założeniami i celami konieczne jest min.: badanie stopnia osiągnięcia wskaźników strategii, także poprzez monitorowanie realizacji LSR na miejscu realizacji operacji (dla projektów grantowych), oraz bieżąca analiza stanu realizacji budżetu LSR.

Monitoring LSR jest ściśle powiązany z oceną – ewaluacją własną, elementy monitorowane np. w zakresie planu komunikacyjnego oraz funkcjonowania biura częściowo pokrywają się okresowymi badaniami ewaluacyjnymi, z oczywistych przesłanek podobna sytuacja ma miejsce w przypadku działań monitoringowych i ewaluacyjnych w zakresie wdrażania LSR.

Ewaluacja LSR to proces którego głównym celem jest ocena działań LGD realizowanych w związku z wdrażaniem LSR w celu zdiagnozowania strategicznych obszarów działalności stowarzyszenia, które wymagają usprawnienia i poprawy. Plan ewaluacji obejmuje analizę zrealizowanych w okresie wdrażania LSR działań i operacji pod kątem określenia ich efektów oraz wpływu jakie ma ich realizacja na osiągnięcie założonych celów LSR. W przypadku oceny funkcjonowania LGD „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej” powinna ona wskazać czy stowarzyszenie funkcjonuje poprawnie, oceniana będzie efektywność pracy biura i organów LGD, oceniany będzie przebieg konkursów. Przykładem będzie badanie elementów oceniających proces wdrażania LSR, czy realizacja LSR przebiega zgodnie z założeniami, m.in.: stopień realizacji celów i wskaźników, wykorzystania budżetu, jakość stosowanych kryteriów wyboru operacji i procedur. Poniżej zaprezentowano trójetapowy schemat prowadzenia badań ewaluacyjnych. Podział nastąpił wg momentu prowadzenia ewaluacji, co ma merytoryczne uzasadnienie. Taki podział pozwala na oszacowanie prowadzonych działań i bierze pod uwagę zróżnicowanie tych działań w ramach procesu wdrażania. Inne zatem pytania można postawić na początku okresu programowania, inne po kilku latach, a inne na jego zakończenie. Ze względu na różne funkcje ewaluacji i monitoringu, w przypadku tego drugiego badania ustalono, że będzie prowadzone na bieżąco, w trakcie wdrażania LSR.

Tabela nr 22 Etapy realizacji ewaluacji i monitoringu wdrażania oraz funkcjonowania LGD

Rok prowadzenia badań	2015	2016-2023	2023
Typ badania			
Ewaluacja	Ex-ante	On-going	Ex-post
Monitoring	Bieżącej działalności biura i wybranych elementów LSR		

Ewaluacja Ex-ante prowadzona wraz z budową LSR pozwoli na wyeliminowanie błędów i zagrożeń przed rozpoczęciem realizacji programu. Będzie obejmowała diagnozę obszaru, szanse i zagrożenia oraz mocne i słabe strony.

Ewaluacja On-going prowadzona będzie na bieżąco przez cały okres wdrażania strategii, czyli w trakcie wdrażania interwencji, której celem jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów pod względem dostarczonych produktów, osiągniętych rezultatów. Jej wyniki usprawnią bieżące wdrażanie LSR, które to w sposób bezpośredni wpłyną na efektywność realizacji operacji.

Ewaluacja EX-post prowadzona będzie po zakończeniu wdrażania LSR, jej celem jest określenie jego długotrwałych efektów, w tym wielkości zaangażowanych środków, skuteczności i efektywności pomocy.

Zaznaczyć należy, że realizacja badań ewaluacyjnych odbywać się będzie z zastosowaniem podstawowych kryteriów ewaluacji, którymi są opisane w Poradniku dla LGD w zakresie opracowania LSR tj. trafność, efektywność, skuteczność, użyteczność oraz trwałość.

Tabela nr 23 Kryteria prowadzenia ewaluacji wdrażania LSR i funkcjonowania LGD

Kryterium	Opis
Trafność	Związek pomiędzy przyjętymi rozwiązaniami (w zakresie celów, przedsięwzięć, sposobu funkcjonowania LGD), a realnymi potrzebami społeczności lokalnej
Efektywność	Stosunek uzyskanych efektów do poniesionych nakładów finansowych
Skuteczność	Ocena stopnia, w jakim osiągnięto zaplanowane cele i przedsięwzięcia
Użyteczność	Planowane i nieplanowane efekty realizacji LSR, stopień zaspokojenia potrzeb beneficjentów
Trwałość	Ocena stopnia utrzymania się pozytywnych (zakładanych i niezakładanych) efektów realizacji Strategii po zakończeniu wdrażania.

Podmiotem odpowiedzialnym za gromadzenie danych do ewaluacji i monitoringu będzie biuro LGD. W ramach bieżącej działalności pracownicy biura będą mieli obowiązek gromadzenia kompletnej dokumentacji z prowadzonych działań, realizowanych operacji oraz wszystkich zakresów poddawanych ocenie. Dane zbierane będą za pomocą ankiet, list obecności, rejestrów (formularzy) przygotowanych na potrzeby prowadzenia analiz.

Do sprawnego i prawidłowego przeprowadzenia procesu monitoringu i ewaluacji zostały opracowane procedury, stanowiące załącznik nr 2 do niniejszej strategii.

Procedury te obejmują wyznaczone elementy poddane badaniu, wykonawców badania, źródła danych i metody ich zbierania, czas i okres dokonania pomiaru oraz analizę i ocenę danych.

Rozdział XII Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Celem opracowania Prognozy Oddziaływania na Środowisko sporządzonej na potrzeby postępowania administracyjnego w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest określenie wpływu założonych w strategii obszarów priorytetowych i celów operacyjnych na środowisko.

Podstawę prawną sporządzenia prognozy stanowią:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001),
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003),
- Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985 z późn. zm.),
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.),
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627).

Opracowując prognozę zastosowano metodę indukcyjno-opisową oraz analogii środowiskowych. Analizując potencjalne oddziaływania na środowisko zastosowano podejście macierzowe. Na etapie sporządzania Prognozy nie były znane szczegóły dotyczące konkretnych przedsięwzięć, które będą realizowane w ramach Strategii. W Prognozie przeanalizowano więc zapisy projektu Strategii dotyczące propozycji celów głównych wraz z propozycjami działań w kontekście zatwierdzonych strategii programowych z zakresu polityki ekologicznej na szczeblu regionalnym i lokalnym. Dokonano oceny stopnia i sposobu uwzględnienia zagadnień ochrony środowiska, określono cele i priorytety ekologiczne, przedstawiono kryteria oceny oddziaływania i rodzaj oddziaływania oraz dokonano oceny pozytywnych i negatywnych lub obojętnych skutków dla środowiska.

Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej”, opracowując Lokalną Strategię Rozwoju na lata 2014-2023, na podstawie art. 54 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, przedstawiła projekt dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko opiniowaniu przez właściwe organy, o których mowa w art. 57 i 58, tj.:

1. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie
2. Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie

Organ zapewnił również możliwość udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, zgodnie z przepisami działu III rozdział 1 i 3 ww. ustawy.

Wykaz wykorzystanej literatury

- Poradnik dla Lokalnych Grup Działania w zakresie opracowania Lokalnych Strategii Rozwoju na lata 2014-2020, Warszawa 2015.
- Budowa kapitału społecznego do wykorzystania w procesie zarządzania rozwojem kierowanym przez lokalną społeczność”, Warszawa 2015.
- „Od czynu do słowa: komunikacja w partnerstwie”, Kraków 2010.
- Dane z Głównego Urzędu Statystycznego.
- Raporty Powiatowych Urzędów Pracy w Elblągu i Braniewie z lat 2013-2014.
- Analiza sytuacji na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 roku.
- Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025.
- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2020
- „Informacja o ruchu turystycznym w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 roku”, UM województwa warmińsko-mazurskiego w Olsztynie, Departament Turystyki, Olsztyn-wrzesień 2015
- Sprawozdania Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej, ocena zasobów pomocy społecznej.
- Plany odnowy miejscowości.
- 12. USTAWA z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności.
- USTAWA z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020).
- ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR 1303/2013 z dnia 17grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.

Załączniki do LSR:

Załącznik nr 1 do Lokalnej Strategii Rozwoju
LGD „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej”

Procedura Aktualizacji Lokalnej Strategii Rozwoju

Celem głównym aktualizacji LSR jest dopasowanie do zmieniających się uwarunkowań oraz sytuacji społecznej i gospodarczej. Lokalnej Strategia Rozwoju jest dokumentem strategicznym na który mają wpływ czynniki wewnętrzne i zewnętrzne. Czynniki te zmieniając się wpływają na problemy, potrzeby, życie społeczne i gospodarcze obszaru. Aby w odpowiednim czasie przeciwdziałać tym zmianom, w naszej strategii przewidzieliśmy odpowiednie procedury monitoring i ewaluacji a w konsekwencji aktualizacji Lokalnej Strategii Rozwoju. Prawidłowe wykonywanie ich pozwoli na złagodzenie negatywnych skutków tych zmian. Dlatego też proces aktualizacji odgrywa tak istotną rolę.

Przebieg procedury aktualizacji LSR

Procedura aktualizacji LSR ma za zadanie dostosowanie zapisów Lokalnej Strategii Rozwoju do wymogów prawnych, aktualizację danych dotyczących obszaru oraz korektę zapisów wynikającą z monitoringu i ewaluacji LSR i obejmuje czynności od zgłoszenia zmian do przyjęcia nowelizacji dokumentu:

1. **Zgłaszanie propozycji.** Propozycje zmian – aktualizacji w zapisach Lokalnej Strategii Rozwoju mogą zgłaszać wszyscy członkowie LGD, a także mieszkańcy obszaru. Na stronach internetowych dostępne są adresy mailowe, ankiety monitorujące i weryfikujące. Wszystkie te uwagi są zbierane w biurze Lokalnej Grupy Działania. Zgłaszanie wniosków o zmianę LSR jest sformalizowane. Do tego celu będzie służył druk formularza zmian w którym zawarto; podstawowe dane wnioskodawcy dokonanych zmian (imię, nazwisko, kontakt, adres), proponowane zmiany – obecny zapis, oddziaływanie zmian na strategię – przewidywane efekty zmian zapisów.
2. **Analiza propozycji.** Analiza zgłaszanych do LGD potrzeb zmian dokonywana będzie na bieżąco przez pracowników Biura i oceniana przez Zarząd Stowarzyszenia.
3. **Analiza ankiet .** Analiza ankiet monitorujących i weryfikujących dokonywana będzie na bieżąco przez pracowników Biura i oceniana przez Zarząd Stowarzyszenia.
4. **Analiza prawna.** Analiza prawna związana z wdrażaniem LSR i funkcjonowaniem LGD dokonywana będzie przez pracowników biura i oceniana przez Zarząd Stowarzyszenia.
5. **Proces monitoringu i ewaluacji.** Monitoring i ewaluacja będzie dokonywana zgodnie z procedurami w określonym trybie, czasie przez wyznaczonych do tego pracowników biura lub podmiot zewnętrzny. Wyniki będą publikowane na stronie internetowej, przedstawione dla Zarządu i Walnego Zgromadzenia Członków Stowarzyszenia.
6. **Informacja o projekcie aktualizacji LSR.** Projekt zaktualizowanej LSR zostanie umieszczony na stronie celem konsultacji. Zgłaszanie uwag do projektu odbywać się będzie za pośrednictwem dostępnych środków komunikacji.
7. **Analiza uwag z konsultacji.** Opracowane uwagi przez pracowników biura zostaną przedstawione Zarządowi
8. **Przygotowanie projektu uchwały dotyczącej zmiany zapisów LSR** – Projekt przygotowują pracownicy biura i przekazują Zarządowi Stowarzyszenia który przedstawia dokument Walnemu Zgromadzeniu.
9. **Uchwała Walnego Zgromadzenia** – Zaktualizowana strategia zatwierdzona jest uchwałą Walnego Zgromadzenia Członków
10. **Przedstawienie zaktualizowanej LSR do zatwierdzenia przez Samorząd Województwa Warmińsko Mazurskiego**

Podsumowanie

Wyniki badań ewaluacyjnych będą potrzebne do bieżącego monitorowania funkcjonowania LGD, wdrażania LSR co w konsekwencji doprowadzi do polepszenia efektywności i jakości; pracy biura i organów stowarzyszenia, świadczenia usług na wyższym poziomie oraz wybudowania Lokalnej Strategii Rozwoju odpowiadającej potrzebom obszaru. Wpływ na wysoki poziom LSR będzie miało prowadzenie na bieżąco procesów monitoring i ewaluacji. Pozwoli to na aktualizowanie Lokalnej Strategii Rozwoju w taki sposób aby był to dokument ciągle odpowiadający potrzeb wszystkich jej beneficjentów.

Procedury dokonywania monitoringu i ewaluacji.

Do sprawnego i prawidłowego przeprowadzenia procesu monitoringu i ewaluacji zostały opracowane procedury. Procedury te obejmują wyznaczone elementy poddane badaniu, wykonawców badania, źródła danych i metody ich zbierania, czas i okres dokonania pomiaru oraz analizę i ocenę danych. Dla ułatwienia dokonania procesu oceny i lepszej diagnozy zostały podzielone na trzy elementy i będą przebiegały zgodnie z założeniami przedstawionymi w poniższych tabelach 1,2,3. Wyniki uzyskane z w/w procesów będą wykorzystane do działań związanych z aktualizacją LSR. Procedura aktualizacji została opisana po procedurach monitoringu i ewaluacji.

Procedura monitoringu LSR:

Tabela 1. Sposób przeprowadzenia monitoringu w LGD „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej”

Elementy poddane badaniu	Wykonawca badania	Źródło danych i metody ich zbierania	Czas i okres dokonania pomiaru	Analiza i ocena danych
Poziom realizacji LSR na podstawie stopnia osiągniętych mierzalnych i weryfikowalnych wskaźników celów LSR	Biuro LGD (ocena własna)	• Sprawozdania beneficjentów • ankiety beneficjentów wewnętrzne • rejestry danych LGD • wizytacje na miejscu realizacji	Na bieżąco w całym okresie wdrażania	Stopień realizacji wskaźników określonych w LSR
Budżet LSR - wydatkowanie środków na poszczególne cele i przedsięwzięcia LSR	Biuro LGD (ocena własna)	• Rejestr danych	Na bieżąco w całym okresie wdrażania	Ocena zgodności i wysokości wydatkowania środków finansowych z przyznanego budżetu na poszczególne zadania/przedsięwzięcia.
Stopień realizacji operacji	Biuro LGD (ocena własna)	• Rejestr danych • Bezpośredni kontakt z beneficjentami • Wizyty na miejscu realizacji	Na bieżąco w całym okresie wdrażania	Stan realizacji operacji i wykorzystanych środków
Zainteresowanie się stroną internetową, szkoleniami i konkursami.	Biuro LGD (ocena własna)	• Licznik wejść na stronę • Rejestr szkoleń z listami obecności • Rejestr konsultacji (rozmowy osobiste, telefoniczne, emaile)	Na bieżąco w całym okresie wdrażania	Ilość odbiorców
Funkcjonowanie Biura	Zarząd (ocena własna)	• Anonimowe ankiety • Karty doradztwa	Na bieżąco w całym okresie wdrażania	Ocena efektów pracy pracowników, sposób przekazywania istotnych informacji potencjalnym beneficjentom i beneficjentom pomoc w rozwiązywaniu problemów

Procedura ewaluacji dotycząca Funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania**Tabela 2. Sposób przeprowadzenia ewaluacji „Funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania” w LGD „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej”**

Elementy poddane badaniu	Wykonawca badania	Źródło danych i metody ich zbierania	Czas i okres dokonania pomiaru	Analiza i ocena danych
Funkcjonowanie Biura Zarządu LGD	Zarząd	• Opinia Prezesa Zarządu • Badania ankietowe w tym ankiety elektroniczne • Opinie beneficjentów (dotyczące jakości udzielonego doradztwa) – ankieta, karta udzielonego doradztwa	Ocena roczna od 2016 do 2023 r. dokonywana do 30 czerwca następnego roku.	Ocena poprawności działalności biura, określająca skuteczność realizowanych zadań w odniesieniu do założeń LSR oraz zadań biura. Ocena ilości i jakości udzielonego doradztwa przez pracowników Biura.
Funkcjonowanie Zarządu	Komisja Rewizyjna	• Sprawozdanie zarządu z działalności • Opinia komisji rewizyjnej	Ocena roczna od 2016 do 2023 r. dokonywana do 30 czerwca następnego roku.	Ocena zgodności i wysokości wydatkowania środków finansowych z przyznanego budżetu na poszczególne zadania/przedsięwzięcia.
Funkcjonowanie Rady	Dyrektor Biura Zarządu	• Opinia Dyrektora biura dotycząca członków rady • Szkolenia wewnętrzne • Test sprawdzający wiedzę	Ocena roczna od 2016 do 2023 . dokonywana do 30 czerwca następnego roku.	Ocena pracy członków Rady, aktywność i udział w posiedzeniach, rzetelne wypełnianie kart ocen, weryfikacja wiedzy
Promocja oraz aktywizacja społeczności lokalnej	Biuro Zarządu LGD	• Licznik wejść na stronę internetową • Rejestr szkoleń z listami obecności • Rejestr konsultacji (rozmowy osobiste, telefoniczne, emaile) • Zdjęcia z imprez aktywizujących	Ocena roczna od 2016 do 2023 . dokonywana do 30 czerwca następnego roku.	Ilość odbiorców
Sposób przepływu informacji - konsultacji	Biuro Zarządu LGD	• Rejestr udzielonych konsultacji (telefonicznych, emaliowych, bezpośrednich) • Listy obecności ze szkoleń, warsztatów i imprez aktywizujących • Listy przyjętych wniosków • Ankiety- raport okresowy	Na bieżąco	Ocena najskuteczniejszego sposobu odbioru informacji- konsultacji. Liczba odbiorców.

Efektywność pracowników Biura Zarządu LGD	Zarząd	• Anonimowe ankiety w tym elektroniczne • Karty doradztwa • Opinie Prezesa • Okresowy test sprawdzający posiadaną wiedzę.	Ocena roczna od 2016 do 2023 . dokonywana do 30 czerwca następnego roku.	Ocena efektów pracy pracowników, terminowe i rzetelne wykonywanie obowiązków, kompetencje pracowników, weryfikacja wiedzy.

Procedura ewaluacji dotycząca wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju

Tabela 3. Sposób przeprowadzenia ewaluacji „wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju” w LGD „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej

Elementy poddane badaniu	Wykonawca badania	Źródło danych i metody ich zbierania	Czas i okres dokonania pomiaru	Analiza i ocena danych
Poziom realizacji LSR na podstawie stopnia osiągniętych mierzalnych i weryfikowalnych wskaźników celów LSR	Biuro LGD (ocena własna/podmi ot zewnętrzny)	• Sprawozdania beneficjentów • ankiety beneficjentów • rejestry danych LGD • wizytacje na miejscu realizacji	Na bieżąco w całym okresie wdrażania	Stopień realizacji wskaźników określonych w LSR
Budżet LSR - wydatkowanie środków na poszczególne cele i przedsięwzięcia LSR	Biuro LGD (ocena własna/podmi ot zewnętrzny)	• Rejestr danych	Na bieżąco w całym okresie wdrażania	Ocena zgodności i wysokości wydatkowania środków finansowych z przyznanego budżetu na poszczególne zadania/przedsięwzięcia.
Stopień realizacji operacji	Biuro LGD (ocena własna/podmi ot zewnętrzny)	• Rejestr danych • Bezpośredni kontakt z beneficjentami • Wizyty na miejscu realizacji	Na bieżąco w całym okresie wdrażania	Stan realizacji operacji i wykorzystanych środków
Jakość stosowanych procedur wyboru i kryteria wyboru	Biuro LGD. Zarząd i Rada (ocena własna)	• Wspólna analiza przeprowadzona przez organy LGD pracowników biura w oparciu o doświadczenie z przeprowadzonych naborów, karty oceny, analizy złożonych protestów, ankiet beneficjentów w zakresie oceny procedur i kryteriów.	Na bieżąco w całym okresie wdrażania	Ocena wpływu obowiązujących kryteriów na realizację wskaźników LSR, poprzez ocena złożonych protestów po zakończeniu całości procedury – ilość zasadnych i niezasadnych protestów i przyczyn ich złożenia przez beneficjentów, postrzeganie w zakresie przejrzystości i czytelności procedury dla beneficjentów. Analiza rozbieżności w kartach ocen członków rady.

Plan Działania

Cel ogólny nr 1 Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem 2016-2023		Poddziałanie/ zakres Programu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN	
Cel szczegółowy 1.1 1Rozwój kompetencji mieszkańców obszaru LGD													
Przedsięwzięcie1.1.1 Działania edukacyjne zwiększające kompetencje zawodowe mieszkańców obszaru LGD.	Szkolenia Kursy warsztaty	1 szt	20%	100 000,00	3 szt	80%	300 000,00	1 szt	100%	100 000,00	5szt	500 000,00	Realizacja LSR Aktywizacja
Przedsięwzięcie1.1.2 Działania edukacyjne lub doradcze dla osób chcących podejmować lub rozwijać działalność gospodarczą na obszarze LGD.	Szkolenia, Kursy, Doradztwo Warsztaty	1szt			3szt			1szt			5szt		

Przedsięwzięcie 1.1.3 Działania wspierające współpracę między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze LGD	Szkolenia doradztwo promocja	1 szt			2 szt			1 szt			4szt		
Razem cel szczegółowy 1													
Cel szczegółowy 2 Rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarze LGD.													
Przedsięwzięcie 1.2.1 Tworzenie lub rozwijanie działalności gospodarczej	Nowa działalność, Rozwijane przedsiębiorstwo	4 szt	20%	600 000,00	10 szt	80%	1 800 000,00	4 szt	100%	600 000,00	18szt	3 000 000,00	Realizacja LSR
Przedsięwzięcie 1.2.2 Działania prorozwojowe rynków zbytu produktów i usług lokalnych, z wyłączeniem operacji polegających na budowie lub modernizacji targowisk	Warsztaty promocja	0 szt			2szt			0szt			2 szt		
Przedsięwzięcie 1.2.3 Tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego produktów .	Powstanie inkubatora	0 szt			1szt			0szt			1szt		
Razem cel szczegółowy 2													
Razem cel ogólny 1				700 00 0,00			2 100 0 00,00			700 00 0,00		3 500 000	

Cel ogólny nr 2 Rozwój Turystyki na obszarze LGD.	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem 2016-2023		Poddziałanie/ zakres Programu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN	
Cel szczegółowy 1 Spójna i atrakcyjna oferta turystyczna obszaru LGD.													
Przedsięwzięcie2.1.1 Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej.	Trasy turyst. Wiaty, Miejsca widokowe inne	1szt	25%	85 000,00	4szt	75%	170 000,00	1szt	100%	85 000,00	6szt	340 000,00	Realizacja LSR Współpraca
Przedsięwzięcie2.1.2 Promocja oferty turystycznej obszaru LGD.	Publikacje wydarzenia inne	1szt			1szt			1szt			3szt		
Przedsięwzięcie2.1.3 Działania podnoszące jakość usług turystycznych na obszarze LGD.	Szkolenia Modernizacja bazy turystycznej inne	1szt			1szt			1szt			3szt		
Razem cel szczegółowy 1													
Cel szczegółowy 2 Znana marka turystyczna obszaru LGD.													

Przedsięwzięcie2.2.1 Tworzenie produktów turystycznych obszaru LGD	Warsztaty, nowe produkty lokalne	1szt	20%	40 000,00	2szt	80%	120 000,00	0szt	100%	40 000,00	3szt	200 000,00	Realizacja LSR, współpraca
Przedsięwzięcie2.2.2 Aktywna promocja walorów turystycznych obszaru LGD	Wydarzenia turystyczne, inne	1szt			2szt			1szt			4szt		
Przedsięwzięcie2.2.3 Jednolite oznaczenie marki turystycznej obszaru LGD	Wypracowanie marki turystyczne	0szt			1szt			0szt			1szt		
Razem cel szczegółowy 2													
Razem cel ogólny 2				125 000,00			290 000,00			125 000,00		540 000,00	
Cel ogólny nr 3 Zachowanie dziedzictwa Lokalnego obszaru LGD.	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem 2016-2023		Poddziałanie/ zakres Programu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN	
Cel szczegółowy 1 Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru LGD.													

Przedsięwzięcie 3.1.1 Działania edukacyjne w zakresie podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru LGD.	Szkolenia, Warsztaty, Wydarzenia	1szt	25%	25 000,00	2szt.	75%	50 000,00	1szt	100%	25 000,00	4szt	100 000,00	Realizacja LSR, aktywizacja
Przedsięwzięcie 3.1.2 Działania promujące dziedzictwo przyrodnicze obszaru LGD.	Publikacje, wydarzenia, inne	1szt			2szt			1szt			4szt		
Razem cel szczegółowy 1													
Cel szczegółowy 2 Zachowanie walorów historycznych, kulturowych i przyrodniczych obszaru LGD.													
Przedsięwzięcie 3.2.1 Działania promujące walory obszaru LGD.	Publikacje, wydarzenia, inne	1szt	25%	150 000,00	3szt	75%	300 000,00	2szt	100%	150 000,00	6szt	600 000,00	Realizacja LSR współpraca, aktywizacja
Przedsięwzięcie 3.2.2 Rewitalizacja obiektów zabytkowych obszaru LGD	Odrestaurow anie obiektów zabytkowych	1 szt			2szt			1szt			4szt		
Przedsięwzięcie 3.2.3 Działania wspierające tworzenie produktów lokalnych obszaru LGD.	Szkolenia Warsztaty, Wizyty studyjne wydarzenia	1szt			1szt			0szt			2szt		
Razem cel szczegółowy 2													
Razem cel ogólny 3				175 00 0,00			350 00 0,00			175 00 0,00		700 00 0,00	

Cel ogólny nr 4 Rozwój społeczności lokalnej obszaru LGD.	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem 2016-2023		Poddziałanie/ zakres Programu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźnikó	Razem planowane wsparcie w	
Cel szczegółowy 1 Rozwój aktywności społecznej mieszkańców obszaru LGD.													
Przedsięwzięcie4.1.1 Podnoszenie wiedzy i umiejętności mieszkańców obszaru LGD.	Animacja, Warsztaty, Wydarzenia, inne	1 szt	20%	130 000,00	2szt	80%	390 000,00	0szt	100%	130 000,00	3szt	650 000,00	Realizacja LSR, aktywizacja
Przedsięwzięcie4.1.2 Działania integrujące mieszkańców obszaru LGD i rozwijające ofertę spędzenia wolnego czasu.	Animacja, Warsztaty, Wydarzenia, inne	2szt			2szt			2szt			6szt		
Razem cel szczegółowy 1													
Cel szczegółowy 2 Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD.													

Przedsięwzięcie4.2.1 Budowa lub przebudowa publicznych dróg gminnych lub powiatowych, które umożliwiają połączenie obiektów użyteczności publicznej lub skracają dystans albo czas dojazdu do tych obiektów.	Ilość operacji dot . budowy lub przebudowy dróg lokalnych	7 szt	80%	1 527 000,00	1szt	100%	573 000,00	0szt	100%	0	8szt	2 100 000,00	Realizacja LSR
Przedsięwzięcie4.2.2 Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej lub kulturalnej.	Place zabaw, Place rekreacyjne, Świetlice, inne	1szt			0szt			0szt			1szt		
Przedsięwzięcie4.2.3 Działania ułatwiające mieszkańcom dostęp do usług lokalnych.	nowe usługi, rozwój istniejących usług na obszarze LCD	0szt			1szt			0szt			1szt		
Razem cel szczegółowy 2													
Razem cel ogólny 4				1657 000,00			963 000,00			130 000,00		2 750 000,00	
Razem LSR				2657 000,00			3703 000,00			1 130 000,00		7 490 000,00	
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR PROW													% budżetu poddziałania Realizacja LSR
												3 500 000	50%

Budżet LSR

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (PLN) PROW
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)	7 000 000,00
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	140 000,00
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)	1 300 000,00
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)	350 000,00
Razem	8 790 000,00

Plan Finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014-2020

	Wkład EFRROW	Budżet państwa	Wkład własny będący wkładem krajowych środków publicznych	RAZEM
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	2 672 460,00	1 527 540,00		4 200 000,00
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	1 781 640,00		1 018 360,00	2 800 000,00
Razem	4 454 100,00	1 527 540,00	1 018 360,00	7000 000,00

Plan komunikacji.

Termin	Cel komunikacji	Nazwa działania komunikacyjnego	Adresaci działania komunikacyjnego (grupy docelowe)	Środki przekazu
I połowa 2016r.	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o LSR, jej celach, zasadach przyznawania dofinansowania, typach operacji, które będą miały największe szanse wsparcia z budżetu LSR, procedurach oceny i wyboru operacji	Kampania informacyjna o głównych założeniach LSR	Potencjalni wnioskodawcy, w tym głównie przedsiębiorcy, rolnicy, organizacje pozarządowe, mieszkańcy obszaru, grupy defaworyzowane	- Artykuły w prasie lokalnej, w tym internetowej; - Artykuły na portalach LGD oraz gmin - Posty na portalach społecznościowych - informacje na tablicach ogłoszeń JST
II połowa 2016r.	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o LSR, jej celach, zasadach przyznawania dofinansowania, typach operacji, które będą miały największe szanse wsparcia z budżetu LSR, procedurach oceny i wyboru operacji oraz terminach naborów wniosków o przyznanie pomocy	Zorganizowanie i przeprowadzenie spotkania informacyjno-szkoleniowego z problematyki LEADER	Potencjalni wnioskodawcy, w tym głównie przedsiębiorcy, rolnicy, organizacje pozarządowe, mieszkańcy obszaru, grupy defaworyzowane	Bezpośrednie spotkanie z potencjalnymi wnioskodawcami, w tym głównie przedsiębiorcami, rolnikami, reprezentantami organizacji pozarządowych, mieszkańcami obszaru, w tym grupami defaworyzowanymi
I połowa 2017r.	Uzyskanie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD pod kątem konieczności przeprowadzenia ewentualnych korekt w tym zakresie (np. dodatkowego przeszkolenia osób udzielających pomocy, np. w zakresie komunikacji interpersonalnej)	Badanie satysfakcji wnioskodawców LGD dot. jakości pomocy świadczonej przez LGD na etapie przygotowywania wniosków o przyznanie pomocy	wnioskodawcy w poszczególnych zakresach operacji w ramach LSR	ankiety w wersji elektronicznej rozsyłane na adresy email wnioskodawców
II połowa 2017r.	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o LSR, jej celach, zasadach przyznawania dofinansowania, typach	Kampania informacyjna o zrealizowanych działaniach (dobrych praktykach) mających wpływ na realizację	Potencjalni wnioskodawcy, w tym głównie przedsiębiorcy, rolnicy, organizacje pozarządowe,	- Artykuły w prasie lokalnej, w tym internetowej; - Artykuły na portalach LGD oraz gmin

	operacji, które będą miały największe szanse wsparcia z budżetu LSR, procedurach oceny i wyboru operacji, terminach naborów wniosków o przyznanie pomocy oraz rozliczania wniosków o płatność	LSR oraz zaproszenie kolejnych potencjalnych beneficjentów do składania wniosków na operacje realizujące cele LSR.	mieszkańcy obszaru, grupy defaworyzowane	- Posty na portalach społecznościowych - informacje na tablicach ogłoszeń JST - wydarzenia plenerowe
I połowa 2018r.	Uzyskanie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD pod kątem konieczności przeprowadzenia ewentualnych korekt w tym zakresie (np. dodatkowego przeszkolenia osób udzielających pomocy,	Badanie satysfakcji wnioskodawców LGD dot. jakości pomocy świadczonej przez LGD na etapie przygotowywania wniosków o przyznanie pomocy	wnioskodawcy w poszczególnych zakresach operacji w ramach LSR	ankiety w wersji elektronicznej rozsyłane na adresy email wnioskodawców
II połowa 2018r.	Spotkania informacyjno-promocyjne LGD	Kampania informacyjno-promocyjna o działalności LGD oraz wdrażaniu LSR i jej obszarze	Potencjalni wnioskodawcy, w tym głównie przedsiębiorcy, rolnicy, organizacje pozarządowe, mieszkańcy obszaru, grupy defaworyzowane	- wydarzenia plenerowe -stoiska promocyjne, -ulotki, foldery
I połowa 2019r.	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o LSR, jej celach, zasadach przyznawania dofinansowania, typach operacji, które będą miały największe szanse wsparcia z budżetu LSR, procedurach oceny i wyboru operacji, terminach naborów wniosków o przyznanie pomocy oraz zasadach rozliczania wniosków o płatność	Zorganizowanie i przeprowadzenie spotkania informacyjno-szkoleniowego z problematyki LEADER	Potencjalni wnioskodawcy, w tym głównie przedsiębiorcy, rolnicy, organizacje pozarządowe, mieszkańcy obszaru, grupy defaworyzowane	Bezpośrednie spotkanie z potencjalnymi wnioskodawcami, w tym głównie przedsiębiorcami, rolnikami, reprezentantami organizacji pozarządowych, mieszkańcami obszaru, w tym grupami defaworyzowanymi
II połowa 2019r.	Spotkania informacyjno-promocyjne LGD	Kampania informacyjno-promocyjna o działalności LGD oraz wdrażaniu LSR i jej obszarze	Potencjalni wnioskodawcy, w tym głównie przedsiębiorcy, rolnicy, organizacje pozarządowe, mieszkańcy obszaru, grupy defaworyzowane	- wydarzenia plenerowe -stoiska promocyjne, -ulotki, foldery

II połowa 2019r.	Uzyskanie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD pod kątem konieczności przeprowadzenia ewentualnych korekt	Badanie satysfakcji wnioskodawców LGD dot. jakości pomocy świadczonej przez LGD na etapie przygotowywania wniosków o przyznanie pomocy	Potencjalni wnioskodawcy, w tym głównie przedsiębiorcy, rolnicy, organizacje pozarządowe, mieszkańcy obszaru, grupy defaworyzowane	ankiety w wersji elektronicznej rozsyłane na adresy email uczestników spotkań informacyjno-szkoleniowych oraz wnioskodawców
I połowa 2020r.	Informacja o terminach naborów wniosków o przyznanie pomocy	Kampania informacyjno-promocyjna o naborach wniosków	Potencjalni wnioskodawcy, w tym głównie przedsiębiorcy, rolnicy, organizacje pozarządowe, mieszkańcy obszaru, grupy defaworyzowane	- Artykuły w prasie lokalnej, w tym internetowej; - Artykuły na portalach LGD oraz gmin - Posty na portalach społecznościowych - informacje na tablicach ogłoszeń JST
II połowa 2020r.	Spotkania informacyjno-promocyjne LGD	Kampania informacyjno-promocyjna o działalności LGD oraz wdrażaniu LSR i jej obszarze	Potencjalni wnioskodawcy, w tym głównie przedsiębiorcy, rolnicy, organizacje pozarządowe, mieszkańcy obszaru, grupy defaworyzowane	- wydarzenia plenerowe - stoiska promocyjne, - ulotki, foldery
I połowa 2021r.	Uzyskanie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD pod kątem konieczności przeprowadzenia ewentualnych korekt	Badanie satysfakcji wnioskodawców LGD dot. jakości pomocy świadczonej przez LGD	Potencjalni wnioskodawcy, w tym głównie przedsiębiorcy, rolnicy, organizacje pozarządowe, mieszkańcy obszaru, grupy defaworyzowane	ankiety w wersji elektronicznej rozsyłane na adresy email uczestników spotkań informacyjno-szkoleniowych i promocyjnych oraz wnioskodawców
II połowa 2021r.	Spotkania informacyjno-szkoleniowe dotyczące rozliczania wniosków o płatność	Zorganizowanie i przeprowadzenie spotkania informacyjno-szkoleniowego z problematyki rozliczania wniosków o płatność	Potencjalni wnioskodawcy, w tym głównie przedsiębiorcy, rolnicy, organizacje pozarządowe, mieszkańcy obszaru, grupy defaworyzowane	- Artykuły na portalach LGD oraz gmin - Posty na portalach społecznościowych - informacje na tablicach ogłoszeń JST
I połowa 2022r.	Uzyskanie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD pod kątem konieczności przeprowadzenia	Badanie satysfakcji wnioskodawców LGD dot. jakości pomocy świadczonej przez LGD	Potencjalni wnioskodawcy, w tym głównie przedsiębiorcy, rolnicy, organizacje pozarządowe,	ankiety w wersji elektronicznej rozsyłane na adresy email uczestników spotkań informacyjno-

	ewentualnych korekt		mieszkańcy obszaru, grupy defaworyzowane	szkoleniowych oraz wnioskodawców
II połowa 2022r.	Informacja podsumowująca realizację Lokalnej Strategii Rozwoju	Kampania informacyjna o zrealizowanych działaniach (dobrych praktykach), mających wpływ na realizację LSR	Mieszkańcy obszaru oraz reprezentanci wszystkich sektorów: publicznego, gospodarczego i społecznego.	- Artykuły w prasie lokalnej, w tym internetowej; - Artykuły na portalach LGD oraz gmin - Posty na portalach społecznościowych - spotkanie podsumowujące realizację LSR
II połowa 2016 – 2020r.	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o LSR, jej celach, zasadach przyznawania dofinansowania, typach operacji, które będą miały największe szanse wsparcia z budżetu LSR, procedurach oceny i wyboru operacji, terminach naborów wniosków o przyznanie pomocy oraz zasadach rozliczania wniosków o płatność	Współpraca z Powiatowymi Urzędami Pracy w Braniewie i Elblągu, Centrum Integracji Społecznej w Braniewie, Ośrodkami Pomocy Społecznej, Warsztatami Terapii Zajęciowej zlokalizowanymi na naszym obszarze.	Mieszkańcy obszaru, w szczególności osoby z grup defaworyzowanych	- Doradztwo, - Korespondencja emaliowa - Materiały informacyjno – promocyjne